

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยา
โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC
(Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

กิตติภูมิ คงศรี
ผู้อำนวยการโรงเรียนรัศมิ์วิทยา

โรงเรียนรัศมิ์วิทยา อำเภอรัศมิ์ จังหวัดสงขลา
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

ชื่อผลงาน	รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยา โดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560
ผู้รายงาน	นายกิตต์ภูมิ คงศรี ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนรัศมีวิทยา
ปีที่รายงาน	ปีการศึกษา 2560

บทสรุป

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้าน บริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และ ด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย 1) ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัศมีวิทยา 3) ความพึงพอใจของนักเรียน และ ผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัศมีวิทยา 4) ความพึงพอใจของครูต่อการ ดำเนินการโครงการ 5) คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น 5.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 5.2) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 5.3) สมรรถนะนักเรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา 5.4) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาจาก กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 52 คน กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน กลุ่มตัวอย่างนักเรียนจำนวน 727 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง จำนวน 727 คน และประชากร คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินจำนวน 11 ฉบับ มี 2 ลักษณะได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 7 ฉบับ ทุกฉบับมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง.83-.95 และแบบบันทึก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง แบบบันทึกผลการ ทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 ตามสภาพจริง แบบบันทึกผลการประเมิน สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง แบบบันทึกการประเมิน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียน รัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อ พิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็น โดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39$ $\sigma = 0.46$) อยู่ในระดับมาก เช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมิน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมี ค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การ ประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู โดย ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวม เฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้าน การเรียนรู้สู่การสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.38) มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่

4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายในของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.37) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์ การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้และรับทราบ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด เกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional

Learning Community) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D. = 0.27) อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาได้แก่ รายการผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา ผลทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถผู้เรียนตามหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการ Coaching & Mentoring สังกัดชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและรายตัวชี้วัด

4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ตามความคิดเห็นคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.47$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยรวมพบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการการนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงวิธีการสอนของครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายการวิธีการนิเทศภายในมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนปฏิบัติงานการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.56) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ย GPA ร้อยละ 2.70 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.23 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.48 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง - 5.75 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลง โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ลดมากที่สุด เท่ากับ -5.70 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ลดลงเท่ากับ -3.46 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดน้อยที่สุด เท่ากับ -0.16

ส่วนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.00 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.74 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง - 4.26 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลงเช่นกัน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดมากที่สุด เท่ากับ -9.10 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ลดลง เท่ากับ -3.71 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษลดน้อยที่สุด เท่ากับ -1.76 ได้คะแนนเฉลี่ย 0 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี - ดีมากร้อยละ 95.67 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี - ดีมากร้อยละ 93.44 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) คำนวณน้ำหนัก 100 ได้คะแนนเฉลี่ย 98 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. โรงเรียนควรนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาเพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
2. ควรจัดให้มีโครงการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เป็นโครงการต่อเนื่อง และนำสารสนเทศที่ได้มาใช้วางแผนอย่างน้อย 2 ปีการศึกษา
3. ควรนำผลการประเมินโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและเผยแพร่อย่างกว้างขวาง
4. โรงเรียนควรพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวิถีของโรงเรียนที่มีความเด่นชัด และมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเองสามารถเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นได้

ข้อเสนอแนะในการประเมินหรือวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินโครงการต่างๆ ในระดับหน่วยงานหรือกลุ่มงานย่อยทุกโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในโรงเรียนและองค์กรเครือข่ายความร่วมมือจากกลุ่ม หรือหน่วยงานต่างๆ ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้
3. ควรมีการวิจัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ มีผลต่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนหรือไม่

Result Name: The Report of Internal Supervision Assessment within Rattaphumwittaya School using PLC (Professional Learning Community) for 2018 Academic Year

Reporter: Mr. Kitphum Kongsree
The Director of Rattaphumwittaya School

Reported Year : 2018

Summary

The report of the assessment of supervision project within Rattaphumwittaya School by using Professional Learning Community or PLC process in 2018 Academic year has been shown the objectives in order to evaluate the context or environment, input factors, the process and the outcome of this project. These objectives include: 1) Internal quality supervision using PLC process for 2018 academic year. 2) The efficiency of teaching and learning management was emphasized by the teachers of Rattaphumwittaya School. 3) The satisfaction of students and parents on teaching and learning management by teachers of Rattaphumwittaya School teachers. 4) The satisfaction of teachers on this project. 5) Quality of learners is classified as 5.1) The school-based achievement. 5.2) Basic National Testing Result (O-NET) Grade 3 and Grade 6. 5.3) The student performance based on school curriculum. 5.4) The desirable attributes based on school curriculum. This report was included the sample of 52 teachers, sample of 13 school board committees, sample of 727 students, sample of 727 parents and sample of 23 internal school board supervisors. There were 11 issues of tools which separated into 2 types. First, the 5 level-scale questionnaires were used for 7 copies. Every copy had been checked for instrumental quality which was shown the value confidence of 0.83 – 0.95 level. Second, the recording forms could be divided into 3 items as follows: The actual evaluation of student learning achievement form in school of 2018 academic year, National standard test results (O-NET), grade 3 and grade 6, according to the actual conditions the actual evaluation of capacity form based on the school curriculum in 2018 academic year and the actual evaluation of student's desirable attributes in 2018 academic year. The percentage and mean value statistic and the standard deviation were used to analyze the data. The results of evaluation can be summarized as follow:

1. The analyzed result based on context or environment of internal supervision within Rattaphumwittaya school by using PLC of 2018 academic year was found. The School Board Committees and the Internal Supervision Committees evaluated all contexts or environment. It was found out that both groups gave higher evaluated score than that of assessed criteria. The average total score was 15 which passed the assessed criteria. Considered each group of evaluation, the School

Board Committees had the average total opinion score ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.52) in higher rank. The average total score was 15, which passed the evaluated criteria. For the Internal Supervision Committees, they also had the average total opinion score ($\mu=4.38$, $\sigma=0.46$) in higher rank which meant this figure had passed the evaluated criteria both overall assessing and all indicators.

2. The analyzed result based on input factors for the Internal Supervision project of Rutthaphumwittaya School by using PLC process for 2018 academic year was reviewed by the School Board Committees and the Internal Supervision Committees. It was shown that both committees who evaluated this had higher average score than that of the evaluated criteria. The average total score was 15 which passed the assessed criteria. Moreover, it was encountered that the School Board Committees had the average total opinion score ($\bar{X}=4.64$, S.D.=0.45) in the highest level. Also, the Internal Supervision Committees had the average total score ($\mu=4.52$, $\sigma=0.48$) in the highest level. The score was 15 which was again passed the overall assessed criteria.

3. The analyzed result of data based on the Internal Supervision process within Rattaphumwittaya School by using PLC process of 2018 academic year was reviewed by teachers. Overall, the average score ($\bar{X}=4.79$, S.D.=0.41) was 20 at the highest level, which passed the evaluated criteria. When considered each indicator, the planning was 3 at the highest average score ($\bar{X}=4.87$, S.D.=0.29) which passed the assessed criteria followed by Supervisory Operation which was the highest average score ($\bar{X}=4.86$, S.D.=0.36) at 5 that was in the highest level which passed the assessed criteria also. For follow up and evaluation, it was shown low score ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.38) at 5 which passed evaluated criteria and all indicators.

4. The result of output evaluation of this project can be summarized as follow:

4.1 The quality level of internal supervision project within Rattaphumwittaya School by using PLC process for 2018 academic year was reviewed by teachers. It was concluded that the overall average score ($\bar{X}=4.66$, S.D.=0.37) was the highest score at 20 which was passed the evaluated criteria. Considered each item, It was found that the aspect of directors, teachers, and involved personnel learning and being aware of the policies of the original department about the Professional Learning Community (PLC) process had the highest average in the highest level ($\bar{X}=4.92$, S.D. = 0.27), followed by the aspect of directors, teachers, and involved personnel being part of the analysis of learners' quality problems in various dimensions, such as academic school achievements, Ordinary National Educational Test (O-NET), competencies of learners following course syllabus, and desired characteristics following course syllabus ($\bar{X}=4.90$, S.D. = 0.30) that was at the highest level. The coaching & mentoring aspect concerning the continuous

observation of the class had a low average in the highest level ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.63). All passed the evaluation criteria in both the overall and individual indicators.

4.2 The efficiency of teaching focused on students for teachers in Rattaphumwittaya School had been reviewed by the Internal Supervision Committees. It could be seen that the overall average score ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) was the highest score at 10 which passed the evaluated criteria. Considered each item, it was found that learning activities were the highest average score ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.45$) in the highest level. The second highest average score was planning and learning management ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.47$) at the highest level also. For measurement and evaluation, it was presented the lowest average score in higher level which again passed the overall evaluation criteria and all indicators.

4.3 The satisfaction of students and parents on teachers' teaching and learning management of Rattaphumwittaya School of 2018 academic year had been described that both students and parents evaluated on higher average score than those of standard criteria. The average score was 5 which was passed the evaluated criteria. When considered each group of evaluation, students seemed to have the highest average satisfaction score ($\bar{X} = 4.60$, S.D.=0.41) on the highest level and the score was 5 which passed the evaluated criteria. Parents also had the high average score ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=0.46) at 5 which again passed the assessed criteria.

4.4 The satisfaction of teachers on the internal supervision project in Rattaphumwittaya School by using PLC process for 2018 academic year was found that the overall average score was shown the highest level. It was 5 ($\bar{X} = 4.51$, S.D.=0.33) which passed the assessed criteria. Considered each item, the list of internal supervision that improved the teaching methods of teachers and staffs had been shown the highest average score ($\bar{X} = 4.77$, S.D.=0.42) on the highest level followed by the methods of internal supervision that was consistent with the needs of the person who was supervised ($\bar{X} = 4.69$, S.D.=0.47). It was in the highest level. For the list of responsible persons in the clear internal supervisory operation had shown the lowest average score ($\bar{X} = 4.25$, S.D.=0.56) which was the lowest average score in higher level. This was passed both overall assessed criteria and all indicators.

4.5 Quality of learners, it can be classified as.

4.5.1 The result of School-based achievement from 8 learning groups from the school curriculum of Mattayomsuksa 1-6 from Rattaphumwittaya School of 2018 academic year was reported. The learning achievement had a grade point average score of 2.70 as in percentage. The average total score at 2 which passed the assessed criteria.

4.5.2 Ordinary National Educational Test (O-NET) results of Mathayom 3 students had an average score of 37.23 percent in the academic year 2016 and an average score of 31.48 percent in the academic year of 2017. Overall, the average score decreased by -5.75. When considering each department, it was found that all departments had decreased average scores. The mathematics department had the highest decrease at -5.70, followed by the science department that decreased -3.46 while the Thai language department decreased -0.16.

Likewise, Ordinary National Educational Test (O-NET) results of Mathayom 6 students had an average score of 33.00 percent in the academic year 2016 and an average score of 28.74 percent in the academic year of 2017. Overall, the average score decreased by -4.26. When considering each department, it was found that all departments had decreased average scores. The Thai language department had the highest decrease at -9.10, followed by the science department that decreased -3.17 while the foreign language department (English) decreased -1.76. The average score of 0, also which did not pass the assessed criteria.

4.5.3 Actual student performance based on school curriculum of 2018 academic year had maintained overall in good-excellent level. There was shown 95.67 percent with the average score of 3 that passed the evaluated criteria.

4.5.4 The actual desirable attributes of students based on school curriculum of 2018 academic year was in good-excellent level. There was shown 93.44 percent with the average score of 3 that passed the evaluated criteria.

In summarize, for evaluation process, the CIPP Model was used to get the result of the assessment of internal supervision within Rattaphumwittaya School and used PLC process for 2018 academic year. The result was shown the weight score of 100 and the average score of 98 also which passed the assessed criteria.

Recommendations:**The recommendation for using the result of evaluation**

1. The school should use the results of the evaluation of the project to analyze the strengths or the points to develop to decide the format and guidelines for the development of the internal supervision project of Rattaphumwittaya School, using the Professional Learning Community (PLC) process in a more efficient way.
2. There should be an ongoing internal supervision project using the Professional Learning Community (PLC) process and the information gained will be used to plan for at least 2 academic years.
3. The result of this project should be presented and offered to related departments for supporting and publishing widely.
4. The school itself should always develop the learning professional community until it becomes the outstanding school path as well as its identity which can be a role model to other schools.

The recommendations for evaluating or continuing research

1. Many projects in the sections or sub-sections should be evaluated by applying CIPP Model or other appropriate patterns.
2. The research should be conducted on the potential community within the school or other organization networks to exchange their knowledge for improving the school community to become a learning community.
3. Creating network of cooperation for developing the professional learning communities in various forms should be built. These can be affected the development of professional learning communities in the school.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษา ดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณรศ.สุเทพ สันติวรานนท์ อาจารย์สาขาวิชาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ นางชนิดา วิสะมิตนันท์ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 นายวิรัตน์ บัวขาว ผู้อำนวยการโรงเรียนเชี่ยวชาญ โรงเรียนศรีบรรพตพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ดร.พิมพ์มาศ รังสรรค์ศฤงค์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเชี่ยวชาญ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ดร.ถนอมทรัพย์ นูนน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนเชี่ยวชาญ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย 2 ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ที่ให้ความร่วมมือ และความสะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อรายงานการประเมินโครงการในครั้งนี้

คุณค่าประโยชน์ คุณงามความดีทั้งหลายที่ได้รับจากรายงานการประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้รายงานขอมอบเป็นกตัญญูตาบูชา แต่ บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ประสบการณ์ สติปัญญา ที่เป็นเครื่องนำพาชีวิตเพื่อความเจริญ ก้าวหน้า และพัฒนาประเทศชาติต่อไป

กิตติภูมิ กงศรี

ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตภูมิวิทยา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุป.....	ก
Summary.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
สารบัญ	ฏ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การประเมิน.....	8
กรอบแนวคิดการประเมิน	10
ขอบเขตการประเมิน	12
ระยะเวลาการประเมิน.....	14
นิยามศัพท์เฉพาะ	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	20
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมิน โครงการ.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน	45
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community).....	70
การขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC โรงเรียนรัตภูมิวิทยา.....	94
การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา	98
เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	102
ความพึงพอใจ.....	110
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	115

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีการประเมินโครงการ.....	125
รูปแบบการประเมินโครงการ	125
ขั้นตอนการประเมิน	126
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย	134
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	137
การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	140
การเก็บรวบรวมข้อมูล	142
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	142
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	144
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	147
การเสนอผลการประเมิน.....	147
ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ	149
ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ	155
ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการการดำเนินงานโครงการ.....	161
ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ	163
ตอนที่ 5 ผลการประมวลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด	188
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	189
ผลการประเมินสรุป	190
อภิปรายผล	193
ข้อเสนอแนะ	209
บรรณานุกรม.....	210
ภาคผนวก.....	224

สารบัญญัตินำ

ตาราง		หน้า
1	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างครุผู้สอน โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ปีการศึกษา 2560.....	13
2	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ปีการศึกษา 2560.....	14
3	แสดงองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC.....	81
4	แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC.....	82
5	องค์ประกอบการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้ของชุมชน.....	88
6	แสดงการออกแบบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบซิปป์ (CIPP Model).....	128
7	แสดงสรุปผลการพิจารณาเกี่ยวกับค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินของตัวชี้วัด แต่ละประเด็นการประเมิน	132
8	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ปีการศึกษา 2560	135
9	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ปีการศึกษา 2560	136
10	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง.....	141
11	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (N = 13).....	149
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือ สภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (N = 23).....	151

สารบัญญัตินำ

ตาราง	หน้า
13	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิตศภายใน โรงเรียนรัศมิวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นตัวชี้วัดค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน 153
14	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า โครงการนิตศภายในโรงเรียนรัศมิวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน (N = 13)..... 155
15	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้า โครงการนิตศภายในโรงเรียนรัศมิวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิตศภายใน (N = 23)..... 157
16	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิตศภายในโรงเรียนรัศมิวิทยาลัย โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน 159
17	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการดำเนินงาน โครงการนิตศภายในโรงเรียนรัศมิวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52)..... 161
18	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการนิตศภายใน โรงเรียนรัศมิวิทยาลัยโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52) 163
19	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัศมิวิทยาลัย ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิตศภายใน (N = 23)..... 166

สารบัญญัตินำ

ตาราง		หน้า
20	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินด้านผลผลิต โครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยาตามความคิดเห็นของนักเรียน (N = 727).....	169
21	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินด้านผลผลิต โครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง (N = 727).....	170
22	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตโครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน ประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน.....	172
23	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52).....	173
24	แสดงคะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560.....	174
25	แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560.....	175
26	แสดงผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560.....	177
27	แสดงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560.....	180
28	สรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน.....	181
29	แสดงค่าความถี่ประเด็นข้อเสนอแนะของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแบบสอบถามปลายเปิด.....	188
30	แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560-2561.....	359

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1	แสดงรูปแบบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)..... 11
2	แสดงความสัมพันธ์ของการประเมินโครงการแต่ละประเภท..... 39
3	แสดงกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน58
4	แสดงขอบข่ายของการนิเทศการศึกษาของ ปีเตอร์ โอลิวา และ จอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas)..... 61
5	แสดงองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC.....84
6	แสดงขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 256096
7	ขั้นตอนการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 127

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพื่อผลิต เยาวชนให้ทันกับโลกแห่งการ แข่งขัน เพราะปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงเป็นภารกิจที่ ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนร่วมใน การดำเนินการอย่างเต็มที่ ทั้งในส่วนของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ โลกในศตวรรษที่ 21 หลายประเทศจึงต้องเร่งพัฒนาระบบการศึกษา ตั้งแต่การปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูป ครูและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ไปจนถึงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างคนที่มี คุณภาพสามารถยืนหยัดได้ในเวทีโลก ประเทศไทยก็เช่นกันมีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาระบบ การศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีความรู้ที่ทันสมัยและทักษะที่สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ วิทวิทยาการและเทคโนโลยี รวมทั้งจิตสำนึก ในความเป็นไทยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมใน อนาคตซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับ การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา 4 ประการ คือ 1) เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อ พัฒนาคนไทยเป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ 3) เพื่อ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคีและร่วมมือผนึก กำลังมุ่งสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) เพื่อนำประเทศไทย ก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางและความเหลื่อมล้ำภายในประเทศลดลง (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : บทนำ)

พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานในพิธี พระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2510 ความตอนหนึ่งว่า

“...งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและ ความเสื่อมของชาตินั้น ขึ้นอยู่กับการศึกษาของชาติเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้วว่า ขณะนี้บ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้น ด้วยว่า พลเมือง ของเราบางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติกเล่และจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคง

เป็นอยู่ต่อไป เราอาจจะเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์เช่นนี้ นอกจาก เหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการจัดการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน เราต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น...” (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2552 : 4)

แต่การจัดการศึกษาไทยในปัจจุบันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งผลจากการสอบวัดความรู้นักเรียนนานาชาติหรือที่รู้จักกันในชื่อ PISA (Programme for International Student Assessment) เป็นการสอบเพื่อใช้วัดระดับการเรียนรู้ของนักเรียนอายุ 15 ปีทั่วโลก โดยการสอบ PISA มีการวัดระดับความรู้ใน 3 วิชา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน จัดสอบทุก 3 ปี และดำเนินการต่อเนื่องมา 15 ปี แล้วการสอบ PISA ขึ้นชื่อว่าเป็นการทดสอบที่มีมาตรฐานสูง และผลสอบ PISA มักถูกใช้ในการเปรียบเทียบระดับการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนแต่ละประเทศ เมื่อเดือนธันวาคม 2559 องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) ได้เผยแพร่ผลสอบ PISA ของปี 2558 การสอบครั้งนี้มีเด็กนักเรียนเข้าร่วมสอบจาก 72 ประเทศ จำนวนกว่า 540,000 คน ปรากฏว่าผลสอบของเด็กนักเรียนไทยไม่ได้มีการพัฒนาขึ้นจากปีก่อนๆ โดยในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ไทยอยู่อันดับ 52 54 และ 57 ตามลำดับ ขณะที่เด็กนักเรียนเวียดนามสอบได้อันดับ 8 ในวิชาวิทยาศาสตร์ อันดับ 22 ในวิชาคณิตศาสตร์ และอันดับ 32 ในวิชาการอ่าน แสดงให้เห็นว่าเด็กไทยมีทักษะด้านการวิเคราะห์ต่ำอย่างยิ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อนบ้าน ในภูมิภาคอย่างเวียดนามด้วยเหตุนี้ สังคมจึงตั้งคำถามกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กไทยในเชิงลึกมากขึ้น เหตุใดทำไมเด็กไทยถึงมีระดับการเรียนรู้ที่ต่ำเช่นนี้ ทั้งที่ มีความพยายามในการพัฒนาระบบการศึกษาหลายสิบปี (ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. 2559 : ออนไลน์)

เพื่อให้บรรลุตามความมุ่งหมายและตามแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะต้องใช้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงได้มีการกำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดการกำกับติดตาม การจัดการศึกษาของผู้บริหาร ให้อย่างชัดเจน นอกจากนี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดให้มีการนิเทศภายในเป็นส่วนหนึ่งของเกณฑ์การประเมินเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญ และนำไปปฏิบัติในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 8-25)

การนิเทศการศึกษา จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่การนิเทศการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนจากผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียนนั้น มีปัญหาอุปสรรคหลายประการที่ผู้นิเทศจากภายนอกโรงเรียนไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เช่น ผู้นิเทศจากภายนอก

โรงเรียนมีจำนวนจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนโรงเรียนและครูในโรงเรียนต่างๆ ปัจจัยสนับสนุนและงบประมาณในการไปนิเทศของผู้นิเทศมีจำนวนจำกัด ประกอบกับปัจจุบัน โรงเรียนโดยทั่วไปมีบุคลากรครูที่มีความรู้คุณวุฒิและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีคืออยู่พอสมควรรวมทั้งบุคลากรครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเป็นอย่างดีและตรงกับสภาพความเป็นจริง สามารถให้ความช่วยเหลือกันเอง ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ภายใต้เงื่อนไขของความตั้งใจจริงในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดคุณภาพสูงสุดตามที่ต้องการ ด้วยความสมัครสมานสามัคคีและร่วมมือร่วมใจกันของบุคลากรภายในโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 16 .2555 : 5)

ดังนั้นการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งเป็นระบบของความร่วมมือกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาโดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ปรับปรุงวิธีสอน การวัดผลประเมินผลให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทำให้ครูผู้รับการนิเทศได้รับการพัฒนาวิชาชีพ มีความพึงพอใจ มีกำลังใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นจนส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง (ชนศ ขำเกิด. 2556 : 30) ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องกับ (ชนิตา วิเศษมิตนันท์. 2555 : 2) ที่กล่าวว่า นิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ได้มาซึ่งผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษามีจุดหมายสำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง “พัฒนาคน” คือ เป็นการทำงานร่วมกับครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรเหล่านั้น ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น ประการที่สอง “พัฒนางาน” เนื่องจากการนิเทศการศึกษามีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่ผู้เรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ประการที่สาม “สร้างการประสานสัมพันธ์” เป็นผลที่เกิดจากการทำงานร่วมกันรับผิดชอบร่วมกัน ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำผู้ตาม ประการสุดท้าย คือ “การสร้างขวัญกำลังใจ” เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้บุคคลมีความตั้งใจทำงาน

กระบวนการนิเทศมีหลากหลายรูปแบบ ที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ในแต่ละชั้นเรียนจะมีนักเรียนที่มีความสามารถที่หลากหลายและแตกต่างกัน ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 10 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถ

พึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดให้ตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษานอกจากนี้แล้วในมาตรา 22 ยังระบุถึงหลักการจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ครูทุกคนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมีนวัตกรรมที่เหมาะสมในยุคปัจจุบัน คือ Professional Learning Community (PLC) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 .2559 : 2)

PLC คือ การรวมตัวรวมใจรวมพลังร่วมมือกันของครูผู้บริหารในโรงเรียนมานั่งพูดคุยกัน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนการปฏิรูปโรงเรียนในการสร้าง “สัมพันธภาพที่ดีในองค์กร” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของครูในการทำงาน ช่วยปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน สร้างการเป็นผู้นำร่วมกันของครูหรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ผู้นำ” ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างการมีส่วนร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ไปจนถึงการเรียนรู้ร่วมกันและการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวในรูปแบบนี้เป็นเหมือนแรงผลักดันโดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกในวง PLC เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพสู่ความองกวมของการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก การพัฒนาวิชาชีพให้เป็น “ครูเพื่อศิษย์” โดยมองว่าเป็น “ศิษย์ของเรา” มากกว่ามองว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เป็นตัวตั้งต้น เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ ชุมชนที่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้น จึงจำเป็นต้องมีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีฉันทะ และศรัทธาในการทำงาน “ครูเพื่อศิษย์ร่วมกัน” บรรยากาศ การอยู่ร่วมกันจึงเป็นบรรยากาศ “ชุมชนกัลยาณมิตร ทางวิชาการ” (สุรพล ธรรมร่วมดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และ คงฤช ไตรยวงศ์.2553 : 22-24)

โรงเรียนรัตภูมิวิทยาเลขที่ 587 หมู่ที่ 11 ถนน เพชรเกษม (สายเก่า) ตำบลกำแพงเพชร อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90180 โทรศัพท์ 074-584105 โทรสาร 074-584105 e-mail : rattaphumwittaya@windowlive.com website : www.ry.ac.th ตั้งกัณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยามีเนื้อที่ 2 แปลง คือ แปลงที่ 1 เป็นอาคารเรียน และบ้านพักครู เป็นที่ดินของนิคมสร้างตนเองรัตภูมิ อนุญาตให้ใช้ มีเนื้อที่ 48 ไร่ 2 งาน แปลงที่ 2 เป็นสถานที่ตั้งบ้านพักครู เป็นที่ราชพัสดุ อยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลกำแพงเพชร ใกล้ที่ว่าการอำเภอรัตภูมิ มีเนื้อที่ 1 ไร่ 50 ตารางวา เปิดสอนแบบสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัตภูมิ

วิทยา เริ่มทำการสอนเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2513 มี 2 ห้องเรียน นักเรียน 80 คน โดยอาศัยอาคารเรียน โรงเรียนนิคมสร้างตนเองรัตภูมิ ซึ่งเป็น โรงเรียนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีครูประจำการ 5 คน มีนายไพบูลย์ เสรีรัตน์ ดำรงตำแหน่งเป็นครูใหญ่ และเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2547 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ปรับเปลี่ยน โครงสร้างการบริหารใหม่ จึงโอนย้ายโรงเรียน ไปสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 16 สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวนนักเรียน จำนวน 1,116 คน จำนวนข้าราชการครู/บุคลากร จำนวน 62 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามและของ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา จากตัวบ่งชี้ทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ทุกข้ออยู่ในระดับคุณภาพดีและดีมาก ยกเว้นตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ จุดที่ควรพัฒนา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ไปปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

ด้านผลการจัดการศึกษา

1. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาด้านการค้นคว้าหาความรู้และการเรียนรู้จากการอ่านและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น โดยสถานศึกษาควรพัฒนาให้มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นเช่น บันทึกการอ่านจากหลายแหล่ง สรุปข้อคิดในความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน การรวบรวมข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ แยกประเภทข่าว จัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่เพื่อแก้ปัญหาความไม่คล่องตัวในการใช้ห้องสมุดของผู้เรียนเป็นต้นและสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้มากขึ้น จัดให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันได้ให้เกิดทักษะในชีวิตประจำวันเกิดแก่ผู้เรียนทุกชั้นเรียนอย่างเต็มศักยภาพตามวัยและนำผู้เรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์ถึงผลที่ได้หรือผลกระทบที่เกิดจากการเรียนรู้

2. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีความสามารถด้านการคิดให้มากขึ้น โดยสถานศึกษาควรพัฒนารูปแบบกิจกรรมให้หลากหลายมากขึ้น จัดการเรียนการสอนแบบโครงงานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเรียนการสอนแบบแผนผังความคิด การสอนแบบกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการทำผลงาน ชิ้นงาน จากการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดให้หลากหลายเป็นรูปธรรมมากขึ้น และประเมินความก้าวหน้าด้านความคิดของผู้เรียนตามหลักสูตรด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET สูงขึ้น โดยสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับ

องค์กร จัดทำแผนพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดำเนินการในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเข้มแข็ง เป็นรูปธรรม โดยจัดโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมรายกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้หลากหลาย ทั้งนี้สถานศึกษาควรมุ่งให้การสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในการสนับสนุนจัดซื้อ จัดหาให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ เหมาะสมและทันสมัยให้มากขึ้น

ด้านการบริหารจัดการศึกษา

ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษา ของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา

ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ควรจัด โครงการ/กิจกรรม หรือเพิ่มกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวกับการยกย่องครูที่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การนำแผนการเรียนรู้ไปใช้ จัดทำแบบวัดแบบทดสอบที่ดีเยี่ยม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับครูผู้สอนที่ทำดีเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2558 : 31-33)

อย่างไรก็ตามจากการติดตามผลการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาในปีการศึกษา 2559 ก็พบว่ายังมีประเด็นที่ยังเป็นปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ การเรียนการสอนที่ยังไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ ยังเป็นการสอนหนังสือมากกว่าสอนคนยังใช้ครูเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้ กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมจำเจ ผู้เรียนเคยชินกับการทำตาม เชื่อฟัง นิ่งนึ่ง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งก็มาจากขาดการวางแผนเบื้องต้นทั้งเนื้อหาและวิธีการแก่ผู้เรียน ตลอดจนการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมรวมทั้งการประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้อันไม่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา (โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. 2559 : 38)

ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 21-22)

1. กระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำ สร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน

2. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจ และสร้างโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. สาระการเรียนรู้มีความสมดุลเหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีและมีความสุขในการเรียน

4. แหล่งเรียนรู้มีหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจ

5. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ร่วมคิดร่วมกันแก้ปัญหา

6. สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ทั้งนี้ ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคน สามารถเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

7. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียนจนผู้เรียนสามารถนำผลจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

8. กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้ประโยชน์จากการเรียนรู้สูงสุด

ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียนจำเป็นต้องหาเทคนิควิธีการเพื่อแก้ปัญหาปรับปรุงและพัฒนาครูให้มีความรู้ มีความสามารถ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งวิธีการที่ดีมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งคือ การนิเทศภายในโรงเรียน อาจกล่าวได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศภายในโรงเรียนได้กระตุ้น ชี้แนะทำทนายใน 3 ระดับคือ ร่วมคิด ร่วมทำ และการสนับสนุนข้อมูลสารสนเทศเพื่อส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นตามศักยภาพอยู่เสมอตรงตามความต้องการที่แท้จริงของการพัฒนาคุณภาพด้านการศึกษาชาติ

แม้ในปัจจุบัน มีการพัฒนากระบวนการนิเทศหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่องและมีการกำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ แต่การดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนยังพบปัญหาหลายประการที่ทำให้การนิเทศไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้รายงานได้ศึกษาและพบว่าความคิดเห็นในการนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนกับครูมีความแตกต่างกันในการที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนาในการจัดการเรียนการสอน ในการนิเทศภายใน โรงเรียนครูส่วนใหญ่คิดว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ การสังเกตการณ์สอนของครูในชั้นเรียน และไม่รู้จุดหมายที่แท้จริงของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นอย่างไร ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนิเทศภายใน เนื่องจากเข้าใจว่าการ

นิเทศเป็นการตรวจสอบ การจับผิด การประเมินผลงาน การวิพากษ์วิจารณ์ ตลอดจนสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรมใหม่ๆ ทางการนิเทศไม่ได้ใช้เพื่อสนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายใน โรงเรียนอย่างแท้จริง ครูผู้สอนขาดการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีแบบแผนจากจุดเริ่มต้นจนจุดสุดท้าย เพื่อให้การนิเทศภายใน โรงเรียนบรรลุผลสำเร็จ (ชาลี มณีศรี. 2548 : 76) อีกทั้งผลการวิจัยของฮอร์ด (Hord.1997 : 94-95) ยืนยันว่าการดำเนินงานในรูปแบบ PLC (Professional Learning Community) จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพ ครู และด้านผลลัพธ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผู้รายงาน ในฐานะผู้อำนวยการ โรงเรียนรัตภูมิวิทยา เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 ได้ศึกษา สภาพปัญหาข้างต้น จึงได้ริเริ่ม โครงการการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ตลอดปีการศึกษา 2560 และสนใจที่จะประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบประเมินแบบชิปปี้ (CIPP – Model) ของสตัฟเฟิลบีม (สมคิด พรหมจ้อย. 2550 : 57-58) โดยมีประเด็นการประเมินมี 4 ประเด็น คือ การประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation : C) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation : I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) ซึ่งการประเมินโครงการมีหลายรูปแบบ แต่รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ จะมีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร มีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ แล้วนำมาเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้น จัดทำให้เป็นสารสนเทศ โดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์ เพื่อนำไปเสนอใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่ หรือแนวทางดำเนินการต่อไป

วัตถุประสงค์การประเมิน

การประเมินโครงการการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 มีวัตถุประสงค์เฉพาะการประเมิน ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เกี่ยวกับความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ เกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการและผู้สนับสนุนโครงการ

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ เกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ จำแนกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 รู้จักปัญหาศึกษาบริบท ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สู่การปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และขั้นตอนที่ 6 ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

4. เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการเกี่ยวกับ

4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

4.4.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6

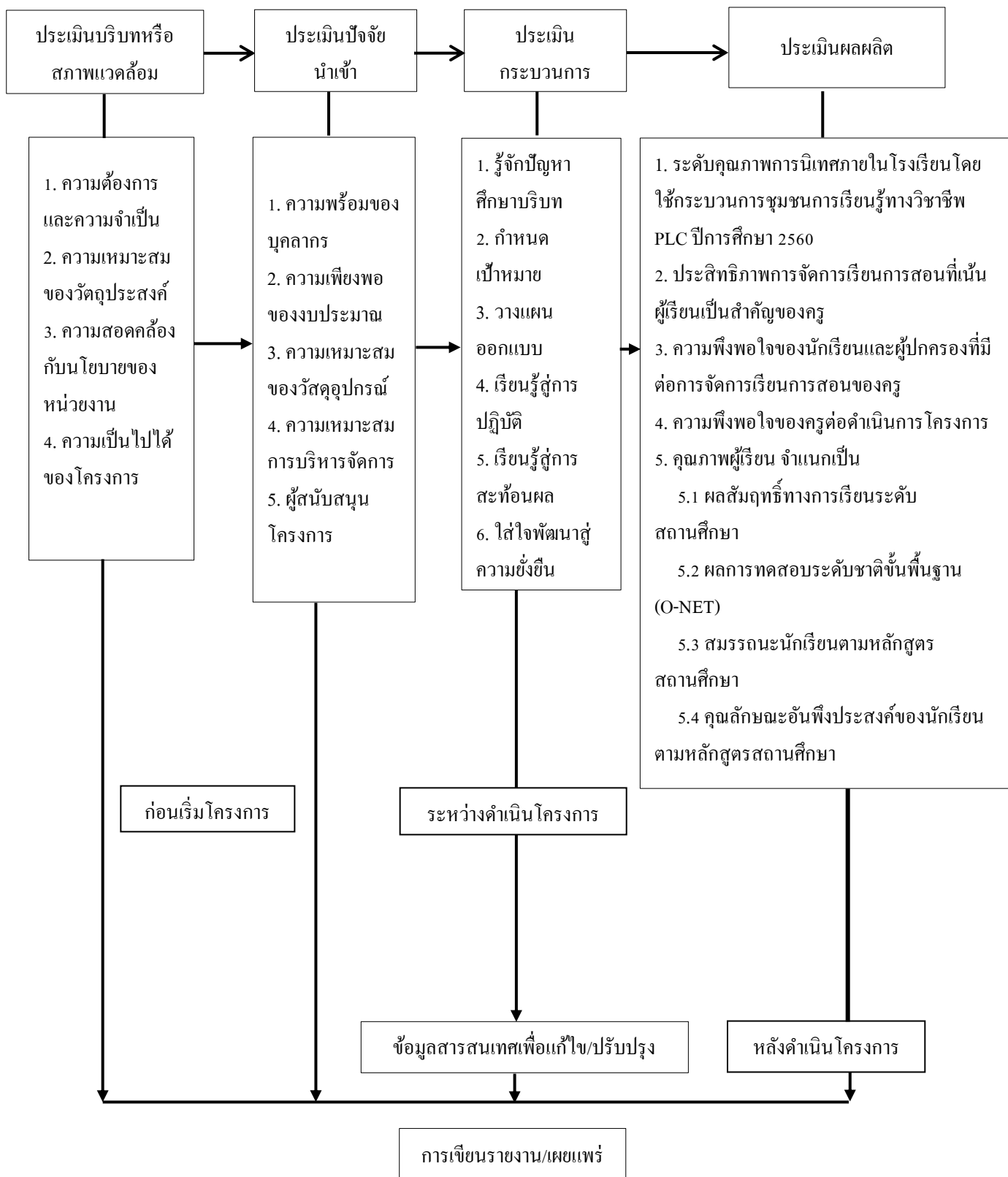
4.4.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

4.4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา

2560

กรอบแนวคิดการประเมิน

การประเมินโครงการการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ได้วางกรอบแนวคิด โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' s CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) (สมคิด พรหมจ้อย. 2550 : 57 – 58) รายละเอียดดังแผนภูมิ 1

แผนภูมิ 1 แสดงรูปแบบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบซีปปี้ (CIPP Model)

ขอบเขตการประเมิน

ในการประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

2.1 ประชากร ประกอบด้วย

2.1.1 ครูผู้สอนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 62 คน

2.1.2 นักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

2.1.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

2.1.5 คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

2.2 กลุ่มเป้าหมายในการประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ผู้รายงาน ได้ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 ครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างครู ปีการศึกษา 2560 จำนวน 52 รายละเอียดปรากฏตาม ตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ครูปฏิบัติการสอน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	6	5
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	7	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	9	8
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	8	7
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	13	11
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	8	7
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3	2
รวม	62	52

2.2.2 นักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามระดับชั้น แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน รายละเอียดปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
ปีการศึกษา 2560

นักเรียน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	289	188
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	243	158
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	232	151
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	117	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	116	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	119	78
รวม	1,116	727

2.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน

2.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน

2.2.5 คณะกรรมการนิเทศภายใน ศึกษาจากประชากร ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

3. ระยะเวลาการประเมิน

เพื่อให้การประเมิน โครงการ ครอบคลุมทุกประเด็นและมีปฏิทินการปฏิบัติที่ชัดเจนสามารถ นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้รายงานจึงกำหนดระยะเวลาการประเมิน โครงการ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูใช้กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้ กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการประเมิน 2 ด้าน เมื่อวันที่ 20-21 พฤษภาคม 2560 คือ

1. ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน และความเป็นไปได้ของโครงการ

2. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหารจัดการ และผู้สนับสนุนโครงการ

ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินโครงการ ประเมินด้านกระบวนการ ประเมินวันที่ 13-31 สิงหาคม 2560 เพื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติคุณภาพเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ จำแนกเป็น 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 รู้จักปัญหาศึกษาบริบท ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้ผู้การปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้ผู้การสะท้อนผล และขั้นตอนที่ 6 ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดโครงการ ประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จ ของการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ประเมินวันที่ 20-31 มีนาคม 2561 ได้แก่ ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินโครงการ และคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยนำสารสนเทศ หรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. โครงการ หมายถึง โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

3. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยการนำผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด ที่ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ

3.1 ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานความเป็นไปได้ของโครงการ

3.2 ประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ และผู้สนับสนุนโครงการ

3.3 ประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และ ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

3.4 ประเมินด้านผลผลิตของโครงการ หมายถึงการประเมินเกี่ยวกับ

3.4.1 ระดับคุณภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

3.4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

3.4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู

3.4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

3.4.5 คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

4. การนิเทศภายในหมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครู โรงเรียนรัศมิ์วิทยา ในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาระบบการเรียนจัดการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดโดยใช้กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

5. ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC ย่อมาจากคำว่า “Professional Learning Community” หมายถึง การรวมตัวของผู้บริหาร และครู โรงเรียนรัศมิ์วิทยาในการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้ และเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ของครูสู่คุณภาพผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ครอบคลุม 6 ขั้นตอน ตามโครงการ ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และ ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

6. การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการของครู เกี่ยวกับการด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

7. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์การจัดการความรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเองตามความต้องการและความสนใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

8. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ครอบคลุมการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

9. คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และคุณลักษณะของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560

10. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้นเรียน (ม.1 – ม.6) โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559 และ 2560

11. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) หมายถึง ผลการทดสอบนักเรียนชั้น ม.3 และ ม.6 โดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ปีการศึกษา 2559-2560

12. สมรรถนะของนักเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ตามสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 รายการ โดยยึดตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

12.1) ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

12.2) ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

12.3) ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไข

ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

12.4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

12.5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

13. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลกตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ ได้แก่

13.1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ชำรงไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

13.2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติ ตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งทางกาย วาจา ใจ

13.3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

13.4) ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

13.5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

13.6) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย

13.7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจเห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

13.8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

14. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

15. ครู หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้างผู้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ทุกคน

16. ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ หรือผู้อุปการะนักเรียนตามทะเบียนบ้านนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

17. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบวาระกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษา

18. คณะกรรมการนิเทศภายใน หมายถึง คณะกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่นิเทศภายในตามโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

19. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความประทับใจหรือความพอใจที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด

20. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ซึ่งได้จากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

21. ความพึงพอใจของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจ หรือพอใจของผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้

กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ซึ่งได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

22. ความพึงพอใจของครู หมายถึง ความรู้สึกชอบ ประทับใจหรือพอใจของครู โรงเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ซึ่งได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลและสารสนเทศด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการสามารถนำสารสนเทศข้างต้น ไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงหรือพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน
2. ครูผู้สอนได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้ตามสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ผู้บริหารโรงเรียน สามารถใช้ผลจากการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เพื่อการบริหารจัดการการเรียนการสอน ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ
5. สถานศึกษาได้รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยใช้การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครูสู่คุณภาพผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในการบริหารจัดการของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ในระดับที่สูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ผู้รายงานได้เสนอหลักการและแนวคิดจากการศึกษา เอกสารตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดและหลักเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
 - 1.1 ความหมายของโครงการ
 - 1.2 ความหมายของการประเมินโครงการ
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ
 - 1.4 ความสำคัญของการประเมินโครงการ
 - 1.5 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 1.6 รูปแบบของการประเมินโครงการ แบบซิปปี้ (CIPP Model)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นและความสำคัญของการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.3 จุดมุ่งหมายของการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.4 หลักการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.5 กระบวนการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.6 องค์ประกอบของการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.7 ขอบข่ายของการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.8 บทบาทของผู้บริหารกับการนิตศภายในโรงเรียน
 - 2.9 กิจกรรมการนิตศภายในโรงเรียน
3. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning community)
 - 3.1 ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
 - 3.2 ความสำคัญ of ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
 - 3.3 องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
 - 3.4 ระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
 - 3.5 แนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
4. การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา

5. การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา
 - 5.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 5.2 ลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 5.3 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 5.4 บทบาทของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 5.5 ลักษณะการวัดและประเมินผล
6. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 6.1 ความสำคัญและความหมายของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 - 6.2 กรอบแนวคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
 - 6.3 บทบาทและความสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21
7. ความพึงพอใจ
 - 7.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
 - 7.3 การวัดความพึงพอใจ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

1.1 ความหมายของโครงการ

สุพักตร์ พิบูลย์ และกานดา นาคะเวช (2545 : 117) ให้ความหมายของโครงการว่าเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่เห็นว่าเป็นทางเลือกในการยกระดับคุณภาพงานที่ได้รับการจัดสรรแล้วว่าเหมาะสม และน่าจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการยกระดับคุณภาพงานปกติ โดยมีจุดมุ่งหมายเป้าหมายกิจกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่นอน

ศุภชัย ยาวะประภาษ (2547 : 380) ให้ความหมายของโครงการ หมายถึง กิจกรรมพื้นฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อนำเอาวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน หรือองค์กร ไปปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้แน่นอน

พิสนุ พองศรี (2550 : 34) ได้บ่งชี้ถึง คำว่า “โครงการ” มีลักษณะเฉพาะที่จัดทำขึ้นเพื่อเสริมการดำเนินงานในสภาพปกติ โดยมีจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย กิจกรรม และระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน และจะไม่ทำซ้ำซ้อนอีก ซึ่งอาจยกเว้นถ้ามีการปรับให้ต่างจากเดิม จึงสรุปได้ว่า โครงการ

ไม่ใช้งานประจำตามปกติที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอด แต่จะช่วยเสริมงานปกติให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

สมคิด พรหมจ้อย (2552 : 23) ได้ให้ความหมายของโครงการ หมายถึง หน่วยของแผนงานหรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัดมีระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดที่แน่นอน และมักจะเป็นงานพิเศษที่ต่างไปจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วย งาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง แผนงานที่มีระยะเวลาการดำเนินงานงบประมาณ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรมที่ชัดเจน มีระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุด การทำกิจกรรมที่แน่นอน ซึ่งเป็นแผนงานที่มีจุดหมายเพื่อยกระดับคุณภาพของงานไม่ใช้งานในลักษณะงานประจำ

1.2 ความหมายของการประเมินโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 68) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึง เป็นการตัดสินใจคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะ โดยนำสารสนเทศจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยนระดับปรับปรุง ขยายผลหรือยกเลิกโครงการนั่นเอง

พงษ์เทพ จิระโร (2554 : 7) ให้ความหมายของโครงการว่า เป็นกระบวนการวัดตัวบ่งชี้คุณภาพโครงการที่กำหนดไว้และนำเกณฑ์มาเทียบกับผลการวัด ทำให้ได้ผลการประเมินที่น่าไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการหรือนำไปสู่การตัดสินใจ ในการดำเนินโครงการ

พิชิต ฤทธิจรูญ (2555 : 71) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อการตรวจสอบ หรือชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ (2556 : 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของกิจกรรมหรือผลที่เกิดขึ้นจากโครงการในด้านความสำเร็จ ความล้มเหลว จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค โดยมีกระบวนการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

จามจุรี จำเมือง (2555 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาอย่างรอบคอบและเป็นระบบเกี่ยวกับข้อเท็จจริงจากการดำเนินโครงการแล้วนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจว่า โครงการนั้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น

วีระยุทธ ชาติตะกาญจน์ (2557 : 264) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่าเป็นกระบวนการศึกษาหาข้อมูลอย่างเป็นระบบตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อนำมาจัดเป็นสารสนเทศ ตัดสินคุณค่า และประกอบการพิจารณาตัดสินว่า ผลสัมฤทธิ์ของโครงการตรงตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีคุณภาพหรือประสิทธิภพมากน้อยเพียงใด จะนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการของผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ

จากความหมายของการประเมินโครงการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการประเมินโครงการเป็นกระบวนการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ อย่างมีระบบเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของโครงการกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ โดยนำมาเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการบ่งชี้ถึงประสิทธิภพและคุณค่าของโครงการนั้น และนำมาพิจารณาตัดสินใจหาแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปรับปรุงต่อไป

1.3 จุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันตามบริบทของการประเมินนั้น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดการประเมิน ผู้รายงานได้ศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

สมพิศ สุขแสน (2545 : 2) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ (Program evaluation purpose) มักจะมีคำถามอยู่ตลอดเวลาว่าประเมินผลเพื่ออะไร หรือประเมินผลไปทำไม ปฏิบัติงานตามโครงการแล้วไม่มีการประเมินผลได้หรือไม่ ตอบได้เลยว่าการบริหารแนวใหม่หรือการบริหารระบบเปิด (Open System) นั้นถือว่าการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากซึ่งจุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการมีดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนหรือยกเลิกการประเมินผล จะเป็นเครื่องมือช่วยตัดสินใจว่าควรจะยกเลิกโครงการหรือสนับสนุนให้มีการขยายผลต่อไป โดยเฉพาะการมีโครงการใหม่ๆ ยังมีได้จัดทำในรูปของโครงการทดลอง (Experimental) ซึ่งมีโอกาสจะผิดพลาดหรือล้มเหลวของโครงการได้ ดังนั้นถ้าเราประเมินผลแล้วโครงการนั้นประสบความสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็ควรดำเนินการต่อไป แต่ถ้าประเมินผลแล้วโครงการนั้นมีปัญหาหรือมีผลกระทบเชิงลบมากกว่าเราก็ควรยกเลิกไป

2. เพื่อทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานตามโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้เพียงใด

3. เพื่อปรับปรุงงาน ถ้าเรานำโครงการไปปฏิบัติแล้ว พบว่า บางโครงการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกข้อ เราควรนำโครงการนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น โดยพิจารณาว่าโครงการนั้นบกพร่องในเรื่องใด เช่น ขาดความร่วมมือของประชาชน ขัดต่อค่านิยมของประชาชน ขาด

การประชาสัมพันธ์ หรือสมรรถนะขององค์กรที่มีความรับผิดชอบต่ำ เมื่อเราทราบผลการประเมินผลแล้วเราก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงประเด็น

4. เพื่อศึกษาทางเลือก (Alternative) โดยปกติในการนำโครงการไปปฏิบัตินั้นผู้บริหารโครงการจะแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกอย่างน้อย 2 ทางเลือก ดังนั้นการประเมินผลจะเป็นการเปรียบเทียบทางเลือกก่อนที่จะตัดสินใจทางเลือกใดปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงให้น้อยลง

5. เพื่อขยายผล ในการนำโครงการไปปฏิบัติถ้าเราไม่มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเราอาจไม่ทราบถึงความสำเร็จของโครงการ แต่ถ้าเราประเมินโครงการเป็นระยะสม่ำเสมอผลปรากฏว่าโครงการนั้นบรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดวัตถุประสงค์ เราก็ควรขยายผลโครงการนั้นต่อไป แต่การขยายผลนั้นมิได้หมายความว่า จะขยายไปได้ทุกพื้นที่ การขยายผลต้องคำนึงถึงมิติของประชากร สถานที่ สถานการณ์ต่างๆ เช่น โครงการปลูกพืชเมืองหนาวจะประสบความสำเร็จดีในพื้นที่ทางภาคเหนือ แต่ถ้าขยายผลไปยังภูมิภาคอื่นอาจไม่ได้ผลดีเสมอไป เพราะต้องคำนึงถึงลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เชื้อชาติ ค่านิยม ฯลฯ ดังนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ สิ่งที่น่าไปในพื้นที่หนึ่งอาจไม่ได้ผล หรือสิ่งที่เคยได้ผลดีในช่วงเวลาหนึ่งอาจไม่ได้ผลในเวลาหนึ่ง

น็อกซ์ (Knox.1972 : อ้างถึงในประชุม รอดประเสริฐ.2547 : 74-75) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังต่อไปนี้

1. เพื่อแสดงให้เห็นถึงเหตุผลที่ชัดเจนของโครงการอันเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการตัดสินใจว่าลักษณะใดของโครงการที่มีความสำคัญมากที่สุด ซึ่งจะต้องทำการประเมินเพื่อการหาประสิทธิภาพและข้อมูลชนิดใดที่จะต้องเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์

2. เพื่อรวบรวมหลักฐานความเป็นจริงและข้อมูลที่จำเป็นเพื่อนำไปสู่การพิจารณาถึงประสิทธิผลของโครงการ

3. เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเท็จจริงต่างๆเพื่อนำไปสู่การสรุปผลของโครงการ

4. การตัดสินใจว่าข้อมูลหรือข้อเท็จจริงใดที่สามารถนำไปใช้ได้

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2545 : 61) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการว่า เพื่อประเมินคุณค่าและความเหมาะสมของนโยบายหรือโครงการและยังเป็นการพิจารณาความสอดคล้องของโครงการว่าเป็นไปตามกรอบนโยบายกฎหมายหรือมาตรฐานที่ปฏิบัติที่กำหนดไว้หรือไม่ และที่สำคัญเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่นำไปสู่การปรับปรุงโครงการและสภาพแวดล้อมของโครงการ สำหรับการประเมินความสำเร็จของโครงการ (Project Performance Evaluation) เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการควบคุมโครงการ โดยการเปรียบเทียบผลความก้าวหน้าและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามโครงการว่าเบี่ยงเบนจากแผนการดำเนินการหรือไม่ เป็นการประเมินความสำเร็จของโครงการด้านผลิตภาพ ค่าใช้จ่าย กรอบระยะเวลาการปฏิบัติ

มิตเซล (Mitzel.1982. อ้างถึงใน เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2549 : 31) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ
2. เพื่อช่วยให้ผู้ตัดสินใจ มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง
3. เพื่อการบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมือง เพื่อใช้กำหนดนโยบาย

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่ามีจุดมุ่งหมายและนำไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การประเมินจะช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานการดำเนินงานมีความชัดเจนขึ้น กล่าวคือ ก่อนที่จะนำโครงการไปใช้ย่อมจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมินส่วนใดที่ไม่ชัดเจน เช่น วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานในการดำเนินงานหากขาดความแน่นอนที่แจ่มชัดจะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องชัดเจนเสียก่อน

2. การประเมินโครงการช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผนดังนั้นเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบ วิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ดำเนินการไปด้วยดี

3. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการและทำให้โครงการเสียหายน้อยลง

4. การประเมินโครงการมีส่วนช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน เพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจสอบและควบคุมชนิดหนึ่ง

5. การประเมินโครงการมีส่วนในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการมิใช่เป็นการควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการ แต่เป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนะวิธีการใหม่ๆ เพื่อใช้ในการปฏิบัติโครงการอันย่อมจะนำมาซึ่งผลงานที่ดีเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งปวง

6. ผลการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลสำคัญ ในการประกอบการวางแผนหรือกำหนดนโยบายของผู้บริหารต่อไป

สุภาพร พิศาลบุตร (2550 : 228-229) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่จะบ่งชี้ถึงคุณค่าหรือประสิทธิภาพของโครงการอันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับโครงการหรือเรื่องราวเกี่ยวกับโครงการนั้น ซึ่งนับเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จในการบริหารโครงการนั้น ด้วยการประเมินโครงการซึ่งโดยทั่วไปมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาว่าวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่เดิมยังคงเป็นเป้าหมายที่แท้จริงในปัจจุบันหรือไม่เพียงใด และยังคงเป็นเป้าหมายที่เหมาะสมเพียงใด

2. เพื่อค้นพบการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด
3. เพื่อพิจารณาหาเหตุผลของความสำเร็จและความล้มเหลวของการปฏิบัติ
4. เพื่อแสดงถึงหลักการของแผนงานที่สำเร็จ
5. เพื่ออำนวยความสะดวกการบริหารงาน โดยการใช้เทคนิคสำหรับเพิ่มประสิทธิผล
6. เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่างๆ ที่จะมีขึ้นในระยะต่อไป
7. เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารสำหรับการปฏิบัติในระยะต่อไป

พงษ์เทพ จิระโร (2554 : 9) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อผลการประเมินที่ได้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการ ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการ และใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการ

พิชิต ฤทธิจรรยา (2555 : 71-73) ได้กล่าวว่า การประเมินโครงการมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจโครงการไปปฏิบัติ โดยประเมินว่า โครงการที่จัดทำขึ้นมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด หรือสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือคุ้มค่างบเงินทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงใด
 2. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งการประเมินเมื่อนำโครงการไปดำเนินการระยะหนึ่งหรือเป็นการประเมินในช่วงดำเนินโครงการ
 3. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศสำหรับช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ ต่อเนื่อง หรือการขยายโครงการและการรับรองโครงการ อาจกล่าวได้ว่า ผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการมีความคุ้มค่างบทรัพยากรที่ลงทุนไปเพียงใด และก่อให้เกิดผลข้างเคียงทั้งทางบวกและทางลบหรือไม่ อย่างไร
 4. เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศที่จะใช้ประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนการดำเนินโครงการจากแหล่งต่าง ๆ
 5. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งก็คือการได้รับความรู้ความเข้าใจพื้นฐานอื่นที่นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ ทาการประเมิน
- สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการเพื่อหาประสิทธิภาพของโครงการเพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ วิเคราะห์ถึงผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ เพราะผลการประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของแต่ละโครงการให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่รู้จักใช้ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการหรือผู้บริหารก็ตาม การประเมินโครงการมีความสำคัญต่อกระบวนการทำงานของหน่วยงานนั้น เพราะการประเมินโครงการช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีคุณภาพมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การประเมินจึงมีความสำคัญต่อการทำงานทุกชนิดทุกประเภท ถวัลย์ มาศจรัส และเชาว์ฤทธิ จงเกษกรณ์ (2547 : 200 – 201) สรุปว่าการประเมินโครงการมีความสำคัญ 7 ประการ ดังนี้

1. สร้างสรรค์แผนโครงการที่มีคุณภาพ แผนโครงการต่าง ๆ มีจำนวนมากจึงต้องมีการกลั่นกรองแผนโครงการที่มีที่พอทำได้ การประเมินจะมีความสำคัญมากที่จะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ตัดสินใจในความเป็นไปได้ของแผนโครงการ ทำให้ได้แผนโครงการที่มีคุณภาพดำเนินการแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อการปฏิบัติ

2. ป้องกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคได้ดี เมื่อเริ่มต้นแผนโครงการหากมีการประเมินสภาพที่อาจเป็นข้อจำกัดของการทำงานจะทำให้คาดการณ์ได้ว่าปัญหาอุปสรรคใดที่อาจเกิดขึ้นได้ทำให้สามารถหาแนวทางที่จะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น และระหว่างที่ปฏิบัติงานตามแผนหากมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ทราบผลสำเร็จ และความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอน ทำให้ทราบว่ามิอะไรสิ่งใดเกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด ผู้ประเมินสามารถนำสิ่งที่เป็นผลสำเร็จเป็นสิ่งที่ดีไม่ใช่ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานต่อไป และสิ่งใดที่เป็นปัญหาผู้รับผิดชอบสามารถที่จะขจัดหรือหาทางแก้ไข เพื่อให้แผนโครงการดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างราบรื่น และเกิดผลดี

3. บริหารงานอย่างมีคุณภาพ การประเมินทำให้ผู้บริหารทราบข้อมูลต่าง ๆ ของการทำงานกับข้อมูลที่เป็นผลสำเร็จและความล้มเหลว ข้อมูลที่เป็นส่วนส่งเสริมงานและส่วนผลักดันให้งานตกต่ำทำให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาใคร่ครวญ ตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้องเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

4. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้นมุ่งหวังที่จะใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่ามีผลงานที่ออกมาได้ผลมากกว่าทรัพยากรไปมาน้อยเท่าไร และผลงานที่ออกมามีปริมาณมากน้อยเพียงใด คุ้มค่าการลงทุนและสมควรที่จะทำต่อหรือไม่

5. ทราบผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานไปแล้ว ทุกคนต้องการจะทราบผลของการทำงานด้วยกันทุกคน ทุกคนต้องการทราบความก้าวหน้าของการทำงานว่าที่ทำไปแล้วมีสิ่งใดที่เพิ่มขึ้นมา สิ่งเพิ่มขึ้นมามีมากน้อยเพียงใด ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเมื่อสิ้นสุดการทำงานแล้วผลลัพธ์ที่ออกมาเป็นอย่างไร มีผลดี สัมฤทธิ์ผล มีปริมาณมากพอกับสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือไม่ การประเมินทำให้ทราบถึงการปฏิบัติงาน การประเมินจึงเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้รับผิดชอบงานยินดีกับ

ผลที่สำเร็จ และไม่ต้องสูญเสียเวลากับงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จ ด้วยการขจัดงานนั้นออกไปหรือแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้ดีกว่าเดิม

6. ก่อให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาเป็นการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่บุคคลและสังคม แผนโครงการพัฒนาต่าง ๆ นั้นมุ่งที่จะให้เกิดการพัฒนาต่อบุคคลและสังคมการประเมินจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์พิจารณาเนื้อหาแนวทางการพัฒนาที่ดีและเมื่อมีการนำแผนโครงการไปสู่การปฏิบัติแล้ว มีสิ่งใดที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง การประเมินจะเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ผู้รับผิดชอบทราบ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาที่ดีที่สุดอีกรูปหนึ่งให้มีแผนโครงการพัฒนาที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยการประเมินที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

7. รายงานอย่างน่าเชื่อถือ การรายงานเป็นภาระหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้รับผิดชอบที่ต้องทำให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือรับทราบ เพื่อให้การสนับสนุนต่อไป รายงานที่น่าเชื่อถือมีเหตุผลจึงจะสามารถชี้แจง ชูงใจให้แผนโครงการที่จะกระทำต่อไปได้รับการสนับสนุนการจะทำให้รายงานถูกต้อง น่าเชื่อถือนั้นจำเป็นต้องอาศัยการประเมินเข้ามาช่วยเพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของงานที่กระทำลงไปว่าดีหรือไม่อย่างไร อันจะทำให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือพิจารณาตัดสินใจสนับสนุน หรือนำรายงานนั้นนำเสนอระดับสูงต่อไปด้วยความมั่นใจเพื่อการสนับสนุนแผนโครงการหรืองานสืบต่อไป

การประเมินโครงการเป็นขั้นตอนที่สาม นับได้ว่าเป็นขั้นตอนที่ขาดไม่ได้ในการบริหารโครงการเพราะเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลที่จะสะท้อนให้เห็นว่าเป้าหมายของโครงการบรรลุไปมากน้อยเพียงใดเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สุภาพร พิศาลบุตร (2550 : 222) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการว่าเป็นคำตอบที่ทำให้ทราบว่า การสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดนั้นมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือผลต่อการขยายโครงการไปทางใดบ้างและมีผลกระทบต่ออย่างอื่นหรือไม่เพียงใด

สมคิด พรหมจ้อย (2550 : 37) ได้ให้ความสำคัญกับการประเมินโครงการ พอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่างๆ

2. เพื่อให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3. เพื่อให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนิน

โครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินการในช่วงต่อไปหรือไม่จะยกเลิกหรือขยายเวลาการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อยและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จिरศักดิ์ สารรัตน์ (2551 : 7-8) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ช่วยชี้ให้เห็นว่าจุดประสงค์ของการดำเนินการนั้นเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
2. ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่
3. กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน
4. ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน
5. ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินการ
7. ใช้เป็นแนวทางกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อไป

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551 : 93-95) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือเพื่อรับรองคุณภาพในการบริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้
2. ช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินลงทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง
3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ
6. เพื่อให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และ ไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป

กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย (2553 : 2-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการที่สามารถแบ่งออกเป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้

1. ถ้าการประเมินและผลการประเมินเป็นไปตามความคาดหมาย การปฏิบัติงานและการบริหารจะถือว่าเป็นแนวทางหรือตัวอย่างที่จะนำไปใช้เพื่อขยายผลต่อไป
2. หากผลการประเมินออกมาในเชิงลบ ก็จะเป็นแนวทางในการนำไปใช้พิจารณาตัดสินใจเพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารและการปฏิบัติงานให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. การทำให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานตามแผนมีความระมัดระวังและเตรียมความพร้อมที่จะทำงานมากขึ้น

เชาว์ อินโย (2553 : 12) ได้อธิบายความสำคัญการประเมินโครงการว่า การประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ ทั้งยังเป็นกระบวนการที่มีระบบเพื่อตัดสินความสำเร็จของโครงการอีกด้วย การประเมินโครงการเป็นการดำเนินงานที่ไม่ใช้ความพยายามในการสร้างทฤษฎีหรือพัฒนาองค์ความรู้ทางสังคมศาสตร์ การประเมินโครงการที่นำมาใช้ทางสังคมศาสตร์นั้น เป็นการเตรียมสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงโครงการทางสังคม เหตุผลประการสำคัญที่จำเป็นต้องประเมินโครงการคือ มีทางเลือกในการดำเนินโครงการได้มากมายที่จะทำให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือไม่

พิสนุ พงศ์ศรี (2553 : 36) ได้กล่าวว่าความสำคัญของโครงการต้องทำเป็นระบบ ซึ่งมีความสำคัญและจะช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ดังนี้

1. เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เกิดขึ้นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและกิจกรรมต่างๆ ไว้
2. ทำให้การกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่างๆ ที่จะต้องทำให้ต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่างๆ และมีประสิทธิผลได้
3. ทำให้เกิดประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้องไม่ให้เกิดกิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ทำให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอน และคุณภาพที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

พงษ์เทพ จิระโร (2554 : 8-9) ได้สรุปความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. ความสำคัญของการประเมินโครงการต่อการวางแผนพัฒนาโครงการ ได้แก่ การประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินบริบทของโครงการ การประเมินความต้องการความจำเป็น

(Needs Assessment) ในส่วนนี้มีประโยชน์คือการกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจน ทำให้แผนงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2. ความสำคัญต่อการนำสารสนเทศมาเตรียมการ การประเมินความพร้อมของปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ปัจจัยใดที่เป็นปัญหาจะได้รับการจัดสรรให้อยู่ในจำนวนหรือปริมาณที่เหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินงาน ทรัพยากรที่ไม่จำเป็นหรือมีมากเกินไปจะได้รับการตัดทอน และทรัพยากรใดที่ขาดก็จะได้รับการจัดหาเพิ่มเติม

3. ความสำคัญต่อการนำสารสนเทศมาปรับปรุงโครงการ ได้แก่ การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประโยชน์ในการประเมินกลุ่มนี้ ทำให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค ข้อดี ข้อเสียของการดำเนินโครงการ ทำให้แนวทางการปรับปรุงแก้ไขโครงการลดความเสี่ยงของผลการดำเนินโครงการ ทำให้เกิดการควบคุมคุณภาพของงาน วิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการดำเนินโครงการ

4. ความสำคัญต่อการตัดสินผลการดำเนินโครงการ ได้แก่ การประเมินสรุปหรือการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) การประเมินผลการดำเนินงาน (Product Evaluation) การประเมินผลผลิต (Output Evaluation) การประเมินโครงการ ในกลุ่มนี้มีประโยชน์ในการทำให้ผู้บริหารได้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจ หากเป็นโครงการต่อเนื่องโครงการนี้ควรขยายหรือยุติโครงการหรือไม่ อย่างไร

5. ความสำคัญต่อการติดตามผลของโครงการ ได้แก่ การประเมินติดตามผล (follow up) การประเมินผลลัพธ์ (Outcome Evaluation) การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) ทำให้ทราบข้อดี ข้อเสียของโครงการว่าผลผลิตของโครงการส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องอย่างไรในระยะยาว มีความสำคัญในการที่จะตัดสินใจว่าโครงการใดมีประโยชน์มีคุณค่าหรือมีประโยชน์มากนักน้อยเพียงใด

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2555 : 77) กล่าวว่า การชี้ให้เห็นว่าการประเมินโครงการเป็นกิจกรรมสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการบริหารจัดการโครงการ เพราะการประเมินโครงการมีความสำคัญและประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็น ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ

2. ช่วยให้เห็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินโครงการ ซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ

3. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปอีก

4. ช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่า เป็นอย่างไร คำนึงค่ากับการลงทุนหรือไม่

5. ช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการ โดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการหรือองค์กร

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ (2556 : 24-25) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์มีความชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ

2. ช่วยให้เห็นสาเหตุเพื่อเป็นทางเลือกในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ การปรับหรือโครงสร้างองค์การ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม

3. ช่วยให้เห็นความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนการปรับปรุง แก้ไข และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

4. ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการเนื่องจากการประเมินผลทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินโครงการ โดยการนาระบบการกำกับติดตามผลเข้าร่วมในการบริหารโครงการ จะก่อให้เกิดการบรรลุทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. ช่วยให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ ความล้มเหลว ผลกระทบ และผลลัพธ์ เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง

6. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า ความเป็นธรรม ความเสมอภาคหรือไม่

7. เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ตลอดจนเป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติโครงการ เพราะจะทำให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงโครงการ

8. เพื่อช่วยหาหลักฐานสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสาธารณสุข การเมือง เศรษฐกิจ และด้านวิชาชีพเฉพาะ

9. เพื่อเป็นบทเรียนในการขยายผลไปสู่สภาพการณ์อื่น ๆ ในวงกว้างมากขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความสำคัญของโครงการได้ว่า เป็นภาระงานหนึ่งที่เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม การประเมินโครงการยังมีส่วนช่วยให้โครงการบรรลุ

วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดโดยใช้ความพยายามแสวงหาข้อเท็จจริงเหล่านั้นให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการและตัดสินใจบริหารโครงการเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดเป็นนโยบายของผู้บริหารต่อไป

1.5 ประเภทของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการ จำแนกได้หลายประเภทตามเหตุผลของนักวิชาการแต่ละบุคคลไว้ดังนี้

สตัฟเฟิลบีมและเวปสเตอร์ (Stufflebeam and Webster, 1980 อ้างถึงใน ปรากฏิวัฒน์กุล, 2548 : 34) ได้จำแนกการประเมินโครงการออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) ได้แก่การประเมินที่ผลการประเมินให้คุณค่าบวกหรือลบต่อวัตถุประสงค์หรือเรื่องที่ศึกษาโดยไม่คล้องจองกับคุณค่าที่แท้จริงของเรื่องนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยๆ คือแบบที่ถูกการเมืองควบคุม (ประเมินเพื่อรักษาอิทธิพลอำนาจหรือเงินตรา)และแบบที่เกี่ยวกับการเมือง(ประเมินเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ดีต่อเรื่องนั้น)

2. การประเมินที่แท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งศึกษาคุณค่าของเรื่องหรือสิ่งนั้นๆ แบ่งออกเป็น 6 ประเภทย่อยๆ คือการให้เครดิตหรือประกาศนียบัตรการศึกษาเพื่อนโยบายการจัดการศึกษาและการตัดสินใจ การศึกษาด้านผู้บริโภค (เพื่อการบริการ) การศึกษาโดยใช้ลูกค้าเป็นจุดศูนย์กลาง (คุณค่าของกิจกรรม) และการศึกษาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ

เขาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546 : 105) กล่าวว่า การประเมินโครงการจำแนกประเภทของการประเมินได้ โดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็น
2. การประเมินกระบวนการ
3. การประเมินผลผลิต
4. การประเมินประสิทธิภาพ

สมคิด พรหมจ้อย (2550 : 30 - 33) ได้แบ่งประเภทของการประเมินออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 การประเมินเพื่อปรับปรุง บางครั้งก็เรียกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

- 1.2 การประเมินเพื่อสรุปผลเรียกว่าการประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)

2. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 การประเมินโดยยึดวัตถุประสงค์เป็นหลัก (Goal-based Evaluation) เป็นการประเมินที่ว่าทำได้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

2.2 การประเมินที่อิสระไม่ยึดวัตถุประสงค์ของโครงการ (Goal-free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

3. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน แบ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่มโครงการ ขณะดำเนินโครงการและหลังสิ้นสุดโครงการซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre- Evaluation) เป็นการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายตัดสินใจเลือกโครงการตรวจสอบความเหมาะสม ความสมเหตุสมผลของการวางแผนดำเนินโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการในการนำโครงการไปปฏิบัติ คุณภาพของโครงการรวมทั้งตรวจสอบโอกาสที่โครงการนั้นจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยพิจารณา 3 เรื่อง คือ

3.1.1 ความเหมาะสมของโครงการประเมินเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความจำเป็นของการทำโครงการ (Need Assessment) ซึ่งเป็นการตรวจสอบขั้นต้นเพื่อกำหนดปัญหาความจำเป็นเหตุผลที่สำคัญในการริเริ่มโครงการนั้นๆขึ้นและการศึกษาและความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการโดยพิจารณาความครอบคลุมดังนี้ ความเป็นไปได้ทางเทคนิควิชาการ ความพร้อมทางการบริหารโครงการ การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร โดยเฉพาะความเป็นไปได้ทางการเงิน กำลังคน วัสดุและการจัดการ

3.1.2 การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการดำเนินโครงการ (Return of Investment) โดยทั่วไปพิจารณาอัตราผลได้ผลเสีย (Benefit- Cost Ratio) วิเคราะห์จุดคุ้มทุนดูจากอัตราผลตอบแทนการลงทุนดำเนินโครงการหรือพิจารณาจากการวิเคราะห์ต้นทุน และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดูจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและจากผลกำไรและดูจากการวิเคราะห์รายจ่ายโดยเปรียบเทียบกับผลประโยชน์หรือการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ เป็นต้น สำหรับโครงการทางด้านการศึกษาจะเน้นในเรื่องการวิเคราะห์ cost-effectiveness มากกว่า cost-benefit เพราะผลตอบแทนทางการศึกษานั้นออกมาในรูปของหน่วยเงินตราทำได้ยาก

3.1.3 การศึกษาและการคาดคะเนถึงผลประโยชน์หรือสิ่งที่อาจจะเกิดตามมาจากการดำเนินการโครงการนั้น (Consequence Analysis) การศึกษาเชิงคาดคะเนถึงผลที่จะตามมาจากการดำเนินงานยังไม่ค่อยแพร่หลายแต่จะเป็นสิ่งที่มีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ส่วนใหญ่จะพิจารณาเพื่อค้นหาแรงต้านทานต่อการดำเนินโครงการ เป็นการคาดการณ์เกี่ยวกับผลที่อาจก่อให้เกิด

การเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อม ตลอดจนเป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และกำหนดนโยบายสำคัญๆ ซึ่งนำมาสู่การดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินในระหว่างการดำเนินงาน (Implementation Evaluation or Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่กิจกรรมใดทำได้ ทำไม่ได้ จุดเด่น จุดด้อย มีปัญหาและอุปสรรคอะไรพยายามตอบคำถามว่าทำไมจึงเกิดปัญหา อุปสรรค หรือไม่เกิดในการดำเนินโครงการถ้าเกิดปัญหาจะได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขได้ทันทั่วถึง

3.3 การประเมินหลังการดำเนินงานเป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามว่าโครงการประสบผลหรือไม่สำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลจากโครงการจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ผลการดำเนินงานคุ้มค่าหรือไม่ โดยแบ่งการประเมินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

3.3.1 การประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการ

3.3.2 การติดตามผลต่อมา โดยเฉพาะการประเมินผลกระทบโครงการที่ต้องอาศัยการทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1-2 ปี เป็นต้นไป

สุภาพร พิศาลบุตร (2550 : 230-233) การประเมินโครงการสามารถแบ่งได้หลายประเภทตามเกณฑ์การแบ่งดังนี้

1. แบ่งตามลำดับเวลาการบริหารโครงการ

1.1 การประเมินผลก่อนเริ่มโครงการ เป็นการประเมินที่อยู่ในขั้นตอนการวางแผนโครงการ โดยทั่วไปกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ คือ ตรวจสอบดูความพร้อมในด้านทรัพยากร และองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อหาคำตอบที่จะเริ่มโครงการนี้หรือไม่และเมื่อเริ่มโครงการนี้แล้วโครงการนี้จะแก้ปัญหอะไรบ้าง

1.1.2 การประเมินร่างโครงการเป็นการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนเพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะดำเนินโครงการต่อไป

1.2 การประเมินผลขณะดำเนินโครงการ เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการ การประเมินในลักษณะนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการติดตามหรือการกำกับงานทั้งนี้เพื่อดูผลสำเร็จ ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ สำหรับปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 การประเมินผลหลังโครงการสิ้นสุด เป็นการประเมินผลสำเร็จของโครงการ โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนศึกษาถึงผลกระทบหรือผลข้างเคียงในทางบวกและทางลบของโครงการนั้นด้วย

2. แบ่งตามลักษณะการตัดสินใจ

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของโครงการหรือการประเมินผล เพื่อปรับปรุงโครงการ เป็นการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผน

2.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่จะดำเนินการโครงการต่อหรือยุติโครงการนั้น

3. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน หรือตามแบบ CIPP

3.1 การประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการ (Context) เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมายแรงกดดันทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง สำหรับนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดความต้องการทิศทาง และวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินการใช้ทรัพยากรเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดการจัดทำโครงการหรือให้โครงการบังเกิดขึ้น การประเมินปัจจัยนำเข้านี้ จะเป็นการดำเนินการเพื่อตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยทางด้านต่างๆ ทั้งในด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ตลอดจนระบบการบริหารใช้กอบวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และเป็นทางเลือกที่มีโอกาสทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้มากที่สุด

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินการดำเนินโครงการเพื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการหาจุดเด่น จุดด้อย หรือปัญหาอุปสรรคของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดหรือไม่ทำให้เกิดสิ่งเหล่านั้นเพื่อจะหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขได้ทันการณ์ การประเมินผลดำเนินโครงการจะดำเนินการดังนี้

3.3.1 ประเมินผลการปฏิบัติการ เพื่อดูว่าผลที่ได้รับนั้นจะสอดคล้องกับความต้องการ หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างและอะไรเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดและไม่ทำให้เกิดสิ่งเหล่านั้น

3.3.2 ประเมินความคุ้มค่าทางด้านเศรษฐกิจ เพื่อดูว่าผลที่ได้รับจากโครงการเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนแล้วจะมีความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจมากน้อยเพียงใด ซึ่งการประเมินนั้นจะใช้อัตราผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย (Benefit Cost Ratio) ปัจจัยสุทธิ (Net Present Value หรือ NPV) และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Return หรือ IRR) เป็นเครื่องมือในการประเมิน

3.3.3 การประเมินประสิทธิภาพ ความประหยัดและความคุ้มค่า (Technical efficiency) ของการปฏิบัติโครงการ

3.3.4 การประเมินความพอเพียงของโครงการ (Adequacy) โดยเฉพาะด้านทรัพยากรและความสมบูรณ์ของโครงการ

3.4 การประเมินผลงานหรือผลผลิต (Product) เป็นการประเมินในระยะโครงการสิ้นสุดเพื่อดูว่าผลลัพธ์และผลกระทบสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

4. แบ่งตามวัฏจักรของการวางแผน

4.1 การประเมินก่อนการปฏิบัติตามแผน

4.2 การประเมินขณะปฏิบัติตามแผน

4.3 การประเมินหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จแล้ว

โดยแต่ละประเภทจะมีความสัมพันธ์กันปรากฏตามในแผนภูมิ 2 ดังนี้

ลำดับเวลาการบริหาร โครงการ	ลักษณะการตัดสินใจ	วัฏจักร การวางแผน	สิ่งที่ถูกประเมิน
1. การประเมินก่อนเริ่ม โครงการ - ศึกษาความเป็นไปได้ - การประเมินร่างโครงการ	1. การประเมิน	1. การประเมินก่อน การปฏิบัติตามแผน	1.การประเมิน สภาพแวดล้อมของ โครงการ 2.การประเมินปัจจัย นำเข้า
2. การประเมินขณะดำเนิน โครงการ - ดูความก้าวหน้า/ ผลสัมฤทธิ์ - ปัญหา อุปสรรค	ความก้าวหน้าของ โครงการ 2. การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ของ	2. การประเมินขณะ ปฏิบัติตามแผน	3.การประเมิน กระบวนการ - ดูผลการปฏิบัติงาน - ดูความคุ้มค่า - ดูประสิทธิภาพ
3. การประเมิน เมื่อโครงการสิ้นสุด - ดูผลผลิต - ดูผลลัพธ์ - ดูผลกระทบ	โครงการ	3. การประเมิน หลังจากปฏิบัติงาน เสร็จแล้ว	- ดูความเพียงพอ 4. การประเมินผลงาน - ดูผลลัพธ์ - ดูผลกระทบ

แผนภูมิ 2 แสดงความสัมพันธ์ของการประเมินโครงการแต่ละประเภท

แหล่งที่มา : (สุภาพร พิศาลบุตร. 2550 : 233)

จากการศึกษาประเภทของการประเมินโครงการ สรุปได้ว่า ประเภทของการประเมินผลโครงการมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีหลักการ แนวคิด และเหตุผลที่แตกต่างกันออกไป ถ้าแบ่งตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อตัดสินใจ และถ้าแบ่งตามลำดับเวลา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน การประเมินผลขณะการดำเนินงาน และการประเมินต่อโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน ทั้งนี้ผู้นำไปใช้จะเลือกใช้ตามความเหมาะสมอาจมีการดัดแปลง ปรับปรุงแนวคิด และวิธีการประเมินให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา และวัตถุประสงค์โครงการ

1.6 รูปแบบของการประเมินโครงการแบบซิปป์ (CIPP Model)

การประเมินโครงการโดยใช้ซิปป์โมเดลเป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่างๆเพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง มีนักวิชาการอธิบายเกี่ยวกับการประเมินโครงการโดยใช้ซิปป์โมเดล ดังนี้

พิทักษ์ ชมชื่น (2549 : 35-37) ได้กล่าวถึงลักษณะของการประเมินตามทัศนะของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการประเมินมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการประเมิน คือการจัดหาข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจ คุณค่าของการประเมินจะมีคุณค่ามากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับข้อมูลสารสนเทศที่ได้มานั้น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจมากน้อยเพียงใด

2. การประเมินเป็นกระบวนการที่เป็นวัฏจักร กล่าวคือ เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องที่ครบวงจรของการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่เริ่มจนถึงสิ้นสุดโครงการกระบวนการประเมิน ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ 3 ขั้นตอน คือ

2.1 การระบุ บรรยายข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.3 การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ นำไปใช้

3. วิธีการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP สตัฟเฟิลบีม ได้พัฒนาแนวคิดของวิธีการประเมินโดยอาศัยลักษณะของการแบ่งประเภทของการตัดสินใจ โดยชี้ให้เห็นว่า ในการตัดสินใจในส่วนใดก็ตาม จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลที่ได้จากการใช้กระบวนการประเมินมาช่วยในการตัดสินใจ สตัฟเฟิลบีม ได้จำแนกการตัดสินใจในการประเมินเพื่อการบริหารและการวางแผนไว้ในรูปแบบของ CIPP 4 ประการ ดังนี้

3.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินที่เป็นระบบและการวิเคราะห์ในภาพกว้าง (Macro Analytic) ถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ของหลักสูตรที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อกำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเฉพาะการวิเคราะห์ในระดับแคบ (Micro Analytic) ถึงข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงานของหลักสูตรให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้โดยเป็นการประเมินเพื่อให้ข้อมูลรายละเอียด สำหรับพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ โครงสร้างของหลักสูตร ชุดสื่อการเรียนการสอนทางไกล อุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ สถานที่เรียนและคุณสมบัติของผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้และทีมงานสนับสนุน

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) การประเมินขั้นตอนนี้จะทำให้ทราบผล การใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ รวมทั้งบุคคลที่รับผิดชอบในการใช้หลักสูตร โดยการประเมินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตรสำหรับการตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด ส่วนที่บ่งชี้ว่าจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร การประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิตของการใช้หลักสูตรว่า เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และยังเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกหลักสูตร การประเมินผลผลิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ ความพึงพอใจ และการนำความรู้ในหลักสูตรไปปฏิบัติ

เชาวิ อินโย (2553 : 125) ได้กล่าวว่า แนวคิดการประเมินของสตัฟเฟิลบีม ในปี ค.ศ. 1971 สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่มชื่อ “Educational Evaluation and Decision Making” หนังสือเล่มนี้ ได้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง เพราะให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดผลและประเมินผล ได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยด้วยนอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีม ก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง จึงกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมินจนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบันเรียกว่า CIPP Model โดยให้คำนิยามการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวม และการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจผู้ทำการประเมิน จะรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

สมคิด พรหมชัย (2554 : 57-58) ได้กล่าวว่า การประเมินโดยซีปโมเดล (CIPP Model) เป็นกระบวนการประเมินที่ต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินบริบท หรือการประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation :I) เป็นการประเมิน เพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation :P) เป็นการประเมินระหว่าง การดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามความคาดหวังหรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินโครงการ

เขาวดีรางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2551 : 56-59) กล่าวถึงแนวคิดการประเมินของสตีฟเฟิลบีมว่า การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการคือ มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร จะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้แล้วนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ นั้น จัดทำให้เป็นสารสนเทศ โดยสารสนเทศที่ได้มานั้น จะต้องมีความหมายและประโยชน์เพื่อนำไปเสนอและประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่ หรือแนวทางการดำเนินการต่อไป

แนวคิดของสตีฟเฟิลบีม มีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงาน ระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้มานั้น ไปใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อดำเนินการต่อไป

สตีฟเฟิลบีมและคนอื่นๆแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินก่อนที่ลงมือดำเนินการใดๆ ที่จุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหาตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินตัวป้อนเข้า เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยีและแผนของการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ ส่วนนี้เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการเพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้นๆ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ส่ง การเพื่อพัฒนางาน โดยบันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นเป็นหลักฐาน

4. ประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นรวมทั้งการพิจารณาในประเด็นการยุบ เลิก หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

เซาเว่ อินโย (2553 : 126-127) ได้กล่าวถึงการประเมินโครงการโดยใช้ชิปโมเดล แบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ และเป็นการพิจารณาความจำเป็นที่จัดทำโครงการดังกล่าว ได้แก่ ความต้องการของชุมชน และกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนของประชากร สภาพเศรษฐกิจ ปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจวางแผน กำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย และกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรที่จำเป็นที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้มีความเหมาะสม มีความเพียงพอหรือไม่ ทรัพยากรที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยีและแผนการดำเนินงาน การประเมินปัจจัยนำเข้านำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีดำเนินงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการ การจัดกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ สารสนเทศต่างๆจะถูกระดมรวบและนำเสนอผู้ดำเนินงานโครงการ อาจต้องการสารสนเทศทุกวัน หรือในตอนเริ่มโครงการเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะดำเนินโครงการไว้เป็นหลักฐาน การประเมินกระบวนการมีประโยชน์ในการค้นหาจุดเด่นหรือจุดแข็ง (Strengths) หรือจุดด้อย (Weakness) ของโครงการ นำไปใช้ในการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงการดำเนินการโครงการต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่า เป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คำนวณค่าเพียงใด โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มุ่งตอบคำถามว่า โครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาตัดสินใจ ยุติ ปรับขยาย หรือทำงานเป็นประจำ การประเมินผลผลิตจะทำการประเมิน 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการเรียกว่าการประเมินผลลัพธ์ 2) การประเมินผลกระทบของโครงการทั้งบวกและลบ

การประเมินตามรูปแบบ CIPP Model ทั้ง 4 ขั้นตอน คือการประเมินบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต สามารถนำไปปรับปรุง

โครงการ ทั้งนี้การประเมินแต่ละขั้นตอนดังกล่าวนำไปช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ 4 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน ได้จากการประเมินบริบท นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งวัตถุประสงค์ระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับแผนดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ จากการประเมินปัจจัยนำเข้ามา ผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจวางโครงการ กลวิธีในการดำเนินโครงการและขั้นตอนในการทำงานต่างๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ ได้จากการประเมินกระบวนการ นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปสู่การปฏิบัติทำให้การทำงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ ได้จากการประเมินผลผลิต นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรทำต่อไป ยุติ ล้มเลิก ขยายโครงการหรือให้ทำงานประจำ

สุพักตร์ พิบูลย์ (2551 : 40-41) สรุปรูปแบบ CIPP Model ว่า สตีฟเฟิลบีมให้ ความหมายของการประเมินว่า คือกระบวนการรวบรวม พรรณนา จัดหาและจัดทำสารสนเทศเพื่อ ประโยชน์ต่อการตัดสินใจรายการประเมินและการตัดสินใจประเภทต่างๆ มีดังนี้

1. การประเมินบริบทหรือการประเมินสถานะแวดล้อมของโครงการเป็นการประเมิน ก่อนเริ่มโครงการเพื่อตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนหรือไม่ สอดคล้องกับปัญหาหรือ ความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจ กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้ เหมาะสม

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินความเป็นไปได้ด้านทรัพยากร การพิจารณาเลือกวิธีดำเนินการโครงการที่เหมาะสม การออกแบบกระบวนการดำเนินการ โครงการให้มี ศักยภาพสูงสุดเพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการประเมินก่อนเริ่ม โครงการเช่นเดียวกับบริบท การประเมินปัจจัยนำเข้าจะช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ วิธีดำเนินการและวางแผนวิธีดำเนินงานของโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการมา วางแผนไว้สู่การปฏิบัติ เป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการเพื่อศึกษาว่าอะไรเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ อะไรเป็นปัญหาคุกคามความสำเร็จของโครงการ ส่วนใด ของโครงการต้องปรับปรุงแก้ไข คำตอบ คำถามเหล่านี้จะทำให้สามารถกำกับดูแลควบคุมและ

ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานของโครงการได้ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินกระบวนการจะช่วยให้ผู้บริหารทราบความก้าวหน้า จุดแข็ง จุดอ่อนของโครงการเพื่อการกำกับดูแลการตัดสินใจ เกี่ยวกับการปรับปรุงวิธีดำเนินงานโครงการและเร่งรัดการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรและเวลาที่กำหนด

4. การประเมินผลผลิตของโครงการ เป็นการประเมินหลังสิ้นสุดของโครงการ การประเมินผลผลิตจะตอบคำถามว่า ผลผลิตที่ได้จากโครงการมีอะไรบ้างเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ความต้องการจำเป็นลดลงหรือไม่ อย่างไร ผลการดำเนินการโครงการคุ้มค่าเพียงใด ควรจะจัดการอย่างไรกับโครงการที่จะติดตามมา ซึ่งคำถามเหล่านี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจความสำเร็จของโครงการ สารสนเทศที่ได้จากการประเมินผลผลิตจะมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจปรับขยายโครงการ ยุติโครงการหรือยกฐานะเป็นงานประจำ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบซีพีโมเดล (CIPP Model) เป็นรูปแบบของการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้องโดยมีการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสถานะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต โดยการประเมินสถานะแวดล้อมเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้มีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการโครงการเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการ ส่วนการประเมินผลผลิตเป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามคาดหวังหรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการประเมินโครงการและเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเกณฑ์มาตรฐานหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้แต่ต้น จากแนวคิดดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้รายงานมีความคาดหวังว่ารูปแบบการประเมินแบบซีพีโมเดล (CIPP Model) เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

คำว่า “นิเทศ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 หมายถึง ชี้แจง หรือแสดงในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Supervise” และการนิเทศ “Supervision” เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดูแลควบคุมหรือการให้คำแนะนำชี้แจงในเรื่องของงาน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนดังนี้

ปีเตอร์ โอลิวา และ จอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas, 2001 : 11-12) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา คือการให้บริการแก่ครูทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยการให้บริการนี้เป็นการช่วยเหลือที่มีความชำนาญเฉพาะเพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

แฮร์ริส (Harris, 1985 : 10) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือการกระทำใดๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อนักเรียน และสิ่งต่างๆ ในโรงเรียนเพื่อรักษามาตรฐานหรือเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนภายใต้ระเบียบแบบแผน อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนและให้เกิดประสิทธิผลในด้านงานสอนเป็นสำคัญ

กลิคแมน (Glickman, 2004 : 6) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวคิดเกี่ยวกับงานและหน้าที่ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดเตรียมสื่อการอำนวยความสะดวก การพัฒนาครู และการประเมินผลการเรียน

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 4) ให้ความหมายว่า เป็นการส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจและสติปัญญาให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

วัชรมา เล่าเรียนดี (2550 : 120) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาการเรียนการสอนที่จัดดำเนินการในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียนเป็นหลักซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนโดยตรง

อัญชลี เอื้อสุนทรกุล (อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เรืองแสง, 2550 : 14) ได้สรุปความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมแนะนำ ชี้แนะ ปรึกษาหารือ ประสาน มอบหมาย ความรับผิดชอบและปรับปรุงพัฒนาครูให้เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนโดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน

พัชรี สานดีอารณ์ (2552 : 12) กล่าวว่า การนิเทศภายใน คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา โดยการระดมสรรพกำลัง สนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน ที่ตรงกับความต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร

ฉวีวรรณ พันวัน (2552 : 9) ได้สรุปความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่าเป็นกระบวนการร่วมกันทางการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพตามจุดหมายของหลักสูตร

ณรงค์ชัย ศรีศสลักษณ์ (2553 : 14) ให้ความหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การทำงานของผู้บริหาร โรงเรียนที่ท่าคู่กับครูอย่างมีกระบวนการ ชี้นะ เน้นนำ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

ความหมายตามทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

2.2 ความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศเป็นสิ่งสำคัญเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับ ทั้งนี้เพราะ เมื่อเวลาเปลี่ยนไป สภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องปฏิบัติย่อมหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เข้ามา มีบทบาทในการดำเนินงานความจำเป็นในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารหน่วยงานนั้น ๆ การนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและทำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ กันประสานงานให้เกิดศักยภาพอย่างเต็มที่ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู และผลของการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องจัดให้มีการนิเทศภายในขึ้น เพื่อพัฒนาบุคลากรให้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัด การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพอันส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ ถือว่าเป็นระบบของการพัฒนางานอย่างเป็นกระบวนการที่มีคุณภาพ ดังมีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงแนวคิดของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 262-263) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การศึกษาจะมีคุณภาพขึ้นอยู่กับที่การจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษา ดังนั้นภารกิจหลักของโรงเรียนก็คือ การดำเนินงานด้านวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตรและการเรียนการสอน และมีภารกิจในการสนับสนุน

การเรียนการสอน เช่น งานอาคารสถานที่งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการและการเงิน และได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการเรียนการสอน ดังนี้

1. ศิษยานิเทศก์มีจำนวนจำกัดไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง และเจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน
2. การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งบุคลากรมีจำนวนมากและมีความชำนาญในสาขา และเป็นการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาคด้วย
3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะสร้างความใกล้ชิดความคุ้นเคยกัน และการทำงานร่วมกันมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงาน
4. การประสานในโรงเรียนสะดวกเพราะความคุ้นเคยกันสามารถประสานสัมพันธ์งานได้ทั่วถึง

สังค์ อุทรานันท์ (2548 : 11-17) ได้กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนว่า เนื่องจากสภาวะปัจจุบันการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นด้วยเหตุผลดังนี้

1. ศิษยานิเทศก์โดยตำแหน่งมีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถสนองตอบความต้องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนต่างๆ ได้ทั่วถึง
2. สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน จึงเป็นการอยากที่ศิษยานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอกจะรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนได้ การตอบสนองความต้องการจึงเป็นไปได้ยาก
3. สภาพปัจจุบัน บุคลากรภายในโรงเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ บางคนมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสมควรจะใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และยังเป็นการสร้างการยอมรับซึ่งกันและกันอีกด้วย
4. เป็นการสอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และวิธีการของการนิเทศสมัยใหม่ที่สุดซึ่งการนิเทศสมัยใหม่จะเกิดขึ้นโดยความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ต้องมีคนคอยชี้แนะให้ทำงานอยู่ตลอดเวลา

ศิริพัฒน์ หลอดทอง (2550 : 11) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีความสำคัญมาก บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนจะต้องทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบ สม่่าเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในโรงเรียน เพราะการจัดการเรียนการสอนก้าวหน้าหรือ

ล้มเหลวขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และยังเป็นผู้ที่มีส่วนผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผลที่จะส่งผลถึงเด็กนักเรียนอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด ซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานในโรงเรียน

ปัฐมาภรณ์ อุทัยอมฤตวารี (2551 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาจะเป็นการเปลี่ยนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในเปรียบเสมือนกระจกส่องสะท้อนการปฏิบัติงานของครูให้ครูได้เห็นข้อบกพร่องและได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนได้ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านวิชาชีพของครูซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน

อรรถพล ปิ่นม้น (2550 : 25) กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นความจำเป็นสำหรับสถานศึกษา เพราะการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และบุคคลภายในขาดประสบการณ์ไม่มีโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ความสามารถทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกทั้งการนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์ของผู้บริหารในการแก้ไข ปรับปรุง และเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กรองทอง จิระเดชากุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนคือ

1. เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
2. ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
3. บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิด

ปัญหามากที่สุด

4. บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่เล็งไม่ได้ เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนช่วยส่งผลให้การประกอบภารกิจทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพการเรียนการสอนยังต้องอาศัยการบริการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ครูด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศที่สนับสนุนการเรียนการสอน

สรุปว่า การนิเทศภายในมีความจำเป็นและมีความสำคัญ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งการขาดแคลนผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งผู้นิเทศภายนอกมีจำนวนจำกัดไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึงสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการนิเทศเอง ประกอบกับปัจจุบันครูภายในโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการนิเทศได้และเป็นผู้รู้ปัญหาอย่างแท้จริง การนิเทศภายในโดยครูในโรงเรียน

จะช่วยให้ครู ได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่ ทั้งก่อให้เกิดความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน โดยอาศัยกระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหาทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และแสวงหานวัตกรรมใหม่ไปปรับปรุงการทำงานของตนและหมู่คณะให้ดีขึ้นทุกคนมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รู้สึกอบอุ่นเกิดความมั่นใจในการทำงาน และยังสร้างความตระหนักให้ครูต้องมีการปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลาอันจะเป็นการรักษามาตรฐานการศึกษาและเพิ่มพูนประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศภายใน โรงเรียน จึงเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรใน โรงเรียนเพื่อที่จะปรับปรุงงานต่าง ๆ เพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน พัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

2.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนจะเกิดผลสำเร็จได้และสนองต่อการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียน จะต้องมีจุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นตัวกำหนดแนวทางการนิเทศภายใน ทั้งนี้ได้มีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้อย่างหลากหลายพอรวบรวมได้ดังนี้

เซอร์จิโอแวนนี และสตาร์เรทท์ (Sergiovanni and Starratt, 2007 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นการช่วยเหลือสถานศึกษาโดยเพิ่มโอกาสและความสามารถของสถานศึกษา เพื่อให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

บีช และไรน์ฮาร์ทซ (Beach and Reinhartz, 2000 : 4-5) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็นการดำเนินการเพื่อสนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาความงอกงามในวิชาชีพในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลสูงสุดต่อคุณภาพการเรียนการสอน ความงอกงาม และการพัฒนาดังกล่าวขึ้นอยู่กับระบบที่มีพื้นฐานจากความไว้วางใจ และการให้การสนับสนุนความพยายามของครูในการพัฒนา

ประสิทธิภาพการสอนในชั้นเรียน

ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง (2550 : 2) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. พัฒนาคน คือ เน้นความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี
2. พัฒนางาน คือ เน้นภารกิจหลัก ได้แก่ การสอน เทคนิควิธีการสอน
3. ประสานสัมพันธ์ คือ เน้นความร่วมมือความเข้าใจ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

4. สร้างขวัญและกำลังใจ คือ เน้นการส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน

สุรศักดิ์ ศิริ (2550 : 65) ได้สรุปความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหาร โรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษาให้ปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับกระบวนการในการจัดการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ

จิณห์ธานี อุปาทั้ง (2551 : 21) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ได้ว่า เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน โดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้านวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้นตามไปด้วย

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 3) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ความมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศของโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. ความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมปฏิบัติการปฏิบัติงานในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บูรณาการเน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สายวรุฬ สมพงษ์ (2551 : 22) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือบริการ และแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ประสานงาน และสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และเพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

จากจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน ที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ส่งเสริมและพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน อันจะส่งผลต่อความสัมพันธ์การทำงานของครูด้วยกันและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้น

2.4 หลักการนิเทศภายใน

เซอร์จิโอแวนนี และสตาร์เรทท์ (Sergiovanni and Starratt, 1998 : 29 – 30) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องคำนึงถึงการปรับปรุงการเรียนการสอนและการดำเนินการทั่วไป รวมทั้งการจัดให้มีความสะดวกสบายทางวัตถุต่างๆ
2. การนิเทศการศึกษาและการบริหารมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
3. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องอยู่บนพื้นฐานทางปรัชญาวิทยาศาสตร์ และความเป็นประชาธิปไตย
4. การนิเทศการศึกษาที่ดีเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ได้ อาจใช้วิธีการศึกษา ปรับปรุง และประเมินผล
5. การนิเทศการศึกษาที่ดีควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมร่วมกัน
7. การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องเป็นวิชาชีพ

บีช และ ไรน์ฮาร์ทซ (Beach and Reinhartz, 2000 : 9) ได้กล่าวถึง หลักการในการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1. ครูสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนโดยการปรับพฤติกรรมของตนเอง

2. การตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมของตนเองต้องมาจากภายในตัวครูเองมากกว่าการถูกบังคับจากผู้อื่น

3. พฤติกรรมการสอนของครูจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์ และระบุได้อย่างชัดเจนโดยผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ การเยี่ยมชมชั้นเรียน และการสังเกตอย่างเป็นระบบ

4. ผู้นิเทศสามารถให้มุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ครูได้โดยใช้การสอนและการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเอื้ออำนวย และการสังเกตห้องเรียน

5. เมื่อได้สารสนเทศที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

6. คุณภาพการปฏิบัติงานของครูและผู้นิเทศจะสูงขึ้น เมื่อสัมพันธ์ภาพของครูและผู้นิเทศมีลักษณะของความเป็นเพื่อน และอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความร่วมมือ การเคารพ และความมั่นใจซึ่งกันและกัน

ฮอย และ ฟอรัลธิ (Hoy and Forsyth, 1986 : 3) กล่าวว่า การที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีสมมติฐานต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. บุคคลที่เป็นหัวใจของพัฒนาการเรียนการสอนได้ คือ ครู
2. ครูต้องการอิสรภาพที่จะพัฒนาการเรียนการสอนตามแบบฉบับของตนเอง
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคมรวมทั้งการจัดให้มีการกระตุ้นทางปัญญา และทางวิชาชีพ

4. แบบแผนการนิเทศที่ยึดติดตายตัว และการใช้การบีบบังคับจะไม่ทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาการสอน

5. การพัฒนาการสอนมักจะประสบความสำเร็จในสถานการณ์การทำงานแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ ไม่ใช่การแสดงออกว่าเหนือกว่าและเป็นการสนับสนุนให้ครูมีการแสวงหาความรู้ และ

มีการทดลอง

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2546 : 11-12) ได้กล่าวถึงหลักการนิเทศ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ เป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ นโยบาย กฎเกณฑ์ และการวิวัฒนาการทั้งด้านเครื่องมือและกลวิธี

2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์ คือ เป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบมีวิธีการในการศึกษา การปรับปรุงและการประเมินผล มีการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างมีระบบและเชื่อถือได้

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย คือ จะต้องเคารพและคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล เปิดโอกาสให้มีความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการให้ความร่วมมือให้มากที่สุด และควรรีใช้อำนาจให้น้อยที่สุด

4. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นการสร้างสรรค์ คือ การแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลแล้วเปิดโอกาสให้แสดงออกและพัฒนาความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

กรองทอง จิระเดชากุล (2550 : 5) กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินการนิเทศจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาครูและนักเรียน

วรรณพร สุขอนันต์ (2550 : 39) ได้กล่าวถึง หลักการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศต้องเป็นการช่วยกระตุ้น และแนะนำเพื่อให้เกิดการพัฒนาเป็นประชาธิปไตย ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างขวัญกำลังใจ โดยให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ เป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักการสำคัญของการนิเทศภายใน

สุรศักดิ์ ศิริ (2550 : 63) กำหนดหลักการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

2. บุคลากรที่เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องดำเนินการ โดยเปิดโอกาสให้คณะครูมีส่วนร่วม

3. การนิเทศภายในโรงเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาครูและสอดคล้องกับระดับพัฒนาการของนักเรียน

4. เป้าหมายสำคัญของการนิเทศ คือ การส่งเสริมหรือให้ความช่วยเหลือครูให้ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติการกิจ คือ การสอน หรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการวางแผนเพื่อดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ระหว่างผู้บริหารและครูเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยบรรยากาศอย่างเป็นกันเองตามหลักประชาธิปไตย สร้างสรรค์ยืดหยุ่น และเชื่อในความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.5 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เพราะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงาน อันประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาการวางแผน การปฏิบัติตามแผนซึ่งผู้ที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องดำเนินการนิเทศตามกระบวนการทุกขั้นตอนจึงจะทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบของกระบวนการนิเทศไว้ดังต่อไปนี้

แฮริส (Harris, 1963 : 14-15) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ เรียกว่า“Harris’ POLCA” ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศต้องคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการ และความจำเป็นในการนิเทศเพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกัน โดยต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินการ โครงการและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. ขั้นการจัดองค์การ (Organizing) เป็นขั้นตอนที่กำหนดโครงการของคณะทำงานตั้งเกณฑ์มาตรฐานการรวบรวมทรัพยากรที่มีทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ การมอบหมายงาน การประสานงานการกระจายอำนาจหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานต่างๆ
3. ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ (Leading) เป็นขั้นตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศ กำหนดวิธีการในการนิเทศกระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ
4. ขั้นการควบคุม (Controlling) เป็นขั้นที่ผู้รับผิดชอบต้องควบคุม กำกับติดตามดูแลให้กระบวนการนิเทศดำเนินไปตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในบางครั้งอาจมีการชี้แนะเสริมความคิดหรือแทรกแซงเพื่อปรับทิศทางและกระบวนการดำเนินงาน
5. ขั้นการประเมินผล (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกัน ประเมินผลการนิเทศว่า สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรง และอาจจัดทำกรวิจัยประเมินผลร่วมด้วย

วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2550 : 27-28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. การวางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารได้รับทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอนประชุมปรึกษาหารือเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ

7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนายางานผลสำเร็จ

สังัด อุทรานันท์ (อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร. 2552 : 23) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. กระบวนการวางแผน

- 1.1 การวางแผนการนิเทศ

- 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้

2. การปฏิบัติการนิเทศ

3. การสร้างขวัญและกำลังใจ

4. การประมวลผลการนิเทศ

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 25-26) ได้ให้ความเห็นกระบวนการนิเทศภายในต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศสภาพที่เป็นจริงตามตัวบ่งชี้ด้านต่างๆ ของโรงเรียนในขณะนั้น มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและการดำเนินการตามความต้องการ

2. วางแผนการนิเทศ เป็นการนำข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการมากำหนดกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติการนิเทศ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนที่นำเอาทางเลือกที่จะดำเนินการมารวมกันกำหนดรายละเอียดกิจกรรมและจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ เขียนเป็น โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน

3. ปฏิบัติการนิเทศ เป็นการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศ จะต้องนำหลักการนิเทศและเทคนิค ทักษะ สื่อ กิจกรรมและเครื่องมือการนิเทศไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคลากรผู้รับการนิเทศเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยผู้บริหารและผู้ดำเนินการนิเทศควรเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศแล้วจึงปฏิบัติการนิเทศเพื่อเสริมแรงให้กำลังใจ รับทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศแล้วนำปัญหาความต้องการนั้นมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุน

4. การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ประเมินความคิดเพื่อทราบความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

สมศักดิ์ วงศ์จำปา (2551 : 48-48) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการโดยการศึกษวิเคราะห์องค์ประกอบด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและประเมินความต้องการโดยใช้สื่อและเครื่องมือต่างๆ วิธีการจัดประชุมสัมมนาและวิธีอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนการนิเทศ โดยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 มาใช้วางแผนและกำหนดทางเลือกในการนิเทศอย่างชัดเจนและเป็นธรรมชาติโดยดำเนินการดังนี้

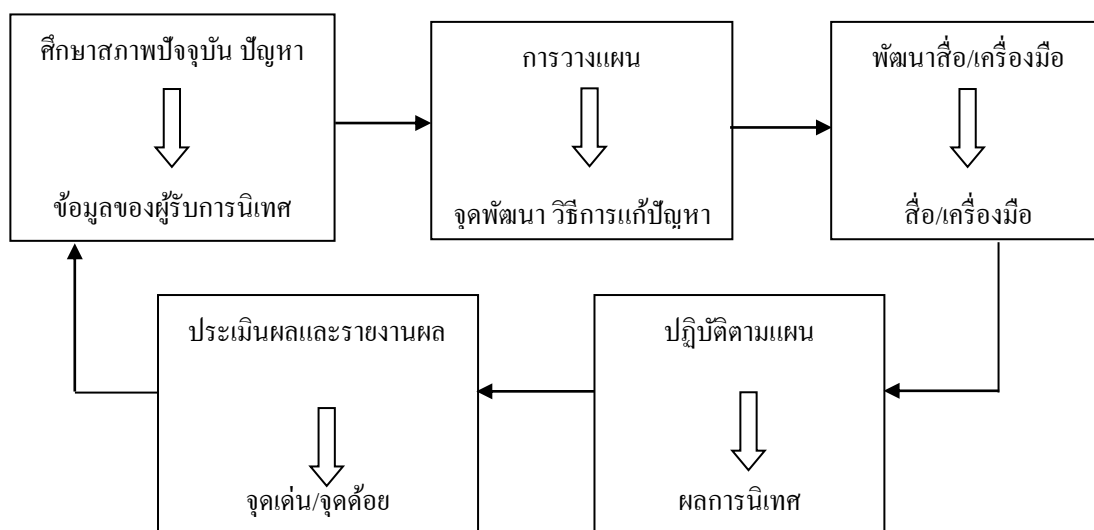
- 2.1 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ
- 2.2 ศึกษา ทำความเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการ
- 2.3 กำหนดเป้าและทางเลือกในการแก้ปัญหา
- 2.4 เขียนแผนปฏิบัติการนิเทศ โดยระบุรายละเอียดชัดเจน
- 2.5 ทำคู่มือการนิเทศเพื่อใช้เป็นเอกสารการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การปฏิบัติงานนิเทศประสบความสำเร็จ ดังนั้น จะสร้างสื่อ เครื่องมือและวิธีการที่แตกต่างกันตาม

วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้ เช่น ตำรา เอกสาร ชุดประกอบการสอน ชุดฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศโดยนำสื่อ เครื่องมือที่กำหนดขึ้นไปใช้ในการนิเทศตามแผนที่วางไว้ทุกประการ กิจกรรมการนิเทศที่ใช้ เช่น การให้ความรู้ การสาธิตการสอน การประสานงาน ให้ร่วมกันทำงาน การศึกษาดูงาน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลและปรับปรุง เป็นการรวบรวมข้อมูลการนิเทศ และ ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศ นำผลการนิเทศไปปรับปรุงการนิเทศในครั้งต่อไปให้ประสบผล มากขึ้นทุกครั้ง ตามแผนภูมิ 3

แผนภูมิ 3 แสดงกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ที่มา : (สมศักดิ์ วงศ์จำปา. 2551 : 10)

จากแนวคิดของนักศึกษาที่ให้ความเห็นถึงกระบวนการนิเทศการศึกษาสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษาระบบการ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานนิเทศบรรลุจุดมุ่งหมาย และพัฒนาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น เป็นการกำหนดกิจกรรมหรืองานที่ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด วิธีการดำเนินงานสถานที่ ผู้รับผิดชอบ และวัสดุอุปกรณ์ซึ่งมีขั้นตอนที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.6 องค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน

วิเศษ ภูมิวิชัย (2552 : 303) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษามี 12 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะกรรมการสถานศึกษา

แรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อสถานศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการจัดการหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงสร้างสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากร มาตรฐานในการทำงานของครู และการมอบหมายงานที่ชัดเจน

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 4) องค์ประกอบของการนิเทศภายใน โรงเรียนดังนี้

1. มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อใช้วางแผนนิเทศภายใน โรงเรียน
2. มีระบบวางแผนนิเทศอย่างมียุทธศาสตร์
3. มีระบบการจัดการที่เน้นพัฒนาครูและนักเรียน
4. มีระบบการติดตามประเมินผล ที่เน้นผลงานครู
5. มีระบบการเผยแพร่และขยายผล

ทองใบ ทองมาก (2555 : 183) ได้สรุปองค์ประกอบหลัก การนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลใน โรงเรียน คือ 1) ด้านหลักการของการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย หลักการกัลยาณมิตร หลักการมนุษย์สัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการวางแผน หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย เพื่อพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้นิเทศให้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อให้ผู้บริหารและครูผู้นิเทศนำการนิเทศไปใช้ในการดำเนินการนิเทศ และเพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านกลไกการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย กลไกการดำเนินการระดับเขตพื้นที่การศึกษา และกลไกการดำเนินการระดับโรงเรียน 4) ด้านวิธีดำเนินการซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการณ์นิเทศ การสร้างขวัญ และกำลังใจ การประเมินผล การปฏิบัติการณ์นิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ 5) ด้านการประเมินการนิเทศ ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจผู้บริหารและครูผู้นิเทศเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินการนำการนิเทศไปใช้ในการดำเนินการนิเทศของผู้บริหารและครูผู้นิเทศ และการประเมินความสามารถของครูผู้รับการนิเทศในการนำผลที่ได้ จากการรับการนิเทศไปพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และ 6) ด้านเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ความตระหนักและการให้ความสำคัญในการนิเทศของทุกคนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับโรงเรียน การได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอการมีความพร้อม และความมั่นใจในการนิเทศของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้นิเทศ การกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศพร้อมกับการปฏิบัติตามอย่างยึดหยุ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน การสนับสนุนงบประมาณ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่นที่เกี่ยวข้องการได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศตามความเหมาะสม การได้รับการแนะนำช่วยเหลือและ

สนับสนุนในการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อย่างต่อเนื่อง และการตรวจสอบคุณภาพนักเรียนโดยเปรียบเทียบกับเป้าหมาย

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของการนิเทศ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศและผู้ให้การสนับสนุนการนิเทศ ลักษณะงานวิชาการของโรงเรียน มี 2 งานคืองานปฏิบัติการสอนและงานสนับสนุนการสอนและสุดท้ายคือวิธีการนิเทศ

2.7 ขอบข่ายของการนิเทศภายในโรงเรียน

ขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศตามโครงสร้างหรือภาระงานของผู้บริหาร แต่ปัจจุบันการนิเทศมุ่งเน้นการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นหลัก มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดในการกำหนดขอบข่ายการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

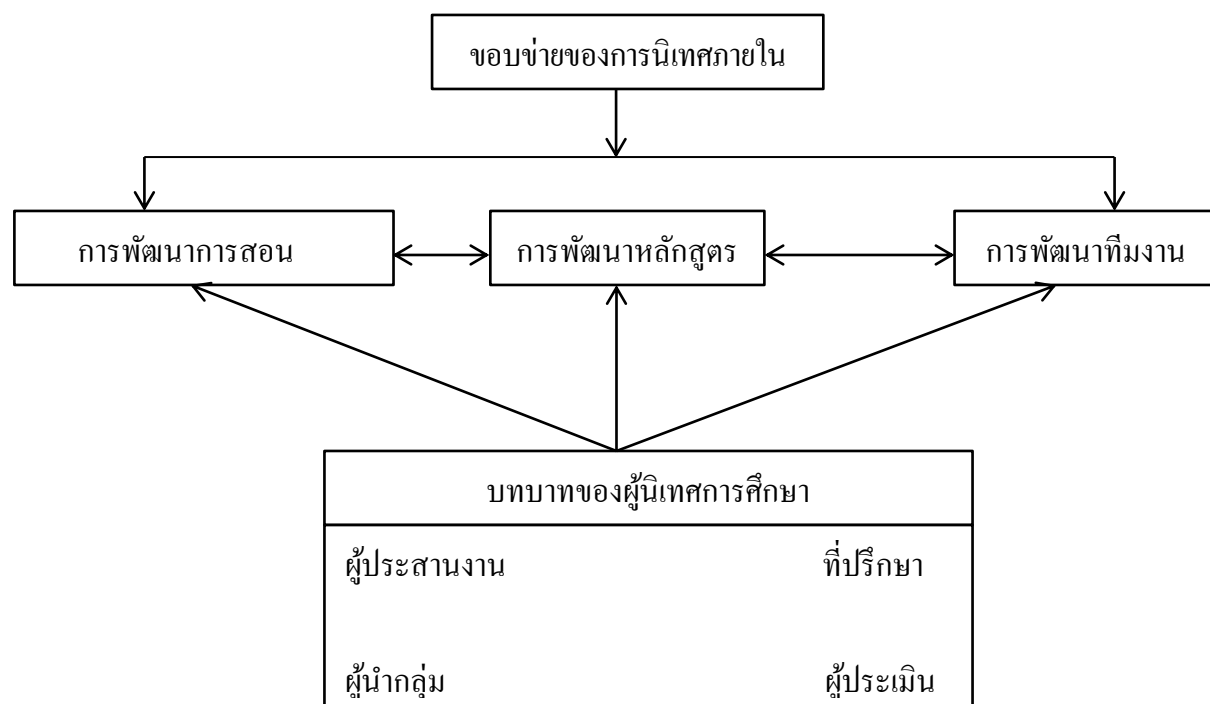
กลิกแมน (Glickman, 1985 : 23) ที่จัดขอบข่ายงานนิเทศของโรงเรียนไว้ 5 งานมาใช้ ดังนี้

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
2. การเสริมสร้างประสบการณ์ทางอาชีพ
3. การพัฒนาการทำงานกลุ่ม
4. การพัฒนาหลักสูตร
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในห้องเรียน

ปีเตอร์ โอลิวา และ จอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas, 2004 อ้างถึงใน ประกิจ สิงห์ทอง, 2551 : 21) ได้เสนอขอบข่ายของการนิเทศภายในไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาการสอน
2. การพัฒนาหลักสูตร
3. การพัฒนาทีมงาน

รายละเอียดปรากฏดังแผนภูมิ 4

การรักษา ระเบียบวินัย	การประเมิน	การจัดการ	การให้คำปรึกษา	สังคมวิทยา
เทคโนโลยี การสอน	ปฏิสัมพันธ์กลุ่ม	ทฤษฎีหลักสูตร	ทฤษฎีการเรียนรู้	ประวัติศาสตร์ การศึกษา
ทฤษฎีการสื่อสาร	ทฤษฎีบุคลิกภาพ		ปรัชญาการศึกษา	
พื้นฐานของการนิเทศการศึกษา				

แผนภูมิ 4 แสดงขอบข่ายของการนิเทศการศึกษาของ ปีเตอร์ โอลิวา และ จอร์จ พาวลาส (Peter Oliva & George Pawlas)

ที่มา : (Peter Oliva & George Pawlas. 2004 : 21)

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 66-68) กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการนิเทศการสอนที่มีการริเริ่ม และจัดดำเนินการโดยบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา รอง/ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูที่ได้รับมอบหมาย ทำหน้าที่ผู้นิเทศ และครูผู้สอนทุกคนทำหน้าที่รับการนิเทศมีขอบข่ายการดำเนินการดังนี้

1. การนิเทศภายในโรงเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษา เป็นผู้จัดดำเนินการเป็นเจ้าของโปรแกรมการนิเทศตามความต้องการของครูในสถานศึกษานั้นๆ การดำเนินงานกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆเกิดขึ้นในสถานศึกษา

2. ผู้นิเทศดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายหลักว่า เป็นการมุ่งพัฒนา ผู้สอนภายในสถานศึกษา ให้รู้จักวิธีปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความคาดหวังของการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งความสำเร็จของการนิเทศภายในส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การสนับสนุน และเห็นความสำคัญของการนิเทศของผู้บริหาร ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนผู้นิเทศภายในโรงเรียนประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าคณะวิชา หัวหน้าแผนกวิชาการ
4. ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอน แต่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมีประสบการณ์ด้านการสอน สามารถสาธิตหรือให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อนร่วมงานได้
5. ผู้เชี่ยวชาญที่เชิญมาเป็นวิทยากรเฉพาะด้านแนวคิดที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 7-9) กล่าวถึงงานนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุภารกิจของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ขอบข่ายงาน 4 งาน ได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

1.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้และการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.3 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้

1.4 การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้แบบบูรณาการและเน้น

ทักษะการคิด

1.5 การจัดหา พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

- 1.6 การสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนรู้
- 1.7 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 1.8 การจัดมุมหนังสือ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
- 1.9 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
- 1.10 การสอนซ่อมเสริม
- 1.11 การวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา
- 1.12 การประกันคุณภาพ
- 1.13 การนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแฟ้มข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.15 การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.16 การจัดบริการแนะแนว

2. งานด้านบุคคล เป็นการดำเนินการให้บุคลากรในโรงเรียนได้รู้และเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน การติดตามดูแลช่วยเหลือให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศในการทำงานให้ผู้ร่วมงานทุกคนเกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ สร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ดังนี้

- 2.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง
- 2.2 การกำหนดความต้องการ หน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคล
- 2.3 การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ
- 2.4 การปฐมนิเทศบุคลากรใหม่
- 2.5 การจัดสวัสดิการ
- 2.6 การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน
- 2.7 การพัฒนาบุคลากร
- 2.8 การส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาต่อ
- 2.9 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 2.10 การพิจารณาความดีความชอบ
- 2.11 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร
- 2.12 งานวินัยและนิติกร

3. **งานด้านบริหารทั่วไป** เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสำนักงาน ซึ่งมีข้อกำหนด กฎเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน แก่

- 3.1 งานธุรการและงานสารบัญ
- 3.2 งานทะเบียนและการรายงาน
- 3.3 งานข้อมูลสารสนเทศ
- 3.4 งานจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดระบบการจัดการศึกษา
- 3.5 งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 3.6 งานประชาสัมพันธ์
- 3.7 งานสวัสดิการ
- 3.8 งาน พ.ร.บ. การศึกษา
- 3.9 งานระเบียบข้อกฎหมาย กฎกระทรวงและข้อปฏิบัติต่างๆ
- 3.10 กิจกรรม 5 ส.

4. **งานด้านงบประมาณ** เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและพัสดุ ได้แก่

- 4.1 งานงบประมาณ
- 4.2 งานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี
- 4.3 งานจัดตั้งและของงบประมาณประจำปี
- 4.4 งานเบิกจ่ายงบประมาณ
- 4.5 งานรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปี
- 4.6 การตรวจติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ
- 4.7 การบริหารการเงิน
- 4.8 งานบริหารการบัญชี
- 4.9 การบริหารงานพัสดุ
- 4.10 ระบบทรัพยากรการลงทุนเพื่อการศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ขอบเขตของการนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้บรรลุภารกิจของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จึงครอบคลุม การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนอันได้แก่ งานวิชาการ งานกิจการ นักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานบริหารทั่วไป รวมทั้งธุรการการเงินพัสดุและงาน สัมพันธ์ชุมชน

2.8 บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศภายในโรงเรียน

ผู้บริหารหรือผู้นำในองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ย่อมมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จและความมีประสิทธิภาพขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้บริหาร ผู้นำหรือหัวหน้างานเป็นแกนหลักที่มีความสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ได้บังคับบัญชาและต่อผลงาน โดยส่วนรวม โรงเรียนเป็นองค์กรสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน ดังนั้นการจัดการศึกษาจะสำเร็จได้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถตอบสนองต่อความต้องการทางการศึกษาที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ท่ามกลางสภาพที่มีข้อจำกัดอยู่หลายๆ ด้าน

ไวลส์ (Wiles, 1983 : 261-267) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำไว้ดังนี้

1. บทบาทด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีภายในกลุ่มและพยายามขจัดข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดในกลุ่มบทบาทในฐานะผู้นำ ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้อื่น ช่วยให้ผู้อื่นมีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมในการใช้อำนาจและมีส่วนในการใช้อำนาจ

2. บทบาทในด้านการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พัฒนาการจัดการองค์การของหน่วยงานในโรงเรียน ช่วยให้การดำเนินงานของคณะกรรมการต่างๆ ในองค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตามต้องดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ

3. บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่พิจารณาเลือกบุคลากรใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพิจารณาเลือกด้วยช่วยให้บุคลากรที่เข้าทำงานใหม่รู้สึกว่าเขาเป็นที่ต้องการของโรงเรียน มีความอบอุ่นใจและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. บทบาทในการสร้างขวัญของครู ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้ครูพอใจงานที่ทำ มีความสะดวกสบายปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางโครงการและนโยบายต่างๆ ของโรงเรียน ช่วยให้ครูเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ให้ครูรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและเป็นที่ต้องการของบุคคลอื่น จัดให้มีบริการต่างๆ เช่น คู่มือครู การอบรม เป็นต้น

5. บทบาทในการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จัดให้มีการอบรมในหน่วยงาน โดยจัดให้ตรงตามความต้องการของครู การประชุมครูที่จัดให้มีขึ้นช่วยให้ครูมีความก้าวหน้าใช้วิธีการสังเกตการณ์สอน แต่ต้องมีความเข้าใจกันทั้งสองฝ่ายใช้วิธีการวัดผลเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เกิดประสิทธิภาพด้านการเรียนการสอน

ลูซิโอ และแม็คเนล (Lucio and Mc Nell. 1979 : 23-25) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. มีหน้าที่วางแผนร่วมกับครูเป็นรายบุคคลและเป็นหมู่คณะในการกำหนดนโยบายและจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา
2. มีหน้าที่ในการบริหารโดยวินิจฉัยสั่งการ ประสานงานและกำหนดแนวทางที่จำเป็น
3. มีหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยการให้คำปรึกษาหารือรายบุคคล
4. มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรโดยตรง ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เลือกเนื้อหาวิชา สร้างคู่มือครูและคัดเลือกอุปกรณ์การสอน
5. มีหน้าที่สาธิตการสอน โดยเป็นผู้จัดให้มีการสาธิตการสอนด้วยตนเองในเรื่องวิธีเกี่ยวกับวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนรวมทั้งช่วยเหลือด้านอื่นๆ แก่ครูผู้กำลังสอนในชั้นเรียน
6. ทำการวิจัยอย่างมีระเบียบแบบแผน เช่น การสำรวจ การทดสอบและการค้นคว้าแนวคิดต่างๆ ที่ดี ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ครูนำไปใช้ในชั้นเรียน

พันธุทิพย์ มิ่งขวัญ (2546 : 25) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาทตั้งแต่การริเริ่ม การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ในการที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาร่วมกันในระหว่างการดำเนินการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนอำนวยความสะดวกและประสานงานฝ่ายต่าง ๆ และเมื่อดำเนินการแล้วจะต้องติดตามประเมินผล และหาแนวทางร่วมกันปรับปรุง แก้ไข พัฒนารูปแบบและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงานในโอกาสต่าง ๆ

กรองทอง จิระเชชากุล (2550 : 5-6) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาไว้ว่าผู้บริหารมีบทบาทที่สำคัญคือ

1. บทบาทในการส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองสามารถดำเนินงานตามนโยบายได้ถูกต้อง ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน ได้อย่างสมบูรณ์
2. บทบาทในการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพครู โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ นำมาปรับใช้ให้เหมาะกับครูในโรงเรียน
3. บทบาทในการจัดประชุมอบรม มีการจัดประชุมอบรมในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุมการปฏิบัติการ การสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้ครูมีโอกาสเข้ารับการอบรมในการพัฒนาวิชาชีพ นำทักษะความรู้มาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. บทบาทในการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้น การประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

5. บทบาทในการใช้กลุ่มโรงเรียน สมาคมวิชาชีพหรือเครือข่ายเป็นแนวทาง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครูในโรงเรียน โดยใช้กลุ่มหรือเครือข่ายช่วยเหลือด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดประชุมทางวิชาการ การศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน ฯลฯ

6. บทบาทในการสร้างครุต้นแบบในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลในการพัฒนา และเป็นแบบอย่างแก่ครูทั่วไป

สรุปได้ว่า การนิเทศภายในเกิดจากการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง 3 ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้การนิเทศ และผู้รับการนิเทศ มีการทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของตนเองโดยยึดเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจัดการองค์การหรือโรงเรียนให้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้ครูผู้สอนทุกคนมีความรู้ความเข้าใจทักษะและเจตคติ ในการนำหลักสูตรไปใช้ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี แนะนำจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าใน ตนเอง ของครู ก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ รวมทั้งติดตามประเมินผลการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์

2.9 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548 : 48-50) กล่าวว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งจะช่วยให้การ ดำเนินการนิเทศบรรลุเป้าหมาย กิจกรรมการนิเทศมีมากมาย ซึ่งผู้นิเทศสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสม กับจุดมุ่งหมายของการนิเทศแต่ละครั้งเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูและนักเรียน ดังนั้นผู้นิเทศจึง ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศ โดยกิจกรรมการนิเทศมีกิจกรรมสำคัญมี 23 กิจกรรม ดังนี้

1. การบรรยาย เป็นกิจกรรมที่เน้นการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจของผู้นิเทศไปสู่ ผู้รับการนิเทศ ใช้เพียงการพูดและการฟังเท่านั้น
2. การบรรยายโดยใช้สื่อประกอบ เป็นการบรรยายที่ใช้สื่อเข้ามาช่วย เช่น สไลด์ แผนภูมิแผนภาพ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากยิ่งขึ้น
3. การบรรยายเป็นกลุ่ม เป็นกิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มที่มีจุดเน้นที่ การให้ข้อมูล ตามแนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4. การให้ดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการใช้เครื่องมือที่สื่อทางสายตา ได้แก่ ภาพยนตร์โทรทัศน์ วิทยุเทป เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และเกิดความสนใจมากขึ้น
5. การฟังคำบรรยายจากเทป วิทยุ และเครื่องบันทึกเสียง กิจกรรมนี้เป็นการใช้เครื่องบันทึกเพื่อนำเสนอแนวความคิดของบุคคลหนึ่งไปสู่ผู้ฟังคนอื่น
6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเครื่องมือต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ ช่วยในการฝึกอบรมหรือ เป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาสื่อต่าง ๆ
7. การสังเกตในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดอ่อนหรือ จุดบกพร่องของบุคลากรเพื่อใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนาบุคลากร
8. การสาธิต เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ที่ มุ่งให้ผู้อื่นเห็นกระบวนการและวิธีการ ดำเนินการ
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นกิจกรรมสัมภาษณ์ที่กำหนดจุดประสงค์ชัดเจน เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามต้องการ
10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะสถานศึกษาที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น
11. การสัมภาษณ์แบบไม่ชี้นำ เป็นการพูดคุยและอภิปราย หรือการแสดง แนวความคิดของบุคคลที่ สนทนาด้วย ลักษณะการของการสัมภาษณ์จะสนใจกับปัญหาและความ สนใจของผู้รับการสัมภาษณ์
12. การอภิปราย เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ซึ่งเหมาะสม กับกลุ่มขนาดเล็กมักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ
13. การอ่าน เป็นกิจกรรมที่ใช้มากกิจกรรมหนึ่ง สามารถใช้ได้กับคนจำนวนมาก เช่น การอ่านข้อความจากวารสาร มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ
14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการติดตามประเมิน ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการและการควบคุมประสิทธิภาพการสอน
15. การระดมสมอง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวความคิดวิธีการ แก้ปัญหาหรือใช้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงความคิดโดยเสรี ไม่มีการวิเคราะห์ หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด
16. การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ วิทยุเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็น รายละเอียดทั้งภาพและเสียง ส่วนการถ่ายภาพมีประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการ กิจกรรมนี้มี ประโยชน์ในการประเมินผลงานและการประชาสัมพันธ์

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ และแบบประเมินต่าง ๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย เป็นกิจกรรมการประชุมกลุ่มเพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่ เฉพาะเจาะจง มุ่งเน้นการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด

19. การจัดทัศนศึกษากิจกรรมนี้เป็นการเดินทางไปสถานที่ที่ต่างอื่นเพื่อศึกษาดูงาน ที่สัมพันธ์กับงานที่ตนปฏิบัติ

20. การเยี่ยมชม เป็นกิจกรรมบุคคลหนึ่งไปเยี่ยมชมและสังเกตการทำงานของอีก บุคคลหนึ่ง

21. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของ บุคคล กำหนด สถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ ควรจะเป็น

22. การเขียน เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกชนิด เช่น การเขียน โครงการนิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก ฯลฯ

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติในขณะที่ปฏิบัติ มีการ คอยดูแลช่วยเหลือ มักใช้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 11) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนไว้ 16 กิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การประชุมนิเทศ
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ
4. การประชุมปฏิบัติการ
5. การอบรม
6. การสัมมนา
7. การระดมความคิด
8. การสาธิตการสอน
9. การศึกษาเอกสารวิชาการ
10. การสนทนาวิชาการ
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน
12. การศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติ
15. การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ
16. การจัดนิทรรศการ

สรุปได้ว่า กิจกรรมการนิเทศภายใน โรงเรียนมีหลากหลายวิธี ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรเลือกให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาลักษณะของงานในสถานศึกษาเพื่อประโยชน์โดยตรงที่ผู้รับการนิเทศจะได้รับ และเพื่อให้การใช้กิจกรรมนั้นได้รับประสิทธิภาพสูงสุด

3. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

3.1 ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni. 1994 : 214-226) ได้ให้ความหมาย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่า หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กันเพื่อลดความโดดเดี่ยวของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนหรืองานวิชาการ โรงเรียน

ฮอร์ด (Hord. 1997 : 476) ได้ให้ความหมาย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่า หมายถึง การรวมตัวกันโดยมีนัยยะแสดงถึงการเป็นผู้นำ ร่วมกันของ ครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลง

สตอลล์ และหลุยส์ (Stoll and Louis. 2007 : 115) ได้ให้ความหมาย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่า หมายถึง กลุ่มของครูที่ร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการสะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ

บุตรี ถิ่นกาญจน์ (2552 : 43) ได้ให้ความหมาย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่า หมายถึง ชุมชนนักปฏิบัติ เป็นกลุ่มคนที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ส่วนใหญ่การรวมตัวกันในลักษณะนี้มักจะมาจากคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือมีความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือมีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจะเป็นสิ่งสำคัญ

กัมพล ไชยพันธ์ (2554 : 21) ได้ให้ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า หมายถึง ชุมชนที่มีกระบวนการทางสังคมที่เกื้อหนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนและมีการเรียนรู้ผ่านแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีการ สร้างองค์ความรู้ให้เกิดในชุมชนด้วยกระบวนการจัดการความรู้ในชุมชน

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 : 95) ได้ให้ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพว่า หมายถึง การรวมตัวร่วมใจและการรวมพลังของครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนบนพื้นฐาน วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีวิสัยทัศน์ คุณค่าเป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดยทำงาน ร่วมกันแบบทีมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ราชบัณฑิตยสถาน (2555 : 263) ได้ให้ความหมายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ไว้ใน 3 แนว ดังนี้

1. สังคมหรือกลุ่มคน เช่น ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนที่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ จึงมีการแสวงหาความรู้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. สิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ทั้งด้านกายภาพและสังคมที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่เรียน โดยปรับโครงสร้างหรือออกแบบหลักสูตรที่ให้ความสำคัญแก่สิ่งเหล่านี้

3. ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาโดยตรง ที่ต้องสร้างโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกับบุคคลและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน บุคคลในชุมชนแห่งการเรียนรู้ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครองการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้จะต้องพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม

วิจารณ์ พานิช (2555 : 139) ได้ให้ความหมาย ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่า หมายถึง การรวมตัวกันของครูในสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศเข้าร่วมจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่องเป็นวงจรไม่รู้จบ

กล่าวโดยสรุป ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร บนพื้นฐาน วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และ

พัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ผู้คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

3.2 ความสำคัญ of ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

เซงเก้ (Senge. 1990 : 210) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพได้นั้นจำเป็นต้องมีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทางวิชาชีพ มีฉันทะและศรัทธาในการทำงาน บรรยากาศอยู่ร่วมกันเป็นบรรยากาศ ชุมชนกัลยาณมิตรทางวิชาการ

เซอร์จิโอแวนนี (Sergiovanni. 1994 : 135) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เป็นอำนาจที่สามารถสร้างพลังมวลชนเริ่มจากภาวะผู้นำร่วมของครูในการขับเคลื่อนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา

ฮอร์ด (Hord . 1997 : 94-95) ผลการวิจัยที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนสรุป 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ส่งผลต่อครูผู้สอนกล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจแข่งขัน จนเกิดความรู้สึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน ถือเป็นพลังการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้ และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้นจนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญคือ ยังสามารถลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับ โรงเรียนแบบเก่ายังพบว่ามีควมก้าวหน้ในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ส่งผลต่อผู้เรียนกล่าวคือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านที่สูงขึ้น

อย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับ โรงเรียนแบบเก่าสุดท้ายคือมี ความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน

วิจารณ์ พานิช. (2555 : 136) ได้กล่าวว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ช่วยให้เกิด การรวมตัวกันเรียนรู้ของกลุ่มครูและมีบรรยากาศการเรียนรู้ในการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตรและพึ่งพา อาศัยกัน จนเกิดเป็นวงจรการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทำงานที่มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดการมองเห็นงานของตนจากการเรียนรู้การทำงานของ คนอื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการปฏิบัติโครงสร้าง ระบบการ ทำงานและวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน จากระบบตัวใครตัวมันมาเป็นระบบทีมหรือวัฒนธรรม รวมหมู่ (Collective Culture) โครงสร้างของระบบงาน ระบบการจัดการเรียนการสอนจะต้อง ปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการช่วยกัน ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนตามเพื่อนทัน โดยที่ การช่วยเหลือนั้นทำเป็นทีม มีหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกันและทำอยู่ภายในเวลาปฏิบัติงานปกติของ โรงเรียน ไม่ใช่สอนนอกเวลา ทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ ขับเคลื่อนคุณภาพผลผลิตของโรงเรียน และสร้างสรรค์ให้โรงเรียนเป็นสถานที่อยู่แล้วมีความสุข (Happy workplace) ทั้งของนักเรียน ครู ผู้บริหารแล้วดำเนินการต่อเนื่องยั่งยืนเป็นวงจรไม่รู้จบ ทำให้ โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization

เรวณี ชัยเขารัตน์ (2556 : 23) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ไม่ได้มุ่งเน้น เฉพาะการกระทำที่แสดงถึงการแบ่งปันหรือการแลกเปลี่ยนของครู แต่ยังให้ความสำคัญในการสร้าง วัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน ความจริงใจของสมาชิกและการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในโรงเรียนและ มุ่งเน้นไปที่การสะท้อนผลการปฏิบัติรวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ของผู้เรียน โดยมีสมมติฐานคือ สิ่งที่ครูทำร่วมกันนอกห้องเรียนในการวางแผน การออกแบบการ จัดการเรียนรู้และเตรียมการสอน ซึ่งกระบวนการต่างๆ เหล่านี้สามารถปรับ โครงสร้างของโรงเรียน พัฒนาวิชาชีพครูและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนได้

คูโฟร์ (DuFour. 2007 :214)กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ไม่ใช่โปรแกรมหรือหลักสูตร แต่เป็นแนวทางการดำเนินการที่ช่วยให้เกิดพลังในการ เปลี่ยนแปลงในโรงเรียนทุกระดับ ครูผู้สอนทั้งบุคลากรในโรงเรียนจะต้องมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่จะ เกิดขึ้นมากกว่าให้ความสำคัญกับการสอน นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญการร่วมมือร่วมพลัง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกันโดยอาศัยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกัน

ประสาทพร สมิตะมาน (2552 : 53) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูใน โรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในมาตรฐานการศึกษาชาติในมาตรฐานที่ 3 ได้กำหนดแนว

ทางการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างวิถีการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้เข้มแข็งทั้งใน
ฐานะพลเมืองและพลโลก ให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ซึ่งเป็นนโยบายที่สถานศึกษาต้อง
ยึดถือและถือปฏิบัติตาม

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556 : 36) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสำคัญและ
จำเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะการศึกษาของเด็กไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป
โดยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม เด็กมี
สิทธิ์และโอกาสที่จะรับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ในอดีตหน้าที่ของผู้สอนหรือครู
มีบทบาทในด้านการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นผู้พูด นักเรียนเป็นผู้ฟัง ครูต้องเป็นคนสั่ง
นักเรียนต้องทำตาม แต่ในยุคศตวรรษที่ 21 หากครูรู้จักนักเรียนของตนเองมากเท่าไร ครูยิ่งช่วย
นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เร็วมากเท่านั้น ซึ่งครูเป็นที่ต้องการของนักเรียนคือครูมีความคิด
ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนวัตกรรมหรือสื่อในการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์
ของนักเรียนดีขึ้น

อภิรักษ์ สิริรัตนจินตต์ (2556 : 31) ได้กล่าวว่า การปฏิรูประบบการพัฒนาคุณภาพครู
รัฐต้องสนับสนุนให้เกิดระบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยรัฐปรับบทบาทจากผู้จัดหารมาเป็น
ผู้กำกับดูแลคุณภาพและส่งเสริมการจัดการความรู้ให้โรงเรียนเป็นหน่วยพัฒนาหลัก ได้รับการจัดสรร
งบประมาณและมีอำนาจการตัดสินใจ เช่น การเลือกหลักสูตรและผู้อบรมเองและให้ความสำคัญกับ
การนำความรู้สู่การปฏิบัติจริง

กล่าวโดยสรุป ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสำคัญเชิงนโยบายในระดับประเทศ
จนถึงระดับโรงเรียนถือเป็นระดับปฏิบัติที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในยุคการเรียนรู้
ในศตวรรษที่ 21 โดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพครู เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเป้าหมายคือ การสร้างลูกศิษย์ให้มีคุณภาพ
เพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทยและเป็นพลโลกที่มีคุณค่า

3.3 องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ดังนี้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีนักวิชาการต่างๆ หลายท่านได้
นำเสนอแนวคิดซึ่งองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ดังนี้

มาติน (Matin M. 2011 : 142-152) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ได้มี 5 ประการคือ

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared values and vision) สมาชิกในชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญ

เนื่องจากการมีพันธกิจที่ชัดเจนร่วมกันจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้หรือ Learning Community ในโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จึงต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน

2. การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (Collective responsibility for students learning) ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้นย่อมต้องอาศัยแนวทางและกลยุทธ์ที่หลากหลาย โดยสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นได้จากความคาดหวังที่ครูผู้สอนมีต่อนักเรียนในระดับสูง และอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งเป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเป็นการวางเป้าหมายร่วมกันของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน

3. การสืบเสาะเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Reflective professional inquiry) การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษา และผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงานรวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้นซึ่งการสะท้อนผลและการชี้แนะการปฏิบัติจะเป็นเครื่องมือหรือกลไก ในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนหรือช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลังโดยการร่วมมือรวมพลังนี้จะต้องเป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน และสิ่งสำคัญการร่วมมือรวมพลังในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกัน ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกพึ่งพาอาศัยกันและกันของสมาชิกในชุมชนระหว่างการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ แนวทางการจัดการเรียนรู้ต่างๆ

5. การสนับสนุนการจัดลำดับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคลากร (Supportive conditions structural arrangements and collegial relationships) การเตรียมพร้อมในด้านการสนับสนุนให้บุคลากรหรือสมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสสังเกตการสอน วิพากษ์วิจารณ์และสะท้อนการปฏิบัติงานรวมทั้งการสอนของเพื่อนร่วมงานและของชุมชนการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในชุมชนและส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจะช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 45) ได้เปรียบเทียบมาตรฐานการจัดการศึกษาตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือ สมศ. และมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือ สพฐ. เกี่ยวกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาทุกระดับให้ความสำคัญกับชุมชนการเรียนรู้ทั้งในระดับครูผู้สอนและระดับผู้เรียน ซึ่งมีหลักการและแนวทางคล้ายๆกัน ซึ่งพอสรุปได้ว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) ทีมเรียนรู้ 2) แหล่งเรียนรู้ 3) กระบวนการเรียนรู้ 4) เครือข่าย 5) เทคโนโลยีสารสนเทศ

สิวี พิสุทธิสินธพ (2553 : 89-91) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีองค์ประกอบดังนี้

1. ภาวะผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การแบ่งปันอำนาจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการส่งเสริมภาวะผู้นำ
2. วิสัยทัศน์ร่วมและค่านิยม ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์และค่านิยมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและเพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร
3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของนักเรียน
4. สภาพการที่สนับสนุนโครงสร้างทางกายภาพและโครงสร้างทรัพยากรบุคคล
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ
6. การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2554 : ออนไลน์) ได้ให้มุมมองเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบในการทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูประสบผลสำเร็จได้ 6 ประการ คือ

1. วิสัยทัศน์ โดยจะต้องมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ โปร่งใส ความสามารถในการบริหารจัดการ การประสานงาน และการกระตุ้นให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา
2. ความร่วมมือ คือ สมาชิกที่มีคุณภาพและมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เข้ามาร่วมคิดร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบในกระบวนการ
3. กระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง คือ จะต้องมีการเรียนรู้เพื่อใช้แก้ปัญหาและการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งต้องมีการถ่ายทอดความรู้ระหว่างชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

4. สมรรถนะและศักยภาพความพร้อม คือ จะต้องมีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้และมีความสามารถในการแข่งขัน โดยการพัฒนาสมรรถนะและทักษะความพร้อม ใช้ความรู้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดกรรมวิธีการหรือสิ่งใหม่ๆ หรือพัฒนาให้ดีกว่าเดิม

5. การจัดการความรู้ คือต้องมีระบบการเก็บความรู้ทั้งความรู้ที่มีอยู่ภายในชุมชนและความรู้ภายนอกชุมชนอย่างเป็นระบบและเข้าใจง่ายรวมทั้งต้องรู้จักสร้างและนำความรู้ที่มีอยู่มาใช้ในการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

6. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและนอกชุมชน คือ ต้องมีความร่วมมือในหลายๆ ด้าน เช่น ทูต กิจกรรม วิชาการ มีการจัดการกลุ่มและเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพให้เกิดการพัฒนาอย่างเชื่อมโยงประสานเกี่ยวเนื่องครอบคลุมในทุกบริบท

สุภาพ ยืนคำพะเนา (2555 : 107-112) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย ได้แก่

1. โครงสร้างและสิ่งสนับสนุน ประกอบด้วย ด้านเวลา สิ่งอำนวยความสะดวก การสร้างวัฒนธรรมไว้วางใจและการนับถือ

2. ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วย ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร

3. การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของนักเรียน ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกัน การประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของนักเรียน

4. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและการสะท้อนผลการปฏิบัติ

5. การร่วมมือ ประกอบด้วย การเรียนรู้ของนักเรียนและความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

6. เป้าหมาย ประกอบด้วย ความสำเร็จ ผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการจัดการเรียนรู้ ด้านทักษะการคิด 3 ระดับ คือ ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง ระดับสูง

วิจารณ์ พานิช (2556 : 51-56) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประกอบด้วย 1) ผู้มีวิสัยทัศน์ 2) การกำหนดเป้าหมาย 3) ความเชื่อและค่านิยม 4) แนวปฏิบัติ 5) การสนับสนุน เช่น การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การละลายพฤติกรรม การส่งเสริมความสุขภาพ การฉลองความสำเร็จ 6) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อทำให้ความเป็นชุมชนแน่นแฟ้นขึ้น เช่น Facebook 7) การสร้างทีม โดยทำให้ทุกคนเข้าร่วมเป็นสมาชิกและมีความเข้มแข็ง 8) การมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556 : ออนไลน์) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีองค์ประกอบดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ ความเชื่อค่านิยม 2) ความเป็นผู้นำและการชี้แนะ 3) สิ่งแวดล้อมเชิงบวก และ 4) การปฏิบัติส่วนบุคคล

จูลี่ ศรีษะโคตร (2557 : 35) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Share Vision) เป็นการมองภาพทิศทางสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงในอนาคต ร่วมกัน โดยอาศัยความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงความสัมพันธ์เหตุปัจจัยต่างๆ โดยเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกันนำมาสู่ความชัดเจนในการตั้งเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน(Share Purpose) จนเกิดเป็นพลังของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. ทีม เป็นการร่วมแรงร่วมใจของทุกคนในชุมชน โดยพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ด้วยความสมัครใจ เพื่อให้บรรลุบนพื้นฐานการคิดและการรับผิดชอบร่วมกัน

3. ภาวะผู้นำร่วม มี 2 ลักษณะสำคัญคือ ภาวะผู้นำในฐานะผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และภาวะผู้นำร่วมกันหรือการเป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Learning And Professional Development) มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู

5. ชุมชนกัลยาณมิตร คือคอยช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างจริงใจโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

6. โครงสร้างคือ มีโครงสร้างที่สนับสนุน มีการบริหารจัดการที่เอื้อต่อชุมชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวก บรรลุตามวัตถุประสงค์

วรลักษณ์ ชูกำเนิดและเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557 : 96 – 99) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในระดับสถานศึกษา หรือระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ โดยได้รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศว่าองค์ประกอบของ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในบริบทสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบ คือ

1. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) เริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน เหนี่ยวนำซึ่งกันสู่เป็นวิสัยทัศน์ร่วม วิสัยทัศน์ร่วมมีลักษณะสำคัญ 4 ประการ มีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1.1 การเห็นภาพและทิศทางร่วม (Shared Vision) จากภาพความเชื่อมโยงให้เห็นภาพความสำเร็จร่วมกันถึงทิศทางสำคัญของการทำงานแบบมอง “เห็นภาพเดียวกัน”

1.2 เป้าหมายร่วม (Shared Goals) เป็นทั้งเป้าหมาย ปลายทาง ระหว่างทางและเป้าหมายชีวิตของสมาชิกแต่ละคนที่ สัมพันธ์กันกับเป้าหมายร่วมของชุมชนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความ

เชื่อมโยงให้เห็นถึงทิศทางและเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะเป้าหมายสำคัญคือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 คุณค่าร่วม (Shared Values) เป็นการเห็นทั้งภาพเป้าหมายและที่สำคัญเมื่อเห็นภาพความเชื่อมโยงแล้ว ภาพดังกล่าวมีอิทธิพลกับการตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของ งานจนเชื่อมโยงเป็นความหมายของงานที่เกิดจากการตระหนัก รั้วของสมาชิกใน ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จนเกิดเป็นพันธะสัญญาร่วมกัน หลอมรวมเป็น “คุณค่าร่วม” ซึ่งเป็นขุมพลังสำคัญที่จะเกิดพลังในการไหลรวมกันทำงานในเชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร้อมกัน

1.4 ภารกิจร่วม (Shared Mission) เป็นพันธกิจแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายร่วม รวมถึงการเรียนรู้ของครูในทุกๆภารกิจ สิ่งสำคัญคือ การปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ โดยการเริ่มจากการรับผิดชอบในการพัฒนาวิชาชีพเพื่อศิษย์ร่วมกันของครู

2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจมีลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและพันธกิจร่วมกัน ด้วยความสมัครใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครู บน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกันและการรับผิดชอบร่วมกัน อยู่ในบรรยากาศแบบกัลยาณมิตร ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลดูแลซึ่งกัน การทำงานเต็มไปด้วยบรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งรูปแบบของทีมจะเป็นเช่นไรนั้น ก็ขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วมสอน ทีมเรียนรู้ เป็นต้น

3. ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมมีหัวใจ สำคัญคือนำการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองของแต่ละคน ทั้งสมาชิก และผู้นำโดยตำแหน่งเมื่อใดที่บุคคลนั้นเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านวิชาชีพและชีวิตจนเกิดพลังการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อ ความสุขในวิชาชีพของตนเองและผู้อื่น ภาวะผู้นำร่วมจะเกิดผลต่อความเป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning and development) มีหัวใจสำคัญคือการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุขของทีมเรียนรู้ เป็นบรรยากาศที่เปิดพื้นที่การเรียนรู้แบบนำตนเองของครูเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ

5. ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) คือ การอยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ในชุมชนที่มีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึก ปลอดภัย หรือปลอดภัย

อำนาจตัดสินใจ บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิง คุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน

6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) เป็นวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมี โครงสร้างองค์กรแบบไม่รวมศูนย์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้รายงานโครงการได้รวบรวมและสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปรากฏดังตาราง 3-4

ตาราง 3 แสดงองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

องค์ประกอบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	Matin (2011)	ตม.คณะกรรมการการศึกษา (2553)	ดิวิรี พิศุทธิสินทร (2553)	ตม. คณะกรรมการวิจัย (2554)	สุภาพ คำพะนาว (2555)	วิจารณ์ พานิช (2556)	ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556)	จตุดี ศรีชะโคตร (2557)	วารัตกษณ์ ฐุกาเณต (2557)
1. วิสัยทัศน์			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ผู้นำ			✓				✓	✓	✓
3. เป้าหมาย					✓	✓			✓
4. ความเชื่อและค่านิยม	✓		✓		✓	✓	✓		✓
5. แนวปฏิบัติ						✓			
6. การสนับสนุน	✓		✓		✓	✓		✓	✓
7. เทคโนโลยีสารสนเทศ		✓				✓			
8. ทีมเรียนรู้		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
9. กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้		✓	✓	✓		✓			
10. เครือข่าย		✓		✓					
11. ความร่วมมือ	✓			✓					
12. แหล่งเรียนรู้		✓		✓					
13. ความต้องการและการตอบสนอง									
14. บุคคลแห่งการเรียนรู้			✓					✓	✓
15. องค์ความรู้	✓								
16. ชุมชนกัลยาณมิตร								✓	✓
17. สิ่งแวดล้อมเชิงบวก							✓		
18. การปฏิบัติส่วนบุคคล							✓		
19. รับผิดชอบร่วมกัน	✓								✓
20. สะท้อนผลการทำงาน					✓				

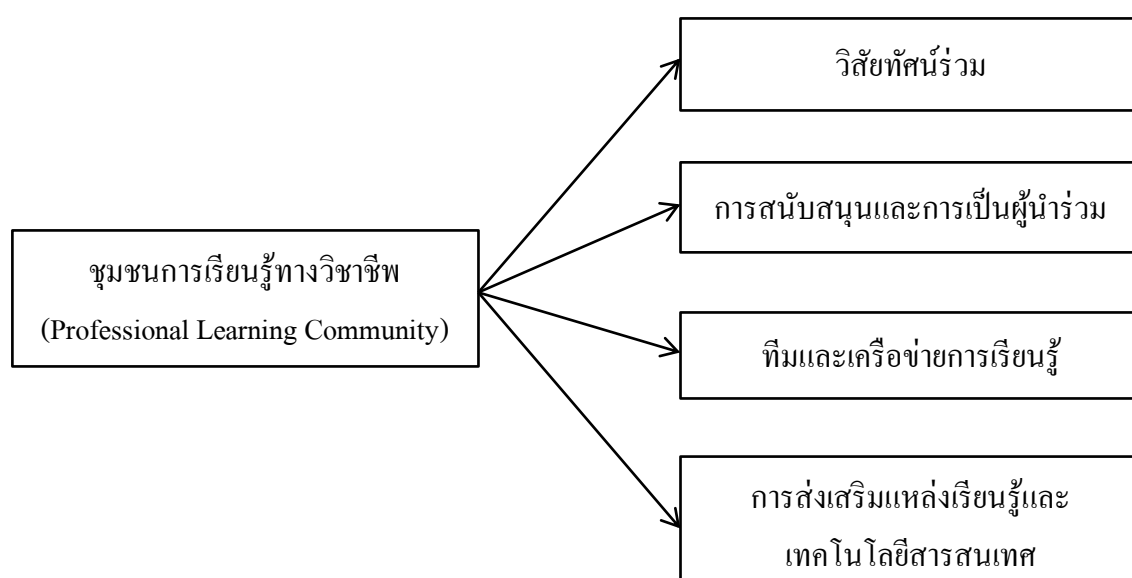
ตาราง 4 แสดงผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

Matin (2011)	สนง.คณะ กรรม การศึกษา (2553)	ทีวี พิศุทธิ สินธพ (2553)	สนง.คณะ กรรม การวิจัย (2554)	สุภาพ ยื่นคำพะเนา (2555)	วิจารณ์ พานิช (2555)	ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556)	จูลี่ ศรีษะโคตร (2556)	วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557)	การสังเคราะห์ ของผู้รายงาน
-ภาวะ ผลการสนับสนุน		-ภาวะผู้นำ -สภาวะการ สนับสนุน		-โครงสร้าง และสิ่ง สนับสนุน	-การ สนับสนุน	-ความเป็น ผู้นำและการ ชี้แนะ	-ภาวะผู้นำ ร่วม -โครงสร้าง สนับสนุน	-ภาวะผู้นำ ร่วม -โครงสร้าง สนับสนุน	วิสัยทัศน์ร่วม
-ความเชื่อ และค่านิยม		-วิสัยทัศน์ ร่วม -ค่านิยม	วิสัยทัศน์		-วิสัยทัศน์ -เป้าหมาย -ความเชื่อ และค่านิยม -แนวปฏิบัติ	-วิสัยทัศน์ -ความเชื่อ และค่านิยม	-วิสัยทัศน์ ร่วม	-วิสัยทัศน์ ร่วม	การสนับสนุน และการเป็นผู้นำ ร่วม

ตาราง 4 (ต่อ)

<p>Matin (2011)</p>	<p>สนง.คณะ กรรม การศึกษา (2553)</p>	<p>ทีวี พิศุทธิ สินธพ (2553)</p>	<p>สนง.คณะ กรรม การวิจัย (2554)</p>	<p>สุภาพ ยื่นคำพะเนา (2555)</p>	<p>วิจารณ์ พานิช (2555)</p>	<p>ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556)</p>	<p>จูลี ศรีษะโคตร (2556)</p>	<p>วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557)</p>	<p>การตั้งเคราะห์ ของผู้รายงาน</p>
<p>-การทำงาน ร่วมกัน -การเรียนรู้ ร่วมกัน</p>	<p>-ทีมการ เรียนรู้ -เครือข่าย -กระบวน การเรียนรู้</p>	<p>-ความเป็น เลิศแห่ง ความเป็น มนุษย์ -การเรียนรู้ ร่วมกัน -การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้</p>	<p>-ความ ร่วมมือ กระบวนการ เรียนรู้ -การสร้าง เครือข่าย -การจัดการ ความรู้</p>	<p>-การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้ -การเรียนรู้ ร่วมกัน -การร่วมมือ</p>	<p>-การสร้างทีม -การมีส่วน ร่วม -การ แลกเปลี่ยน เรียนรู้</p>	<p>-การปฏิบัติ ส่วนบุคคล</p>	<p>-ทีม -การเรียนรู้ และการ พัฒนา วิชาชีพ</p>	<p>-ทีม -การเรียนรู้</p>	<p>ทีมและเครือข่าย การเรียนรู้</p>
	<p>-แหล่งเรียนรู้ -เทคโนโลยี สารสนเทศ</p>		<p>-สมรรถนะ และ ศักยภาพ ความพร้อม</p>		<p>-เทคโนโลยี สารสนเทศ</p>	<p>-สิ่งแวดล้อม เชิงบวก</p>	<p>-ชุมชน กัลยาณมิตร</p>		<p>การส่งเสริม แหล่งเรียนรู้และ เทคโนโลยี สารสนเทศ</p>

จากตาราง 3-4 ข้างต้นผู้รายงานได้สังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูตามแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2554 : 23) ร่วมกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 45) วิจารย์ พานิชและคนอื่นๆ และบริบทที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้รายงาน ได้สรุปองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ วิทยาลัยน์และค่านิยมร่วม การสนับสนุนและเป็นผู้ร่วม ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้และการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังแผนภูมิ 5

แผนภูมิ 5 แสดงองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

ผู้รายงานได้นำองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในแต่ละองค์ประกอบมาศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ดังนี้

1. วิทยาลัยน์ร่วม

พัชนี ธารเสนา (2551 : 23) ได้ให้ความหมายของวิทยาลัยน์ร่วม (Shared Vision) หมายถึงกรอบความคิดเกี่ยวกับสภาพอนาคตขององค์กร การที่ทุกคนในองค์กรมีความปรารถนา ร่วมกันที่จะมุ่งมั่นทำให้กลายเป็นความจริง ทั้งนี้ก็เพื่อให้การเรียนรู้เริ่ม ทดลองสิ่งใหม่ๆ ของคนใน องค์กรเป็นไปในทิศทางหรือกรอบแนวทาง ที่มุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือ สภาพขององค์กรที่ทุก คนต้องการและเพื่อป้องกันการเรียนรู้แบบต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างทำไปคนละทิศคนละทาง จนสูญเสียความเป็นองค์กร

นภัสดล ขจรเรืองกุล (2554 : 13) ได้ให้ความหมายของวิสัยทัศน์ร่วมว่า เป็นเสมือนแรงผลักดันให้เกิดผลสู่การปฏิบัติ นำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและเป็นทิศทางนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ขององค์กร

สรุศักดิ์ ชะมารัมย์ (2556 : 21) ได้ให้ความเห็นว่า วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) คือพลังในการขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ขององค์กร ไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดและเป็นจุดร่วมและเป็นพลังในการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร ซึ่งผู้นำจำเป็นต้องมีการพัฒนาวิสัยทัศน์เฉพาะขึ้นมาและแบ่งปันให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และได้เข้าใจ โดยวิสัยทัศน์ร่วมนี้มีคุณค่าทั้งภายในและภายนอกต่อสมาชิกในองค์กร คุณค่าภายใน เช่น การสร้างแรงบันดาลใจให้คนเกิดความยึดมั่นศรัทธา หรือเกิดความผูกพันกับทีม กับองค์กร เพื่อเป็นแรงผลักดันให้คนเกิดการคิดและทำในสิ่งที่ดีกว่า ส่วนคุณค่าภายนอกได้แก่ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับองค์กรหรือองค์กรมีความเป็นเลิศอันเป็นเป้าหมายของสมาชิกทุกคน

สรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ร่วมหมายถึง การที่ทุกคนมีส่วนร่วมที่จะประสงค์ให้เกิดภาพความสำเร็จขององค์กรในอนาคต โดยอาศัยความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน เพื่อเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงซึ่งเริ่มจากผู้นำที่ทำหน้าที่เหนี่ยวนำผู้ร่วมงานมองเห็นภาพและเข้าใจวิสัยทัศน์ร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความชัดเจนในการตั้งเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วม (Shared Purpose) จนเกิดเป็นพลังการเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่จะนำไปสู่ด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วม

การสนับสนุน หมายถึง การให้ความสำคัญและการขยายขอบเขตใน โครงการหรือกิจกรรมให้ดี มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ขึ้นด้วยปัจจัยต่าง ๆ เช่น งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์อาคารสถานที่ บุคลากร ความรู้ โอกาสและกำลังใจ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ว่าเป็นรูปธรรม สามารถจะดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มั่นคงและยั่งยืน

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต (2543 : 3) ได้ให้ความหมายว่าภาวะผู้นำคือ คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคลที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกันและพากัน ไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

เนตรพัฒนา ยาวีราช (2550 : 11) ได้ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่า หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับและยกย่องจากบุคคลอื่น หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ

ไอร์แลนด์ และฮิตต์ (Ireland and Hitt. 1999 : 254) ได้กล่าวว่า หมายถึง บุคคลที่อิทธิพลเหนือพฤติกรรมของบุคคลอื่นในองค์กรและเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำทีมงานสำหรับการปฏิบัติงาน สามารถชักจูงใจและนำพาบุคคลอื่นให้ร่วมกันปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมายขององค์กร

คูบริน (Dubrin. 2004 : 22) ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้นำคือ บุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

สรุปได้ว่า การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันสนับสนุนการปฏิบัติการให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในด้านนโยบาย การปฏิบัติ การตัดสินใจร่วมกัน มีการสนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำ หรือการปรับปรุงโรงเรียน เพื่อนร่วมงานให้มีส่วนร่วม

3. ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้

วิจารณ์ พานิช (2555 : 152 - 153) ได้กล่าวว่าทีมและเครือข่ายการเรียนรู้คือการดำเนินการเกี่ยวกับการรวมตัวกันของ Professional Learning Community ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์ได้ทั้งความรู้และทักษะที่จำเป็น

สุรศักดิ์ ชะรัมย์รัมย์ (2556 : 15) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงสำหรับการเรียนรู้ของทีม (Team Learning) คือ การเพิ่มระดับความสามารถของทีมให้เหนือกว่าระดับความสามารถของบุคคลในทีม ซึ่งการพัฒนาทีมให้มีขีดความสามารถนั้น จำเป็นต้องมีการประสานความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี โดยผ่านการพูดคุย และการอภิปรายของผู้คนในองค์กร เพื่อให้เกิดการปรับทิศทางให้เหมาะสมกับองค์กร นอกจากนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเพิ่มอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคคลหรือทีม เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้

สนธยา พลศรี (2550 : 15) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายการเรียนรู้ว่า หมายถึง ความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกซึ่งอาจจะเป็นบุคคลกับบุคคล กลุ่มกับกลุ่ม องค์กรกับองค์กร องค์กรกับชุมชนอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ทรัพยากรสนับสนุนส่งเสริมและร่วมกันดำเนินกิจกรรมของสมาชิกให้ประสบความสำเร็จต่อเนื่องบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและเอื้ออาทรต่อกัน

อำนาจ วัฒนจินดา (2560 : ออนไลน์) การเรียนรู้เป็นทีมหมายถึง การที่สมาชิกในองค์กรเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนในทีมจะมีอิทธิพลส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้ และเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning) เป็นวินัยที่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ โดยเริ่มจากตนเอง

และพัฒนาความรู้ร่วมกับผู้อื่นในทีมเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องเป็นกระบวนการของการจัดแนวคิด แนวปฏิบัติให้สอดคล้องกัน มีจุดมุ่งหมายในการทำงานให้บรรลุผลบรรลุความสำเร็จที่ตั้งใจไว้ไปใน แนวทางเดียวกัน เป็นการพัฒนาศักยภาพของ

ทีมงาน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามที่สมาชิกทุกคนต้องการอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ทีมและเครือข่ายเรียนรู้ หมายถึง การรวมตัวกัน การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการเรียนรู้ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร และแหล่ง ความรู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนเป็นระบบที่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้เกิดการ เผยแพร่และการประยุกต์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพ นำมาซึ่งเป็นแนวทางร่วมกันในการ แก้ปัญหาในด้านต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของทีม

4. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 3) แหล่งการเรียนรู้หมายถึง แหล่งข่าวสารข้อมูล สารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ ผู้เรียน ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจาก แหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

พจนานุกรม (2551 : 41) ได้กล่าวว่า การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นั้น ประกอบด้วยสภาพการณ์ที่สนับสนุนการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม สื่อเทคโนโลยีและ งบประมาณ โดยกลไกต่างๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้คนในองค์กรสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองไปสู่ ความเป็นเลิศในด้านต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่อง

นิออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2551 : 9) ได้กล่าวว่า สภาพที่สนับสนุนการเรียนรู้ ใ้ว่า เป็นการดูแลช่วยเหลือ ซึ่งจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการทำงานของบุคลากร เนื่องจากถ้า บุคลากรทราบว่ามีผู้ร่วมงาน หรือผู้บังคับบัญชาคอยให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา ย่อมส่งผลต่อ แรงจูงใจในการทำงาน เช่น การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

วิจารณ์ พาณิช (2555 : 166 - 167) ได้กล่าวว่า ชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ครูควร ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมใน ศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา วิชาชีพของครู

สรุปได้ว่า การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง แหล่งที่ให้ ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของผู้เรียนและเชื่อมโยงสู่ การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้

ด้วยตนเองตามความสนใจ ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพประสบผลสำเร็จได้

จากองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้ง 4 ด้าน ผู้รายงานได้นำมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 องค์ประกอบการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้ของชุมชน

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด
1. วิสัยทัศน์ร่วม	การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดภาพแห่งความสำเร็จ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ การตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ของครู ซึ่งวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา	1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของครู 2. กำหนดค่านิยมร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครู 3. การสร้างแรงบันดาลใจและการเหนี่ยวนำของครู
2. การสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน	การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการสนับสนุนและการเป็นผู้นำร่วมกัน ได้แก่ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายการปฏิบัติ การตัดสินใจร่วมกันการสนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำ หรือการปรับปรุงโรงเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	1. การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย 2. การสนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำหรือการปรับปรุงโรงเรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้
3. ทีมและเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน	การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการรวมกลุ่มและเครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การเรียนรู้แบบทีม การประสานความร่วมมือและการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ซึ่งวัดจากความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในสถานศึกษา	1. การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบทีม 2. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้/สาระหลักเพื่อการวัด
4. การส่งเสริม แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยี สารสนเทศ	การดำเนินงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับ การส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ การแสวงหาและพัฒนา แหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของครู สมรรถนะและศักยภาพความพร้อมและ โครงสร้างทางกายภาพ	1. การแสวงหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบ การทำงานกับเทคโนโลยีเพื่อให้ครู สามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ 3. สมรรถนะและศักยภาพความพร้อม 4. โครงสร้างทางกายภาพความพร้อม ของโครงสร้างทางกายภาพ

3.4 ระดับของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

เซอร์จิโอแวนนี (Sergiovenni, 1998 : 121) ได้แบ่งระดับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 3 ระดับ คือ ระดับสถานศึกษา ระดับเครือข่าย และระดับชาติ โดยแต่ละลักษณะจะแบ่งตามลักษณะของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ย่อย (Learning Community) ดังนี้

1. ระดับสถานศึกษา (School Level) คือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ขับเคลื่อนในบริบทสถานศึกษาหรือ โรงเรียนสามารถแบ่งได้ 3 ระดับย่อยคือ

1.1 ระดับนักเรียน (Student Level) ซึ่งนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียนอื่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผลสำหรับตน (Meaning making) นักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้วิธีเรียน (Skill of learning how to learn) ทักษะการสืบค้นความรู้ด้านเนื้อหาของวิชาที่กำลังศึกษา (Acquiring of knowledge of content skill) นักเรียนสามารถทำการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Authentic learning) ได้ต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายของการเป็นผู้เรียนเชิงรุก (Active learners) และการเป็นนักตั้งปัญหา (Proplem seekers) และการเป็นนักแก้ปัญหา (Proplem solvers) ที่มีประสิทธิผลในที่สุด กล่าวโดยสรุปความสำคัญของการมีชุมชนแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาก็เพื่อให้การเรียนรู้จักสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) และการสร้างความหมาย (Meaning making) จากสิ่งที่เรียนนั่นเอง

1.2 ระดับผู้ประกอบการวิชาชีพ (Professional Level) ซึ่งประกอบด้วยครูผู้สอนและผู้บริหารของโรงเรียน โดยใช้ฐานของ “ชุมชนวิชาชีพ” เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของชุมชนจึงเรียกว่า “ชุมชนเรียนรู้วิชาชีพ” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนในโรงเรียนจะต้องมาร่วมกันพิจารณา ทบทวนนโยบายการปฏิบัติต่างๆ และกระบวนการบริหารจัดการของโรงเรียนใหม่อีกครั้ง โดยยึดหลัก

ปรับปรุงแก้ไขสิ่งเหล่านี้ เพื่อให้สามารถบริการให้ความรู้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อ การปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวนำมาสู่การสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาชีพของครูผู้สอน และผู้บริหารให้ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงยิ่งขึ้น มีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดีต่อกันทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครอง

1.3 ระดับการเรียนรู้ของชุมชน (Learning Community Level) จะครอบคลุม ผู้ปกครองสมาชิกชุมชนและผู้นำชุมชน โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้จำเป็นจะต้องมีส่วนร่วมสร้างและ ผลักดันวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผู้ปกครองนักเรียน ผู้อาวุโสใน ชุมชนตลอดจนสถาบันต่างๆ ของชุมชนเหล่านี้ต้องมีส่วนร่วมในการส่งเสริมเป้าหมายการเรียนรู้ ชุมชนและโรงเรียนการสนับสนุนแก่ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้แก่บุตรหลาน ของตน ผู้อาวุโสในชุมชนสามารถเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนแก่ สถานศึกษาและชุมชนของตน สำหรับหน่วยงานและสถาบันที่อยู่ในชุมชนซึ่งอาจเป็นภาครัฐกิจ เอกชนหรือสถาบันอุดมศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนตลอดจนแหล่ง เรียนรู้ที่เป็นโลกแห่งความจริงในสังคมที่สถานศึกษาสามารถใช้เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ให้แก่ นักเรียนได้ ด้วยเครือข่ายการมีส่วนร่วมจากชุมชนอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าประชาชนที่อาศัยในภาครัฐกิจ ต่างๆหรือสถาบันอื่นอย่างหลากหลายเช่นนี้ จึงทำให้กรอบความคิดและนิยามของชุมชนแห่งการ เรียนรู้ตามระดับที่ 3 นี้ขยายตัวกว้างขวางออกไปอีกมาก

2. ระดับกลุ่มเครือข่าย (Cluster Level) คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ขับเคลื่อน ในลักษณะการรวมตัวกันของกลุ่มวิชาชีพจากองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆที่มุ่งมั่นร่วมกันสร้างชุมชน เครือข่ายภายใต้วัตถุประสงค์ร่วม คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจสร้าง ความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพร่วมกันอย่างชัดเจนสามารถแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

2.1 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบัน คือ การตกลงร่วมมือกันในการ พัฒนาวิชาชีพครูระหว่างสถาบัน โดยมองว่าการร่วมมือกันของสถาบันต่างๆ จะทำให้เกิดพลัง ขับเคลื่อนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนหรือร่วมลงทุนด้านทรัพยากรและ การเกื้อหนุนเป็นกัลยาณมิตรคอยสะท้อนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กรณีตัวอย่างเช่น กรณีศึกษาการจัด ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเป็นกลุ่มของโรงเรียนในประเทศสิงคโปร์เพื่อร่วมพัฒนาแลกเปลี่ยนและ สะท้อนร่วมกันทางวิชาชีพ อีกหนึ่งกรณีตัวอย่างการจัดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของกลุ่มโรงเรียน เบญจมมิตร จังหวัดสงขลา ที่เป็นการรวมตัวกันของโรงเรียนจำนวน 6 โรงเรียน เพื่อจัดพื้นที่ให้ครูแต่ละ โรงเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำเสนอผลงาน ถอดบทเรียนและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือของสมาชิกวิชาชีพครู คือ การจัดพื้นที่เปิดกว้างให้สมาชิกวิชาชีพครูที่มีอุดมการณ์ร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของตนเองเพื่อ การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพของผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ สมาชิกที่รวมตัวกันไม่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวกับสังกัด แต่จะตั้งอยู่บนความมุ่งมั่นสมัครใจ ใช้อุดมการณ์ร่วมกันเป็นการ ไหลรวมกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพกรณีตัวอย่าง เช่น ชุมชนการเรียนรู้ “ครูเพื่อศิษย์” ของมูลนิธิศดศศรี-ศฤงศ์ (มศส.) ที่สร้างพื้นที่ส่วนกลางสำหรับวิชาชีพครูให้จับมือร่วมกันเป็นภาคีร่วมกันพัฒนา “ครูเพื่อศิษย์” มุ่งสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ในแต่ละพื้นที่ของประเทศไทย

3. ระดับชาติ (The National Level) คือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เกิดขึ้นโดยนโยบายของรัฐที่มุ่งจัดเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้ของชาติ เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทางวิชาชีพ โดยความร่วมมือของสถานศึกษาและครูที่ผนึกกำลังกันพัฒนาวิชาชีพภายใต้การสนับสนุนของรัฐ ดังกรณีตัวอย่าง นโยบายวิสัยทัศน์เพื่อความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสิงคโปร์ (MOE) (2009) รัฐจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของชาติสิงคโปร์เพื่อมุ่งหวังขับเคลื่อนแนวคิด “สอนให้น้อย เรียนรู้ให้มาก” (Teach Less, Learn more) ให้เกิดผลสำเร็จ

สรุปได้ว่า ระดับชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพทั้ง 3 ระดับมุ่งอธิบายถึงบุคคลและกลุ่มบุคคลที่รวมกันเพื่อสร้างชุมชนภายใต้วัตถุประสงค์ร่วมกัน คือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน

3.5 แนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)

นีออน พินประดิษฐ์ และคณะ (2551 : 5) ได้ให้ความเห็นว่า การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู ต้องดำเนินการ โดยยึดหลักการที่ว่า การศึกษาและการเรียนรู้เป็นกลไกสำคัญต่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อการดำรงชีพและการปฏิบัติงานครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 12) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
2. การกำกับติดตามนิเทศและประเมินผล
3. การสนับสนุนผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
4. การสรุปองค์ความรู้ที่จำเป็น
5. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

กัมพล ไชยนันท์ (2554 : 21 - 23) ให้แนวทางในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูไว้ว่า ควรมีการกำหนดนโยบายชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่ชัดเจน รมรงค์สร้างความรู้

ความเข้าใจ หากจุดเริ่มต้นในชุมชน จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน สร้างความสนใจในวงกว้างพัฒนาบุคลากรที่จะเป็นผู้ดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน วิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน วิเคราะห์ศักยภาพของหุ้นส่วน ดำเนินการตามแผนกิจกรรม ติดตามประเมินผล ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน สร้างเครือข่ายและหามาตรการในการระดมทุนจากแหล่งต่างๆ

วิจารณ์ พานิช (2556 : 135 - 136) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ ครูเพื่อศิษย์ ครูอาจเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มสาระของตนเองในโรงเรียน หรือเรียนรู้กับเพื่อนครูต่างโรงเรียนก็ได้ โดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ หรือจับคู่บังคับเพื่อให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและผู้บริหารโรงเรียนต้องมีใจจดจ่ออยู่ที่ Learning Outcome โดยหาทางส่งเสริมการวัด Learning Outcome เป็นระยะๆ สร้างเป้าหมายชื่นชมหรือเฉลิมฉลองเมื่อโรงเรียนสามารถบรรลุเป้าหมายในแต่ละระยะ และส่งเสริมสนับสนุน รวมทั้งแสวงหาทรัพยากรในพื้นที่เพื่อให้การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประสบผลสำเร็จ

แสงหล้า เรื่องพยัคฆ์ (2555 : online) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ของครูสามารถทำได้โดย

1. สถานศึกษาและชุมชนจะต้องมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับความร่วมมือแบบหุ้นส่วนและการมีส่วนร่วม
2. สร้างโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ของครู
3. ส่งเสริมการสร้างกลไกเพื่อการเรียนรู้
4. สร้างและพัฒนาเครือข่าย ส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อการเรียนรู้
5. พัฒนาระบบการบริการความรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ
6. แสวงหากาติเครือข่าย การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยการสำรวจ วิเคราะห์และจำแนกประเภทเครือข่ายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการประสานความร่วมมือ เพื่อให้สามารถทำกรอบและแผนงาน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. สร้างแรงจูงใจด้วยการยกย่องและให้รางวัล

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556 : ออนไลน์) ได้ให้ความเห็นว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครู เริ่มจาก

1. เปลี่ยนจากคำว่าครูสอน มาเป็นครูฝึก
2. เปลี่ยนจากห้องที่สอนมาเป็นห้องทำงาน
3. เปลี่ยนจากเน้นการสอนของครู มาเป็นเน้นการเรียนของนักเรียน
4. เปลี่ยนจากเรียนเป็นรายบุคคล มาเป็นการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม

5. เปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขัน มาเป็นเรียนแบบช่วยเหลือและแบ่งปัน

6. เปลี่ยนจากการบอกเนื้อหา มาเป็นสร้างแรงบันดาลใจ

7. เน้นการสอนออกแบบโครงการให้นักเรียนลงมือทำ

อีกทั้งได้เสนอแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับโรงเรียนไว้ดังนี้

1. กำหนดความต้องการของโรงเรียนและความพร้อมในการเปลี่ยนแปลง คือ ระบุสิ่งที่ชัดเจนหรืออุปสรรค

2. สร้างทีม คือ หากคนมาแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ โดยเริ่มต้นจากการแลกเปลี่ยนแนวคิด

3. กำหนดกรอบการดำเนินงาน

4. พิจารณาจุดที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจากจุดเล็กๆ โดยเริ่มต้นจากบางสิ่งบางอย่างที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากภายนอก เช่น การประดับตกแต่งห้องโถง หรือทางเดินหน้าโรงเรียน

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2556 : ออนไลน์) ได้ให้ความเห็นว่า ในการสร้างชุมชนแห่งวิชาชีพหรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษาควรประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมที่จำเป็นต่อการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนระหว่างกัน มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว

2. การสร้างค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกัน

3. ปรับโครงสร้างใหม่ ให้สามารถรองรับการเกิดชุมชนแห่งวิชาชีพพร้อมที่จะรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเป็นไปได้ ของชุมชนแห่งวิชาชีพที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน

4. ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การ (Professional Community Culture) เช่นลดความเป็นองค์การที่ยึด “วัฒนธรรมแบบราชการ หรือ Bureaucratic Culture” ไปสู่ “วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ หรือ Collegial Culture” สร้างเสริมวัฒนธรรมแห่ง “ความไว้วางใจ (Trust) และความนับถือ (Respect)” ต่อกัน ในมวลหมู่สมาชิกของชมรมแห่งวิชาชีพ สร้างวัฒนธรรมการใช้ทักษะด้านการคิดและใช้สติปัญญาเป็นฐาน (A cognitive Skill Base) วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) ที่ต้องใช้ความรู้ การคิดและการใช้สติปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบวิชาชีพ ครูผู้สอนจึงต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้ถนัดความรู้ไปเป็นผู้จัดสรรประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนสร้างวัฒนธรรมการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Open to Innovation) โดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่ (Knowledge Creation)

สรุปได้ว่า การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร ต้องทุ่มเท

ความรู้ความเข้าใจอย่างเต็มที่ในการขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกคน

4. การขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC โรงเรียนรัตภูมิวิทยา

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เป็นการรวมตัวของผู้บริหารและครู ในการลงมือปฏิบัติการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกัน เน้นปฏิสัมพันธ์และการเป็นผู้นำร่วมกัน โดยครูเป็นเจ้าของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเริ่มจากการเห็นคุณค่าวิชาชีพ และการเรียนรู้ในทิศทางเดียวกัน แล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จะมุ่งเน้นว่า “ศิษย์ของเรา” มากกว่าว่า “ศิษย์ของฉัน” และการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจาก “การเรียนรู้ของครู” เรียนรู้ที่จะมองเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีรายละเอียดการขับเคลื่อน ดังนี้

1. การมีเป้าหมายร่วมกันในด้านการเรียนการสอน เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู โดยผู้บริหาร โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการให้ครูทั้งโรงเรียนได้ร่วมทบทวน และกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายเหล่านั้นอย่างแท้จริง ซึ่งโรงเรียนรัตภูมิวิทยา มีฉันทะร่วมกันในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสู่เป้าหมายคือ “การเสริมสร้างความเป็นคนดีของนักเรียน โดยใช้ KIDS - DE Model” เพื่อพัฒนาปัญญาภายนอกและการใช้กิจกรรมจิตศึกษาเป็นฐานพัฒนาปัญญาภายในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จึงเน้นไปที่เป้าหมายการเรียนรู้ของเด็กเป็นหลัก กิจกรรมหรือโครงการ ที่เน้นคุณธรรมจริยธรรม มีกำหนดเวลาที่ชัดเจน

2. การแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งเริ่มต้นจากผู้บริหารและครูใน โรงเรียนร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเป้าหมายของโรงเรียน โดยนำประสบการณ์และความรู้จากการปฏิบัติหรือความรู้ที่ฝังอยู่จากการทำงานของครูแต่ละคน บางครั้งต้องอาศัยผู้ชี้แนะ (Coach) ที่เป็นไปตามความต้องการของครู

3. การทบทวนผลการปฏิบัติ ที่ได้ร่วมกันวางแผนพัฒนาการสอนอย่างสม่ำเสมอ เมื่อครูได้ร่วมกันทบทวนวิธีที่จะปฏิบัติร่วมกันก่อน ไปสอนจริงในวงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC แล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำผลปฏิบัติเหล่านั้นมาทบทวนถึงผลที่เกิดขึ้น สิ่งที่ได้เห็นและเรียนรู้ อะไรหรืออาจเรียกกิจกรรมนี้ว่า การทบทวนหลังจากได้ปฏิบัติ ส่วนครูท่านอื่นก็จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสิ่งที่เห็น และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากเพื่อนครู

4. เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงของเพื่อนร่วมวิชาชีพ กิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลในวงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC จึงไม่ใช่แค่เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่อาจจะหมายถึงสังเกตการณ์สอนของเพื่อนครู การนำสื่อมาอธิบายในวงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC การสร้างแรงบันดาลใจจากผู้

ประสบความสำเร็จ การสร้างความมั่นใจจากสิ่งปฏิบัตินำไปสู่ทฤษฎี หรือการสร้างเครือข่ายกับครูต่างโรงเรียนที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้สู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

5. เผยแพร่สู่สาธารณะและสร้างเครือข่าย เมื่อกระบวนการในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กมีความสำเร็จ วิธีที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืน และแพร่ขยาย คือการนำเรื่องราวหรือกลไกเหล่านั้นสู่สาธารณชน ไม่ว่าจะเป็นการเปิดให้ชุมชนอื่นได้มาศึกษาและแลกเปลี่ยนร่วมกัน การสร้างคู่คิดของชุมชน (Community Buddy) ข้อสำคัญการเปิดกว้างสู่สาธารณะ คือการใช้พื้นที่ของโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และแลกเปลี่ยนในเวลาที่ไม่กระทบต่อการจัดกิจกรรมปกติของครู ซึ่งจะทำให้องค์กรมีความยั่งยืนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐาน อันจะส่งผลต่อความสัมพันธ์การทำงานของครูด้วยกันและคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ปรากฏดังแผนภูมิ 6 ดังนี้

ขั้นตอนการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ่ววิทยาลัยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

1. รู้ชัดปัญหา ศึกษา บริบท	รู้ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่ เกิดขึ้น นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนเพื่อค้นหา รากฐานของปัญหาที่แท้จริง
2. กำหนดเป้าหมาย	กำหนดเป้าหมาย เลือกประเด็น แนวทางการ พัฒนาด้วยการมีส่วนร่วมกระบวนการมีส่วนร่วม
3. วางแผนออกแบบ	การวางแผน ออกแบบกระบวนการพัฒนา ด้วยการ มีส่วนร่วมและสื่อสารเพื่อความเข้าใจตรงกัน
4. เรียนรู้สู่การปฏิบัติ	นำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การ ปฏิบัติเพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนด้วย
5. เรียนรู้สู่การสะท้อนผล	เรียนรู้การทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำสู่การ ปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น
6. คลังพัฒนาสู่ความ ยั่งยืน	สร้างขวัญกำลังใจให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาสู่ ความยั่งยืน

แผนภูมิ 6 แสดงขั้นตอนการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ่ววิทยาลัยใช้กระบวนการชุมชน
การเรียนรู้ทาง วิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560

จากแผนภูมิ 6 แสดงขั้นตอนการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ่ววิทยาลัยใช้กระบวนการชุมชน
การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 รายละเอียดแต่ละ
ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รู้ชัดปัญหา/ศึกษาบริบท

ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อให้ทราบสภาพบริบท คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน ควรมีการ ศึกษาวิเคราะห์ รวบรวม จาก เอกสาร และกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย เป้าหมาย ของกระทรวง ศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน
2. วิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับโรงเรียน ผลการประเมินสมรรถนะ ตามหลักสูตรสถานศึกษาและผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. ศึกษารายงานการประเมินตนเอง (SAR ของโรงเรียน)
4. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัจจุบันและปัญหา เช่น การอ่าน การเขียน ผลสัมฤทธิ์ ข้อมูลระบบดูแล utschafadid เด็กพิเศษเรียนร่วม หรือ อื่นๆ
5. ใช้กระบวนการเยี่ยมชั้นเรียน สังเกตชั้นเรียน เพื่อให้ทราบข้อมูลที่แท้จริง เกี่ยวกับ ตัวครู ตัวนักเรียน กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากการศึกษาปัญหาข้างต้นส่งผลให้รู้ชัดในปัญหาดังนี้

1. ผลการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร ปัญหาที่มีอะไรบ้าง
2. สาเหตุ คืออะไร
3. เราจะแก้ปัญหายังไง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย

เลือกประเด็นปัญหาภายใต้การมีส่วนร่วม แล้วกำหนดเป้าหมายที่จะแก้ไข หรือพัฒนา ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ

ร่วมมือกับโรงเรียนด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เพื่อกำหนด กระบวนการทำงาน และการขับเคลื่อน เพื่อแก้ปัญหาในโรงเรียน ซึ่งแนวทางที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น - ศึกษาดูงาน - พัฒนาความรู้ - อบรม – ศึกษาด้วยตัวเอง

ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สู่การปฏิบัติ

ในขั้นตอนนี้ บทบาทของฝ่ายบริหารเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกและสนับสนุน ให้สามารถดำเนินการตามแผนของโรงเรียนที่ได้ออกแบบไว้ เช่น นิเทศ ติดตาม สนับสนุนงบประมาณ Coaching mentoring สังเกตชั้นเรียน เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้สู่การสะท้อนผล

ใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในช่วงระยะเวลาต่างๆ เช่น ก่อนการพัฒนา , ระหว่างการพัฒนา และหลังการพัฒนา โดยมีประเด็นในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ คือ ทำอะไร – ผลเป็นอย่างไร - ปัญหาอุปสรรค / ข้อเสนอแนะในขั้นตอนนี้ ทำตามระยะเวลาที่กำหนดให้

ขั้นตอนที่ 6 ตั้งใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ฝ่ายบริหารสร้างโอกาส จูงใจ ให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งจะดำเนินการได้ ดังนี้ Show และ Share- ใช้ social networkg เช่น ไลน์ facebook - เกียรติบัตร รางวัล - นิเทศให้ต่อเนื่อง ในขั้นตอนนี้จะมีการรายงานผล 2 ครั้ง คือ ในช่วงประมาณ สิ้นภาคเรียนที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2560

5. การจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง คนดีและหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาคือปฏิรูปการสอนหรือการปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้โดยเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือที่รู้จักชื่อเดิมว่า การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student Centered หรือ Child Centered) ในยุคของการปฏิรูปการศึกษานี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎหมายแล้วว่า ครูทุกคนจะต้องใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญจึงเป็นความจำเป็นที่ครูทุกคนต้องให้ความสนใจ ทำความเข้าใจและหาแนวทางมาใช้ในการปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จแนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกันและทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 25543 : 22)

1. เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน
2. เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
3. เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ทุกเวลา

การจัดการเรียนรู้เป็นการจัดบรรยากาศ กิจกรรม สื่อ สถานการณ์หรืออื่นๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนอย่างรอบด้านและสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียนสำหรับการจัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้ อาจทำได้หลายวิธีการและเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่าในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่องได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่องใดต่อไปนี้

1. โอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนหรือไม่
2. โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยได้คิดและได้รวบรวมความรู้ลงมือปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเองหรือไม่

5.1 ความหมายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง การจัดการกิจกรรมโดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงการพัฒนาตนและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติต่อไป

ประเวศ วะสี (2543 : 4) ให้ความหมายว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องมีความสุข สนุกสนานและเกิดฉันทะในการเรียนรู้

กรมวิชาการ (2544 : 15) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดหรือดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนาการกระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความถนัด ความสนใจด้วยวิธีการกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียนมีการวัดประเมินผลตามสภาพจริงทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด

ทิสนา เขมมณี (2548 : 120) ให้ความหมายว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆอันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม แสวงหา วิเคราะห์การจัดการความรู้ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเองตามความต้องการและความสนใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5.2 ลักษณะการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีดังนี้

1. Active Learning เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำหรือผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้สอนมีหน้าที่เตรียมการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อสิ่งเร้าเสริมแรงให้คำปรึกษาและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน
2. Constructiveism ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าทดลองแลกเปลี่ยนเรียนรู้และลงมือปฏิบัติจริง จนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นความสำคัญของการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้
3. Resource ผู้เรียนมี โอกาส ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย
4. Thinking Skills เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิด ผู้เรียน ได้ฝึกวิธีคิดในหลายลักษณะ เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น
5. Happiness เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข
6. Participation เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดงาน วางเป้าหมายร่วมกันและมี โอกาสเลือกทำงานหรือศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่ตรงกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง
7. Individualization ผู้สอนยอมรับความสามารถ ความคิดเห็น ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพมากกว่าเปรียบเทียบแข่งขันระหว่างกัน โดยมีความเชื่อมั่นผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ได้และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
8. Good Habit เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่ดีงาม เช่น ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความมีน้ำใจ ความขยัน ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ฯลฯ และลักษณะนิสัยการทำงานอย่างเป็นกระบวนการการทำงานร่วมกับผู้อื่นยอมรับผู้อื่นและการเห็นคุณค่าของงาน เป็นต้น (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2544 : 44)

5.3 บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ ครูผู้สอน ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนความคิดในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งบทบาทของครูจะเปลี่ยนจากเดิมโดยมีบทบาทใหม่ดังนี้

1. เป็นผู้จัดการ (Manager) เป็นผู้กำหนดบทบาทให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับความสามารถความสนใจของผู้เรียน

2. เป็นผู้ช่วยเหลือและแหล่งเรียนรู้ (Halper and Resource) เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการในยามที่ผู้เรียนต้องการอันจะช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนมีประสิทธิภาพ

3. เป็นผู้อำนวยการความสะดวกและสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน (Facilitator) ให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านสื่อและอุปกรณ์ คำแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างราบรื่น

4. เป็นผู้ติดตามตรวจสอบ (Monitor) คอยตรวจสอบกระบวนการทำงานของผู้เรียนรวมทั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนเพื่อนำผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป (อากรณ ใจเที่ยง, 2544 : 45)

5.4 บทบาทของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. เป็นผู้ลงมือกระทำ (Actor) ผู้เรียนจะต้องลงมือกระทำหรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเองเพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นแก่ตัวผู้เรียน

2. เป็นผู้มีส่วนร่วม (Participant) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน

3. เป็นสมาชิกของกลุ่มผู้เรียน (Member) ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น และสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่มผู้เรียน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

4. เป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ผู้เรียนจะต้องคอยตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตัวเอง (อากรณ ใจเที่ยง, 2544 : 45)

5.5 ลักษณะการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลตามแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จะนิยมใช้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลที่บ่งบอกถึงระดับความรู้ ความสามารถที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน อันเนื่องมาจากการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจนกระทั่งได้ผลในรูปแบบหนึ่งออกมาในตอนสุดท้าย เทคนิคที่นิยมใช้ได้แก่การใช้ Portfolio การใช้แบบทดสอบความสามารถจริง (Authentic Test) การสังเกตการบันทึกพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การสาธิต การนำเสนอผลงาน เป็นต้น (อากรณ ใจเที่ยง, 2544 : 46)

สรุปได้ว่า ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ หรือ ผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง ตามแนวทางของ Active Learning โดยครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวก นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติภายใต้การมีส่วนร่วม มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการที่หลากหลาย

6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.1 ความสำคัญ และความหมายของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

6.1.1 ความสำคัญทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันสืบเนื่องมาจากกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ทำให้วงการศึกษานในประเทศไทย จำเป็นต้องตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เผชิญอยู่ การจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 นี้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตและทำงานในระบบสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญ และความหมายของทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ดังนี้

นันทวัน จันทร์กลิ้น (2557 : 20) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า การกำหนดความสำคัญและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาทุกระดับเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง จึงจำเป็นต้องบูรณาการทั้งด้านศาสตร์ต่างๆ และบูรณาการการเรียนในห้องเรียนและชีวิตจริง

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2556 : 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า วรรณกรรมด้านการศึกษาร่วมสมัยชี้ไปในทิศทางเดียวกันว่า ทักษะและความรู้ที่ จำเป็นต่อการเป็นพลเมืองและการทำงานในศตวรรษที่ 21 นั้นค่อนข้างแตกต่างจากศตวรรษที่ 20 บางทักษะแม้จะมีลักษณะถาวร กล่าวคือ มีความสำคัญมาในทุกยุคทุกสมัย ไม่ใช่เฉพาะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะ 4C คือ ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) และการทำงานเป็นทีม (Collaboration) แต่ทักษะเหล่านี้มีลักษณะเปลี่ยนไปในโลกยุคดิจิทัล รวมถึงทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้นจนกลายเป็น สิ่งที่ “ต้อง” มีมากกว่า “น่าจะ” มี ขณะที่บางทักษะถือเป็นทักษะชุดใหม่ที่จำเป็นในบริบทของศตวรรษใหม่ เช่น ทักษะด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies-ICTs) ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อรูปแบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองสังคม และวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน ซึ่งสามารถสรุปว่าเหตุผล 3 ประการว่าเหตุใดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ นั่นคือ รูปแบบเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป การพึ่งพาอาศัยในระดับโลกที่เพิ่มมากขึ้นและภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

วารงคณา ทองนพคุณ (2556 : 8-9) ได้กล่าวถึงความสำคัญโดยสรุปไว้ว่า การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้น

ที่องค์ความรู้ ทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยจะอ้างอิงถึงรูปแบบ (Model) ที่พัฒนามาจากเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) ที่มีชื่อย่อว่า เครือข่าย P21

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษใหม่ ซึ่งต้องมีทักษะในการเรียนรู้และปรับตัว เพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในด้านรูปแบบเศรษฐกิจ การพึ่งพาอาศัยในระดับโลกที่เพิ่มมากขึ้นและภูมิทัศน์ในการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

6.1.2 ความหมายของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วิภาวี ศิริลักษณ์ (2557 : 15) ได้ให้ความหมายของทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถที่บุคคลพึงมีเพื่อเตรียมตัวสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ความท้าทายของสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21

วิจารณ์ พานิช (2556 : 18-19) ได้ให้ความหมายของทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ทักษะการดำรงชีวิตที่คนในศตวรรษที่ 21 ทุกคนจะต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R x 7C กล่าวคือ 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก), (W) Riting (เขียนได้) และ (A) Rithmetics (คิดเลขเป็น) และ 7C เพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วรุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถและทักษะที่สำคัญที่บุคคลพึงมีเพื่อเตรียมตัวสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน และการดำรงชีวิต

6.2 กรอบแนวคิดหลักสำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

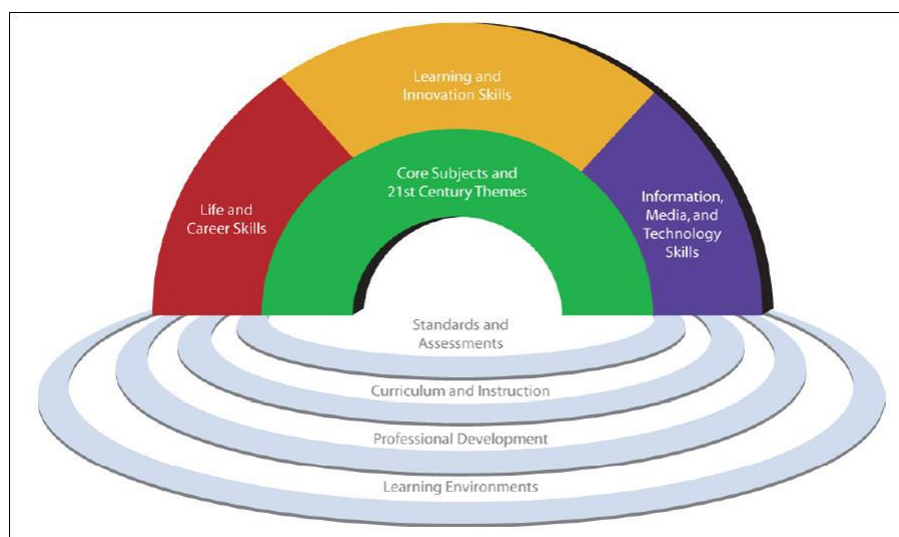
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ โดยร่วมกันสร้างรูปแบบและแนวปฏิบัติในการเสริมสร้างประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นที่องค์ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญและสมรรถนะที่เกิดกับตัวนักเรียนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดย กรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นที่ยอมรับในการสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Model of 21st Century Outcomes and Support Systems) ซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางเนื่องด้วยเป็นกรอบแนวคิดที่เน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (Student Outcomes) ทั้งในด้านความรู้สาระวิชาหลัก (Core Subjects) และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่จะช่วยผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมในหลากหลายด้าน รวมทั้งระบบสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครู สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้าม

“สาระวิชา” ไปสู่การเรียนรู้ “ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียนซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง

เพื่อให้เห็นถึงฐานความคิดและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ที่ชัดเจน จึงได้มีองค์กรและหน่วยงานทางวิชาการ ได้ให้กรอบความคิดเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ไว้ดังต่อไปนี้

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์ (2556 : 118-137)

6.2.1 กรอบความคิดของภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ที่มา : วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์ (2556 : 34)

1) วิชาแกน (core subject) พระราชบัญญัติการศึกษาพื้นฐานถ้วนหน้า ค.ศ. 2001 (No Child Left Behind Act of 2001) ของสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดวิชาแกนที่จำเป็นต้องเรียนรู้ไว้ คือ วิชาภาษาอังกฤษ การอ่าน ศิลปะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศหน้าที่พลเมือง การปกครอง เศรษฐศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

2) เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 เนื้อหาในสาขาใหม่ๆ ที่สำคัญต่อความสำเร็จในที่ทำงานและชุมชน แต่โรงเรียนต่างๆ ในทุกวันนี้ไม่ได้เน้นในการนำไปสอน ได้แก่ จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง และความตระหนักในสุขภาพและสวัสดิภาพ

3) ทักษะการเรียนรู้และการคิด นอกจากการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการแล้ว นักเรียนจำเป็นต้องรู้จักวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักใช้สิ่งที่เรียนมาอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ ทักษะการเรียนรู้และการคิด ประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรม ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการเรียนรู้ตามบริบท และทักษะพื้นฐานด้านข้อมูลและสื่อ

4) ความรู้พื้นฐานไอซีที (ICT literacy) ความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร คือความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในบริบทของการเรียนรู้วิชาแกน นักเรียนต้องใช้เทคโนโลยีให้เป็นเพื่อเรียนรู้เนื้อหาและทักษะ และจะได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหา การใช้ข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร การผลิตนวัตกรรม และการร่วมมือทำงาน

5) ทักษะชีวิต ครูที่ดีย่อมรู้จักสอดแทรกทักษะชีวิตในบทเรียน ทักษะชีวิตที่สำคัญที่ควรส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นผู้นำ ความมีจริยธรรม การรู้จักรับผิดชอบ ความสามารถในการปรับตัว การรู้จักเพิ่มพูนประสิทธิภาพของตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ทักษะในการเข้าถึงคน ความสามารถในการชี้นำตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม

6) การประเมินในศตวรรษที่ 21 การประเมินผลที่แท้จริงเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การประเมินนี้ต้องวัดผลลัพธ์สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ วิชาแกน เนื้อหาสำหรับศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้และการคิด ความรู้พื้นฐานไอซีที และทักษะชีวิต การประเมินทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ควรทำควบคู่ไปกับการประเมินวิชาแกนเพราะการประเมินที่แยกขาดกันจะบั่นทอนเป้าหมายในการหลอมรวมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้ากับวิชาแกน เทคโนโลยีสมัยใหม่จะช่วยให้การประเมินมีประสิทธิภาพ มีความยั่งยืน และเสียค่าใช้จ่ายน้อยลง แบบทดสอบมาตรฐานเพียงอย่างเดียวใช้วัดทักษะและความรู้ที่เรียนได้ไม่ก็อย่าง การประเมินต้องผสมผสานให้สมดุลระหว่างแบบทดสอบมาตรฐานที่มีคุณภาพ กับการประเมินในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะเกิดเป็นเครื่องมืออันทรงพลังสำหรับครูและนักเรียนในการเรียนรู้เนื้อหาและทักษะที่จำเป็นต่อความสำเร็จ

6.2.2 กรอบความคิดห้องวิจัยการศึกษาเขตภาคกลางตอนเหนือ (NCREL) และกลุ่มเมทิริ (Metiri Group) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนี้

- 1) ความรู้พื้นฐานในยุคดิจิทัล ได้แก่
 - (1) ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และเทคโนโลยี
 - (2) ความรู้พื้นฐานเชิงทัศนการณ์และข้อมูล
 - (3) ความรู้พื้นฐานทางพฤติกรรมและจิตสำนึกต่อโลก
- 2) การคิดเชิงประดิษฐ์ ได้แก่
 - (1) ความสามารถในการปรับตัว
 - (2) การจัดการความซับซ้อน
 - (3) ความสามารถในการชี้นำตนเอง
 - (4) ความอยากรู้ ความสร้างสรรค์
 - (5) ความกล้าเสี่ยง
 - (6) การคิดระดับสูง
 - (7) การใช้เหตุผลที่ดี
- 3) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
 - (1) การทำงานเป็นทีม ความร่วมมือ
 - (2) ทักษะด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
 - (3) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม และรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมือง
 - (4) การสื่อสารแบบโต้ตอบ
- 4) การเพิ่มผลิตผลระดับสูง ได้แก่
 - (1) การจัดลำดับความสำคัญ
 - (2) การวางแผน
 - (3) การจัดการเพื่อมุ่งผลลัพธ์
 - (4) การใช้เครื่องมือจริงอย่างมีประสิทธิภาพ
 - (5) ความสามารถในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพและเหมาะสม

6.2.3 กรอบความคิด ของดีดี (Dede) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ดังนี้

- 1) ความคล่องแคล่วในการใช้สื่อหลายรูปแบบ เป็นการประเมินค่าสื่อแต่ละแบบตามประเภทของการสื่อสาร กิจกรรม ประสบการณ์ และการแสดงออก
- 2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการแสวงหา กลั่นกรอง และสังเคราะห์ ประสบการณ์ร่วมกับผู้อื่น แทนที่จะค้นหาและดูดซับข้อมูลจากแหล่งที่ดีที่สุดเพียงแหล่งเดียวด้วยตนเองตามลำพัง

3) การแสดงออกผ่านการนำเสนอที่ไม่เป็นลำดับเชิงเส้น เป็นการจำลองเรื่องราวและสร้างเว็บเพื่อบรรยายความเข้าใจแทนที่จะเขียนเป็นรายงาน

4) การร่วมออกแบบโดยครูและนักเรียน เป็นการปรับรูปแบบประสบการณ์การเรียนรู้ให้เข้ากับความต้องการและความชอบของแต่ละคน

วิจารณ์ พานิช (2556 : 16-18) ได้เสนอกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ว่าการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการเตรียมคนไปเผชิญความเปลี่ยนแปลง “ครูเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21” ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะของการเรียนรู้ ดังนี้

1. สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย 1) ภาษาอังกฤษ การอ่านหรือศิลปะการใช้ภาษา 2) ภาษาสำคัญของโลก 3) ศิลปะ 4) คณิตศาสตร์ 5) การปกครองและหน้าที่พลเมือง 6) เศรษฐศาสตร์ 7) วิทยาศาสตร์ 8) ประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหาวิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก ดังนี้

2. ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับโลก

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการเงิน เศรษฐศาสตร์ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบ

2.3 ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี

2.4 ความรู้ด้านสุขภาพ

2.5 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

3. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียน เพื่อเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่

3.1 ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม

3.2 การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา

3.3 การสื่อสารและการร่วมมือ

4. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ดังนี้

4.1 ความรู้ด้านสารสนเทศ

4.2 ความรู้เกี่ยวกับสื่อ

4.3 ความรู้ด้านเทคโนโลยี

5. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ ดังต่อไปนี้

- 5.1 ความยืดหยุ่นและการปรับตัว
- 5.2 การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง
- 5.3 ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม
- 5.4 การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิตและความรับผิดชอบเชื่อถือได้
- 5.5 ภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ

6. ระบบสนับสนุนการศึกษาของศตวรรษที่ 21

- 6.1 มาตรฐานและการประเมินของศตวรรษที่ 21
- 6.2 หลักสูตรและการสอนของศตวรรษที่ 21
- 6.3 การพัฒนาทางวิชาชีพของศตวรรษที่ 21
- 6.4 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของศตวรรษที่ 21

นอกจากนี้ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงมหาวิทยาลัยและตลอดชีวิต คือ 3R X 7C ซึ่ง 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) Riting (เขียนได้) Rithmetics (คิดเลขเป็น) ส่วน 7C ได้แก่

1. Critical thinking & problem solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา)
2. Creativity & innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม)
3. Cross-cultural understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่าง กระบวนทัศน์)
4. Collaboration, teamwork & leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ)
5. Communications, information & media literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ)
6. Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร)
7. Career & learning skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

6.3 บทบาทและความสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ทำหน้าที่ยสอน (Instructor) ครูต้องมีลักษณะของผู้ที่สามารถชี้แนะการเรียนรู้ (Learning Coaching) และ

สามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำนักเรียนท่องเที่ยวไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ (Learning Travel Agent) จากที่กล่าวมานั้นบทบาทของครูจากยุคสมัยก่อนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อก้าวสู่ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 ครูในโลกยุคใหม่ต้องมีความรอบรู้มากกว่าการเป็นผู้ดูแลรายวิชาที่สอนเท่านั้น แต่ครูมีบทบาทของการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพในศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้นั้นต้องมีความสัมพันธ์ มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นลำดับ ที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอน เช่น การกำหนดปัญหาที่สนใจและการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และสามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2556 : 28) ที่กล่าวว่า ครูนับเป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เมื่อครูอยากให้นักเรียนมีความรู้ ความชำนาญในด้านทักษะใด ตัวครูเองนั้นจำเป็นต้องต้องรู้และเข้าใจในสิ่งนั้นอย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดสิ่งนั้นได้ แต่เนื่องด้วยปัจจุบันยังพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวครูพอสมควร ซึ่งปัญหาดังกล่าวก็จะส่งผลกระทบต่อตนเองและสังคมด้วย

แต่ในปัจจุบัน บทบาทและความสำคัญของครูได้ลดน้อยลงเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ ไอแพด หรือสมาร์ตโฟน แค่เพียงปลายนิ้วสัมผัส สารพัดคำตอบก็แสดงขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว ทันใจ ผิดกับภาพของครูที่ยืนสอนหน้าชั้นเรียนคอยบอกให้นักเรียนจดหรือท่องจำสิ่งที่ควรรู้ ภาพนักเรียนที่อ่านเอกสารประกอบหรือเลคเชอร์โน้ตไปพลางๆ ระหว่างครูบรรยายหน้าห้อง ภาพของครูผู้สอนที่พยายามสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยการสอดส่องดูว่ามีนักเรียนคนใดหลับ พุดคุยกันไม่สนใจการสอนของครู ครูก็จะคอยเรียกนักเรียนให้ตอบคำถามหรือทำโทษด้วยวิธีการที่เหมาะสมกับเด็ก (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. 2553 : 35)

นอกจากนั้น ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การให้โรงเรียนกวดวิชาหรือการสอนพิเศษมีบทบาทสำคัญมากกว่าครูผู้สอนการเรียนในโรงเรียนปกติ ซึ่งสถิติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) พบว่า ในช่วง พ.ศ.2549-2556 โรงเรียนกวดวิชาที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นปีละประมาณ 200-300 แห่งทั่วประเทศ โดย พ.ศ. 2549 มีโรงเรียนกวดวิชา 964 แห่ง แต่ พ.ศ.2556 มี 2,343 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯ จำนวน 265 แห่ง ซึ่งนอกจากโรงเรียนกวดวิชาที่เพิ่มขึ้นแล้ว จำนวนนักเรียนที่เรียนกวดวิชาที่เพิ่มขึ้นด้วยซึ่งจากข้อมูลระบุว่า พ.ศ.2556 มีจำนวนนักเรียนกวดวิชา 535,695 คน โดยอยู่ในกรุงเทพฯ 209,350 คน คิดเป็นร้อยละ 39 ของนักเรียนทั้งหมดที่เรียนกวดวิชา

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เรื่อง นโยบายด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับครู ในข้อที่ 4.6 ว่าจะพัฒนาระบบการผลิต และพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อ

เป็นเครื่องมือช่วยครู หรือเพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2557) ประกอบกับร่างแผนปฏิบัติการหรือ Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2558 – 2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 ด้าน คือ

1. การปฏิรูปครู
2. การกระจายโอกาส และคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
3. ปฏิรูปการบริหารจัดการ
4. ปรับระบบการผลิต และพัฒนากำลังคน เพิ่มศักยภาพการแข่งขัน
5. ปฏิรูปการเรียนรู้
6. การปรับระบบการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีในด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับครูประกอบกับร่างแผนปฏิบัติการ หรือ Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2558-2564 ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การให้ความสำคัญการพัฒนากระบวนการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพ และมีจิตวิญญาณของความเป็นครู โดยเน้นครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน และสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู หรือพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้ครูทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้

7. ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการได้รับการตอบสนองตามที่ตนต้องการ ก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ตรงกันข้ามหากความต้องการของตนไม่ได้รับการตอบสนองความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ได้แก่

7.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Satisfaction” ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการ ได้มีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายความหมาย ดังนี้

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553 : 17) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงานซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้มีผลต่อ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ กล่าวคือ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพสูง แต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบ การปฏิบัติหน้าที่จะมีประสิทธิภาพต่ำ

สรชัย พิศาลบุตร (2549 : 8) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งกระบวนการ องค์กรประกอบ ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนั้นๆ หากเป็นไปในทางบวกจะมีผลทำให้เกิดความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน จะมีการเสียดสีอุทิศแรงกายแรงใจ แรงทรัพย์ และสติปัญญาให้แก่งานมากขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกหรือทัศนคติต่อการปฏิบัติงานเป็นไปในทางลบ จะมีผลต่อการปฏิบัติงานในทางลบด้วย

สง่า ภูธรรงค์ (2551 : 9) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2551 : 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของเรา และมีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกเลว-ดี พอใจ-ไม่พอใจ สนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้สึกพอใจโดยการได้บรรลุหรือการตอบสนองในความต้องการ ความคาดหวัง ความปรารถนา ความอยากของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากความชอบ ความสนใจ มีทัศนคติที่ดีต่อสถานการณ์หรือสิ่งใดๆ

7.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจส่วนใหญ่เป็นทฤษฎีการจูงใจ โดยมีทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักและนิยมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 69-80 อ้างถึงใน บุญรุ่ง จันทวงษ์วานิชย์, 2549 : 55) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) เป็นทฤษฎีหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “มนุษย์เรามีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วความต้องการสิ่งอื่นๆ ก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจซ้ำซ้อนกัน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจยังไม่ทันหมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้” ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เน้นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร อากาศ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความมั่นคงในชีวิตทั้งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและอนาคต ความเจริญก้าวหน้า อบอุ่นใจ

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อการเกิดพฤติกรรม ความต้องการให้สังคมยอมรับตนเองเข้าเป็นสมาชิก ต้องการความเป็นมิตร ความรักจากเพื่อนร่วมงาน

4. ความต้องการมีฐานะ (Esteem Needs) มีความอยากเด่นในสังคม มีชื่อเสียง อยากให้บุคคลยกย่องสรรเสริญตนเอง อยากมีความเป็นอิสระเสรีภาพ

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs) เป็นความต้องการในระดับสูง อยากให้ตนเองประสบความสำเร็จทุกอย่างในชีวิต ซึ่งเป็นไปได้ยาก

ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด (Achievement Motivation Theory)

เดวิด ซี. แมคเคลแลนด (David C. McClelland, 1985 : 116) ศาสตราจารย์ทางด้านจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ได้ให้แนวทางไว้ว่า มนุษย์ที่ต้องการประสบความสำเร็จตามแนวคิดของเขา จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มนุษย์สามารถกำหนดเป้าหมายที่ค่อนข้างยากให้กับตัวเอง โดยที่เป้าหมายนั้นต้องสามารถดำเนินการให้บรรลุผลสมประสงค์ได้

2. มนุษย์ชอบแก้ไขปัญหามากกว่าที่จะปล่อยให้เหตุการณ์เป็นไปตามยถากรรม

3. มนุษย์สนใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผล สมตามเป้าหมายมากกว่าที่จะมุ่งสนใจผลตอบแทนหรือเงินรางวัลที่ได้รับ

4. มนุษย์ชอบที่จะได้รับทราบผลการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ทฤษฎีการจูงใจ ของ MC Celland (2551 : 6) ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์เป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการมีอำนาจ และความต้องการความสัมพันธ์ โดยความต้องการความสำเร็จหรือเรียกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น ถ้าบุคคลใดมีสูงจะมีความปรารถนาที่จะทำสิ่งหนึ่งให้ลุล่วงไปด้วยดี

ทฤษฎีสององค์ประกอบของเฮิร์ซเบิร์ก (Two-Factor Theory)

เฟรดเดอริก เฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg F. et al., 1990 : 207) นักพฤติกรรมศาสตร์ที่มีชื่อเสียงแห่งมหาวิทยาลัยยูทาห์ สหรัฐอเมริกา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานว่า มนุษย์ที่จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีองค์ประกอบสองอย่างที่ต้องพิจารณาในการที่หัวหน้างาน หรือผู้บริหารทั้งหลายจะมีความสัมพันธ์ร่วมกันกับพนักงาน ได้แก่

1. องค์ประกอบที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน ได้แก่ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติที่มีความสำคัญและน่าสนใจ มีโอกาสที่จะเจริญก้าวหน้าสูง มีความรับผิดชอบสูง ผลสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือจากผู้อื่นที่มีผลต่องานที่ประสบความสำเร็จนั้น การมีโอกาสได้ทำงานด้วยตนเองโดยอิสระ

2. องค์กรประกอบที่ป้องกันความไม่พึงพอใจในการทำงาน หรือองค์ประกอบด้านการบำรุงรักษา เป็นปัจจัยที่ช่วยให้พนักงานยังคงทำงานอยู่กับองค์กร โดยไม่คิดที่จะย้ายไปทำงานที่อื่น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ สภาพการทำงาน นโยบายของบริษัทหรือสถานที่ทำงาน ความมั่นคงขององค์กร สถานภาพของตำแหน่งงาน เงินเดือนและค่าตอบแทน ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวนี้ หากมีอยู่อย่างสมบูรณ์พร้อม พนักงานก็จะพึงพอใจมาก แต่หากไม่มีหรือมีเพียงบางส่วน พนักงานก็ย่อมจะพึงพอใจน้อยหรือไม่พึงพอใจเลย

สิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2550 : 9-10) กล่าวถึง ทฤษฎีแสวงหาความพึงพอใจไว้ว่า บุคคลพอใจจะกระทำสิ่งใด ที่ให้ความสุข และจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำสิ่งที่เขาจะได้รับความทุกข์หรือความลำบาก อาจแบ่งประเภทความพึงพอใจกรณีนี้ได้ 3 ประเภท

1. ความพอใจด้านจิตวิทยา (Psychological Hedonism) เป็นธรรมชาติของความสุขจะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัวหรือหลีกเลี่ยงความทุกข์ใจใด

2. ความพอใจเกี่ยวกับตนเอง (Egoistical Hedonism) เป็นธรรมชาติของความสุขจะพยายามแสวงหาความสุขส่วนตัว แต่ไม่จำเป็นว่าการแสวงหาความสุขจะต้องเป็นธรรมชาติของมนุษย์เสมอไป

3. ความพอใจเกี่ยวกับจริยธรรม (Ethical Hedonism) ธรรมชาตินี้ถือว่ามนุษย์แสวงหาความสุขเพื่อประโยชน์

จากทฤษฎีข้างต้น สรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการไม่สิ้นสุดจากระดับต่ำไประดับสูง มีทั้งหมด 5 ระดับ เมื่อบุคคลนั้นได้รับการตอบสนองความต้องการตามที่ตนหวังก็จะก่อเกิดความพอใจ และถ้าสิ่งนั้นไม่ได้เป็นไปตามคาดหวัง จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ

7.3 การวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจ เป็นวิธีหนึ่งที่ใช้กันอยู่ เพื่อทราบผลของการให้บริการหรือการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้ร่วมกิจกรรมเกิดความพึงพอใจ ซึ่งนักการศึกษาให้ทัศนคติเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

โยธิน แสงวงดี (2551 : 9) กล่าวว่า มาตราวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ เช่น การบริหาร และการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่างๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

เผชิญ กิจกรรมการ (2554 : 7) ได้กล่าวถึง แนวคิดของแฮทฟิลด์ และฮิวส์แมน ได้ทำการพัฒนาแนวคิดของนักวิจัยต่างๆ มาเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความพึงพอใจซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลายในปัจจุบันประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

ตัวแปรที่ 1 องค์ประกอบเกี่ยวกับงานที่ทำในปัจจุบัน แบ่งเป็น

1. ความตื่นเต้น / น่าเบื่อ
2. ความสนุกสนาน / ความไม่สนุกสนาน
3. ความโล่ง / ความสลับ
4. ความท้าทาย / ความไม่ท้าทาย
5. มีความพอใจ / ไม่พอใจ

ตัวแปรที่ 2 องค์ประกอบทางด้านค่าจ้าง แบ่งเป็น

1. ถือว่าเป็นรางวัล / ไม่เป็นรางวัล
2. มาก / น้อย
3. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
4. เป็นทางบวก / เป็นทางลบ

ตัวแปรที่ 3 องค์ประกอบทางการให้ความดีความชอบ แบ่งเป็น

1. ยุติธรรม / ไม่ยุติธรรม
2. เชื้อถือได้ / เชื้อถือไม่ได้
3. เป็นเชิงบวก / เป็นเชิงลบ
4. เป็นเหตุเป็นผล / ไม่เป็นเหตุเป็นผล

ตัวแปรที่ 4 องค์ประกอบทางด้านนิเทศ ผู้บังคับบัญชา

1. อยู่ใกล้ / อยู่ไกล
2. ยุติธรรม จริงใจ / ไม่ยุติธรรม ไม่จริงใจ
3. เป็นมิตร / ค่อนข้างไม่เป็นมิตร
4. เหมาะสมทางคุณสมบัติ / ไม่เหมาะสมทางคุณสมบัติ

ตัวแปรที่ 5 องค์ประกอบทางด้านเพื่อนร่วมงาน

1. เป็นระเบียบเรียบร้อย/ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
2. จงรักภักดีต่อสถานที่ทำงาน / ไม่จงรักภักดีต่อ โรงเรียนและเพื่อนร่วมงาน
3. สนุกสนานร่าเริง/ ดูไม่มีชีวิตชีวา
4. ค่อนข้างใจเอาจริงเอาจัง/ ดูเหนียวหนาย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการวัดความพึงพอใจ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้และนำมาเป็นพื้นฐานในการวางแผนการดำเนินงาน โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ผู้คุณภาพผู้เรียน โดยกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความพึงพอใจ เนื่องจากความพึงพอใจจะเป็นสิ่งสำคัญที่กระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษารายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้รายงาน โครงการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน โครงการ โดยใช้รูปแบบซิปโมเดล (CIPP Model) และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียนและชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ซึ่งผู้รายงานโครงการนำเสนอ ดังนี้

8.1 งานวิจัยในประเทศ

เกียรติชัย ศรีนวกุล (2550 : บทคัดย่อ) การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน วัดบางปรุหม่นนอกโดยภาพรวมของครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก ด้านนโยบายมีความชัดเจนเป็นระบบสามารถปฏิบัติได้ ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ระบบการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อพัฒนาครู ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสนใจและติดตามผลการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูนำผลการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้ในการพัฒนาต่อไป

2. ด้านความพึงพอใจ พบว่า ครูคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในการดำเนินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนของครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีระดับความพึงพอใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จิรพรรณ คชสวัสดิ์ (2551 : บทคัดย่อ) การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนวัดห้วยไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ผลการประเมินพบว่า

1. การประเมินบริบท พบว่า บริบทสภาพของโรงเรียนในด้านความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพ การบริหาร โรงเรียน ความต้องการและความจำเป็นของโครงการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกของโรงเรียน

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่าประสพการณ์ของวิทยากร ความพร้อมของครู การจัดอบรมให้ความรู้เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าและงบประมาณมีเพียงพอ

3. การประเมินกระบวนการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน พบว่าการดำเนินการเป็นไปตามแผน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก

4. การประเมินผลผลิต พบว่า ครุ นำผลการนิเทศภายในโรงเรียนมาใช้แก้ปัญหาและวางแผนการจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

สวัสดิ์ เตชะเมธ (2552 : 65-66) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศภายใน ในกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในของครูในกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทักษะในการทำงานงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาเชิงปฏิบัติการ

ธนพร แก้วชารุณ (2551 : 49-52) ได้ศึกษาทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานเทศบาลนครอุดรธานีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านในแต่ละด้านสรุปผลดังนี้

1. ด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีทัศนคติระดับมากอันดับแรกคือ การกำหนดนโยบายการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ กำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและแจ้งนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้บุคลากรทราบตามลำดับ ส่วนแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/กลุ่มสนใจหลากหลายมีทัศนคติเป็นอันดับสุดท้าย เป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสิ่งที่ครูจะต้องรับรู้และปฏิบัติตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ครูจะได้รับทราบถึงวิธีการและประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนรวมถึงการที่โรงเรียนได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนแล้ว ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นวิธีการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียน และให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น

มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตัวเองและมีความคิดที่จะพัฒนาสิ่งใหม่ๆ มากขึ้น และถ้าหากว่าครูในโรงเรียนต่างๆ เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างมาก

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้ออันดับแรกคือ สนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ สนับสนุน ส่งเสริมให้ครู นักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมที่ต่อกันและสนับสนุนให้ครูได้รับความรู้เกี่ยวกับการประเมินตามสภาพจริงตามลำดับ

3. ด้านการเตรียมสิ่งสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อันดับแรกคือสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียน ได้คิดได้ปฏิบัติจริง รองลงมาคือ สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการหรือประชาสัมพันธ์ผลงานนักเรียนและจัดให้มีสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เป็นเพราะว่า ครูได้เห็นความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีบทบาท รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยถือว่าการเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือ การเรียนที่ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรง และสามารถแสวงหาวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเองครูเป็นเพียงผู้สนับสนุน และแนะแนวไปสู่การค้นคว้า แะเนาะสื่อการเรียนจนนักเรียนได้ความรู้ด้วยตนเอง

4. ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอันดับแรกคือจัดหาเอกสารหนังสือประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่สนับสนุนการผลิตสื่อและสนับสนุน กระตุ้นให้ครูผลิตสื่อด้วยตนเอง ตามลำดับเป็นเพราะว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะครูและนักเรียนจะต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

ทรงชัย สันตพงษ์ (2552:บทคัดย่อ)รายงานการประเมิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเหร่าทับช้างกลานบน สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยการจัดการเรียนการสอน ปรากฏว่าไม่มีปัญหา มีสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่างๆ เพียงพอ

2. การศึกษาพฤติกรรมการเรียนการสอนของครู ปรากฏว่าในในภาคเรียนแรกๆ ของปีการศึกษา ครูปฏิบัติกันน้อยในแต่ละพฤติกรรม แต่ในปีการศึกษา 2550 ครูปฏิบัติกันมากขึ้น เป็นเพราะในช่วงแรกๆ ของโครงการ ครูยังไม่เห็นความสำคัญยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในอย่างเพียงพอ ต่อมาครูได้รับการกระตุ้นชี้แนะในการทำงาน ได้รับการนิเทศจึงทำให้เกิดการปฏิบัติมากขึ้น และในแต่ละรายการพฤติกรรมปรากฏว่าอยู่ในขั้นดี เป็นที่น่าพอใจ

3. การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการนิเทศภายใน ปรากฏว่าครูทุกคนตอบรับในทางที่ดีทุกรายการ เมื่อเทียบกับมาตรการและเกณฑ์ขั้นต่ำ ในแต่ละรายการจะสูงกว่าเกณฑ์เกือบทุกรายการ

4. การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนตามการรับรู้ของครู เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ปรากฏว่า ครูทุกคนตอบรับพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีทุกรายการ เมื่อกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน) ในแต่ละรายการพฤติกรรมจะสูงกว่าเกณฑ์ทุกรายการ ซึ่งนับว่าเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของการนิเทศภายใน และเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร

5. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2550 นักเรียนทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปีการศึกษา 2549 ในทุกวิชา สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

บุญศรี ไสลำพะอะ (2551 : 75) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการนิเทศภายในพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนครูที่มีสภการณสอนน้อยและครูที่มีสภการณสอนมากมีสภาพการนิเทศภายในแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สมหวัง กริมเขียว (2551 : 83 - 87) ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในปัจจุบันโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในระดับมากทุกรายการ ส่วนการจัดองค์กรในโรงเรียนมีการปฏิบัติจริงในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการให้โรงเรียนปฏิบัติตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษามีความต้องการในระดับมากทุกรายการ รูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุทัยธานี ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ด้านคือ ความรู้พื้นฐานและวัตถุประสงค์ของการนิเทศภายในสถานศึกษา โครงสร้างขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาและข้อบ่งชี้สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ลัด ตีบกลาง (2553 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ประภัสสรรังสิต โดยใช้รูปแบบซิปป์ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นด้านบริบท โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประเด็นปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ประเด็นกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
4. ประเด็นผลผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
 - 4.1 ผลการดำเนินงานตามโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด
 - 4.2 ผลการปฏิบัติงานของครู อยู่ในระดับมาก
 - 4.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
 - 4.4 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก

ชำนาญ ยอดผักแว่น (2555 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนบ้านเทพนิมิต โดยใช้รูปแบบประเมินโครงการแบบซีพีบี (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย บุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนใน 4 ด้านคือ ด้านบริบทของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ผลการประเมินพบว่า

1. ด้านบริบทของโครงการ โดยภาพรวมเหมาะสมในระดับมากที่สุด
2. ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
4. ด้านผลผลิตของโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาตามตัวชี้วัดพบว่า

4.1 ผลของการดำเนินโครงการ ด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูมีความเหมาะสมมากที่สุด

4.2 ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง บุคลากรในโรงเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุดใจ ผุงใหญ่. (2556 : 62-64) ได้ศึกษาโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากอันดับแรกคือโครงการมีความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วัตถุประสงค์โครงการที่ระบุถึงการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และโครงการนิเทศภายในเป็นภารกิจ

ของผู้บริหาร โรงเรียนตามลำดับด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือ มีการประชุมชี้แจงนโยบายของผู้บริหาร สถานที่ที่ใช้ในการนิเทศภายในมีความเหมาะสมและรูปแบบในการปฏิบัติการนิเทศภายในมีความชัดเจนตามลำดับ ด้านกระบวนการโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือมีการจัดกิจกรรมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร มีการสรุปผลการดำเนินการ โครงการ และมีการใช้ผลการดำเนินงานเพื่อวางแผนปีต่อไปตามลำดับ ด้านผลผลิตโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากลำดับแรกคือ ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร และมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

สิริวิ พิศุทธิ์สินธพ. (2554 : 115-127) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันศึกษาอุดมศึกษาทอติก มี 6 องค์ประกอบได้แก่ 1)ภาวะผู้นำแบบ สันับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 3 ประการ คือ มีการแบ่งปันอำนาจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงาน ร่วมกันของบุคลากร 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทาง การปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการประยุกต์เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน 4) สภาพการณ์ที่สนับสนุนซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีโครงสร้างทางกายภาพและมี โครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล 5) แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกันซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการคือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดี และมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับ และ 6) ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับ แนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการพัฒนามิติบุคคลและมีการพัฒนามิติทางสังคม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557 : 45-46) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของ ชุมชนทางการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีแนวทางทางจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ประกอบด้วย พื้นที่กลาง คู่วิชาชีพ ทีม เรียนรู้วงเรียนรู้ต่างๆและระหว่างโรงเรียน PLC พื้นที่การเรียนรู้ของ PLC ในโรงเรียนมีลักษณะเป็น พื้นที่ปฏิบัติการบนฐานงานจริงที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ผ่านงานที่ทำ โดยยึดหลักการสำคัญที่สอดคล้อง กันว่า คือ “ปล่อยพื้นที่ทำหน้าที่ของมัน” เป็นการให้ความสำคัญและเคารพกับผู้ที่ทำหน้าที่และ รับผิดชอบในพื้นที่หน่วยย่อยต่างๆ ได้มีพื้นที่และใช้เวลาเต็มที่ในการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันใน PLC โดยการลดการแทรกแซงที่ไม่จำเป็น โดยเฉพาะการพัฒนาครูนอกหน้างานจริง เช่น การอบรม สัมมนา การศึกษาต่อ และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันเปลี่ยนการแทรกแซง

เป็นการเอื้อให้พื้นที่เห็นภารกิจหน้าที่รับผิดชอบทุ่มเทพลังมุ่งไปที่การพัฒนาผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ ของการทำงาน โดยใช้โจทย์จริงในพื้นที่เป็นโจทย์ที่ครูใน PLC ต้องร่วมกันเผชิญ ขบคิดหาหนทาง ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกันอย่างจริงจังจนเห็นผลสำเร็จได้ที่พัฒนาการของผู้เรียน PLC จึงจำเป็นต้องมีพื้นที่ปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีความว่องไวปรับตัวและรับมือกับโลกที่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยพึงพิงการ พัฒนาจากพื้นที่ตนเองตั้งแต่ระดับบุคคล ระหว่างบุคคลและกลุ่มคนที่รับผิดชอบงานร่วมกันเป็น สำคัญ

สุดารัตน์ อะห์ลีแอ (2558 : 103-104) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมจาก ผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อม ในแต่ละองค์ประกอบโดยความพึงพอใจต่อบทบาทผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 บทบาทผู้เรียนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 ประโยชน์ที่ได้รับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 สื่อ แหล่งเรียนรู้ และ ระยะเวลาค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 กิจกรรมการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 การวัดและประเมินผลค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.90 ซึ่งทุกองค์ประกอบผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดังนี้

ด้านบทบาทผู้สอน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้คำแนะนำรับฟังความคิดเห็น คอยอำนวยความสะดวก ให้ข้อคิดและกำลังใจแก่ผู้เรียน ผู้สอนมีบุคลิกภาพที่ยิ้มแย้มแจ่มใส กระตุ้น ความคิดของผู้เรียน โดยใช้คำถามปลายเปิด รับฟังความคิดเห็นและเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วม อภิปราย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ สรุปผล และเสนอแนะเพื่อปรับการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้อง กับความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนให้มากที่สุด

ด้านบทบาทผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการ เรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ ผู้เรียนทุกคนมีการพัฒนาการทางการเรียน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างอิสระ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยสามารถให้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดลอง การลงพื้นที่จริงเพื่อทำการสำรวจสภาพปัญหา เป็นต้น การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการช่วยเหลือกันในการเรียนด้านประโยชน์ที่ ได้รับ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ ตระหนักในคุณค่าของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้ฝึกตนเองในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริง

ในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การแสวงหาความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง สร้างความกระตือรือร้นและความสนุกกับการเรียนรู้

สื่อ แหล่งเรียนรู้ และระยะเวลา พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ใกล้ตัวผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับเนื้อหาที่เรียน มีการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยคำนึงความเหมาะสมกับระยะเวลาและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกออกแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่มโดยสมาชิกในกลุ่มให้การช่วยเหลือกัน

การวัดและประเมินผล พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การประเมินผลที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทิลานัน (Tilaban, 1983 : 2168-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปียกลุ่ม ตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมที่ใช้ในเทศภายในโรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การฝึกอบรมแนะนำการฝึกปฏิบัติการ การสาธิต การสอน โดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยของครู การเยี่ยมชมชั้นเรียนและการสังเกตการณ์สอน

2. ครู ศึกษานิเทศก์ และนักวิชาการ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ริกซ์ (Rick, 1996 : 164 : อ้างถึงใน สุรักสิทธิ์ สมสวัสดิ์, 2551 : 49) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาและฝึกความเชี่ยวชาญสำหรับครู โรงเรียนเอกชน พบว่า ความรู้ในการนิเทศนั้นเป็นพื้นฐาน

สำคัญในการพัฒนาการนิเทศโดยประกอบด้วย การนิเทศการศึกษา การให้คำปรึกษาทางการนิเทศ และส่งเสริมเจตคติในการปฏิบัติงานนิเทศ

โรบินสัน (Robinson, 2000 : 14 : อ้างถึงใน สมชาย ปัญญาทิพย์, 2551 : 42) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการนิเทศแบบคลินิกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความพึงพอใจในการนิเทศการศึกษาภายในแบบคลินิกที่ใช้การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ในการดูแลและกระตุ้นให้ครูปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ฮอร์ด (Hord, 1997 : 476-661) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับผลดีของโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ กับโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบผลดีต่อครูดังนี้ 1) ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอน 2) เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจ 3) เกิดความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน และร่วมกันรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของนักเรียน 4) เกิด“พลังการเรียนรู้ (Powerful Learning)” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนมีผลดียิ่งขึ้น คือ มีการค้นพบความรู้ ความเชื่อใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งตนไม่เคยสังเกตหรือสนใจมาก่อน 5) เข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องทำการสอนแตกฉานยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองควรแสดงบทบาทและพฤติกรรมในการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามเกณฑ์ที่คาดหวัง 6) ได้รับความรู้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา 7) เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนต่อไป 8) เพิ่มความพึงพอใจ ขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้น และลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง 9) มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็ว 10) มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน และ 11) มีความประสงค์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต่อปัจจัยพื้นฐานด้านต่างๆ ส่วนผลดีต่อนักเรียนคือ 1) ลดอัตราการตกซ้ำชั้น 2) ลดอัตราการขาดเรียน 3) ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเด่นชัด โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด และ 5) ความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงชัดเจน

เบอร์เน็ตต์ (Burnette, 2004 : 15) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน Boones Mill Elementary, Virginia สูงขึ้นจากการนำ PLC มาใช้ จากการวิจัยเป็นเวลากว่าทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ จากการทำงานอย่างมุ่งมั่นของครูที่ต้องการทำให้บรรลุเป้าหมาย และต้องการทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐ พบว่าวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 85 ถึงร้อยละ 91 วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 87

ถึงร้อยละ 97 วิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 91 ถึงร้อยละ 93 และวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 79 ถึงร้อยละ 96

สรุป จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการดังกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์มากมีวิธีการที่ต้องอาศัยระบบแบบแผนในการรวบรวมข้อมูล หลักฐาน และเหตุผลประกอบในการพิจารณาว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยการวิเคราะห์ระบบ และองค์ประกอบที่จะประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยพื้นฐาน (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และผลสำเร็จ (Product) เพราะทำให้ทราบว่าโครงการที่มีอยู่นั้น ได้วางวัตถุประสงค์ไว้เหมาะสมหรือไม่ วิธีดำเนินงานโครงการ มีขั้นตอนใดที่จะต้องได้รับการปรับปรุง มีปัญหาหรืออุปสรรคเพียงใดและผลสำเร็จของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ควรที่จะต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างไร โดยเฉพาะการได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความละเอียดนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในการที่จะต้องตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงหรือล้มเลิกโครงการ ส่วนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้ เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูผู้สอนภายในสถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการดำเนินงาน เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์และตรงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการทำงานร่วมกัน ให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้ของนักเรียน เพิ่มขีดความสามารถของครูและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

บทที่ 3

วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ครั้งนี้ ผู้รายงานจะกล่าวถึงขั้นตอนวิธีการประเมินโครงการตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ
2. ขั้นตอนการประเมิน
3. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านผลผลิต (Product Evaluation) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ส่วนตามลำดับ ของการพัฒนาตามโครงการ 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ก่อนดำเนินโครงการ ได้ดำเนินการประเมิน 2 ด้าน เมื่อวันที่ 20-21 พฤษภาคม 2560 ได้แก่

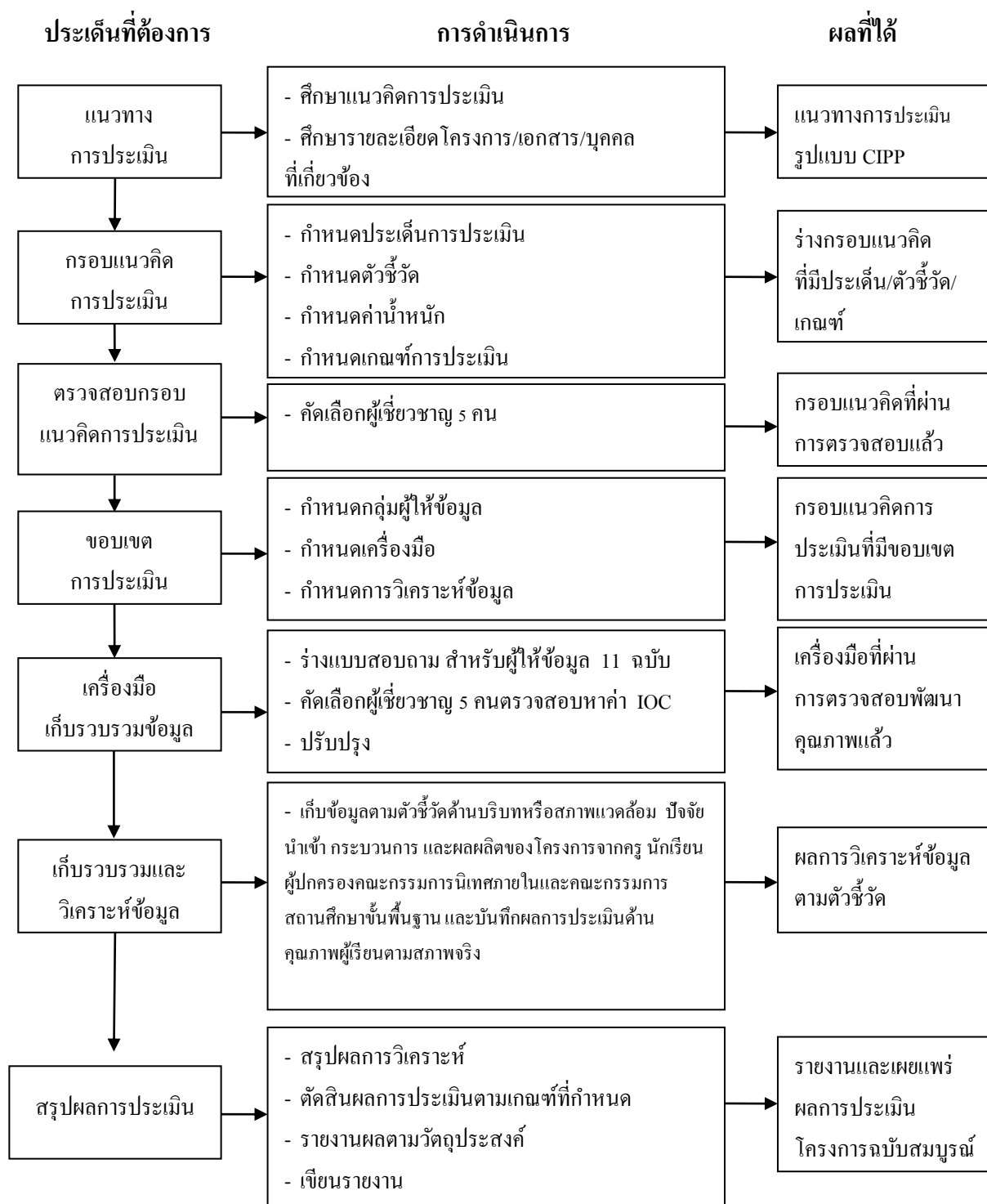
1. ประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความต้องการความจำเป็น ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานและความเป็นไปได้ของโครงการ
2. ประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อพิจารณาความพร้อมของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของการบริหาร และผู้สนับสนุนโครงการ

ระยะที่ 2 ระหว่างดำเนินโครงการ ประเมินด้านกระบวนการ ประเมินวันที่ 13-31 สิงหาคม 2560 เพื่อพิจารณาระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน

ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดโครงการประเมินด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความสำเร็จของการดำเนินงาน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 วันที่ 20-31 มีนาคม 2561 ได้แก่ 1) ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล 3) ความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครู 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 และ 5) คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลประเมินสมรรถนะนักเรียนและผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปีการศึกษา 2560

2. ขั้นตอนการประเมิน

ผู้รายงานได้กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินและให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาประเด็นข้อมูลที่ต้องการวัด เกณฑ์การประเมินแต่ละตัวชี้วัดของกรอบแนวคิด โดยมีสาระที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน เสนอดังแผนภูมิ 7

แผนภูมิ 7 ขั้นตอนการประเมิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

การออกแบบการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต หรือความสำเร็จ ของโครงการ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 แสดงการออกแบบการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบซีพีพี (CIPP Model)

ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
บริบทหรือสภาพแวดล้อม (Context)	1. ความต้องการความจำเป็น 2. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ 3. ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน 4. ความเป็นไปได้ของโครงการ	$\bar{X}, \mu \geq 3.50$ $S.D., \sigma < 1$ จากมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบสอบถาม	- คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - คณะกรรมการนิเทศภายใน	$\bar{X}, S.D.$ μ, σ

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น การ ประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
ปัจจัยนำเข้า (Input)	1.ความพร้อม ของบุคลากร 2.ความเพียงพอ ของงบประมาณ 3.ความเหมาะสม ของวัสดุอุปกรณ์ 4.ความเหมาะสม การบริหาร จัดการ 5.ผู้สนับสนุน โครงการ	$\bar{x}, \mu \geq 3.50$ S.D., $\sigma < 1$ จากมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบสอบถาม	- คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน - คณะกรรมการ นิเทศภายใน	\bar{X} , S.D. μ , σ
กระบวนการ (Process)	1. รู้จักปัญหา ศึกษาบริบท 2. กำหนด เป้าหมาย 3. วางแผน ออกแบบ 4. เรียนรู้สู่การ ปฏิบัติ 5. เรียนรู้สู่การ สะท้อนผล 6. ใฝ่ใจพัฒนาสู่ ความยั่งยืน	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1 จากมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบสอบถาม	- ครู	\bar{X} , S.D.

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น การประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
ผลผลิต (Product)	1. ระดับคุณภาพ การนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิ วิทยาโดยใช้ กระบวนการ ชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ PLC	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1 จากมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบสอบถาม	ครู	\bar{X} , S.D.
	2. ประสิทธิภาพ การจัดการเรียน การสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครู โรงเรียน รัตภูมิวิทยา	$\mu \geq 3.50$ $\sigma < 1$ จากมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ	แบบสอบถาม	คณะกรรมการ การนิเทศ ภายใน	μ, σ
	3. ความพึงพอใจ ของนักเรียนและ ผู้ปกครองต่อการ จัดการเรียนการ สอนของครู โรงเรียนรัตภูมิ วิทยา	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1 จากมาตราส่วน ประมาณค่า	แบบสอบถาม	- นักเรียน - ผู้ปกครอง	\bar{X} , S.D. \bar{X} , S.D.

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น การ ประเมิน	ตัวชี้วัด	เกณฑ์	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล	การ วิเคราะห์ ข้อมูล
	4.ความพึงพอใจของ ครูที่มีต่อการ ดำเนินการโครงการ นิเทศภายในโรงเรียน รัศมีวิทยาโดยใช้ กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทาง วิชาชีพ PLC	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1 จากมาตราส่วน ประมาณค่า	แบบสอบถาม	- ครู	\bar{X} , S.D.
	5.คุณภาพผู้เรียน 5.1 ผลสัมฤทธิ์ระดับ สถานศึกษา	- โดยภาพรวมของ โรงเรียนมีค่าคะแนน เฉลี่ย GPA ≥ 2.00	- แบบบันทึก ผลสัมฤทธิ์ระดับ สถานศึกษา	- กลุ่ม บริหารงาน วิชาการ	- ค่าเฉลี่ย GPA
	5.2 ผลการทดสอบ ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)	โดยภาพรวมของ โรงเรียนมีค่าคะแนน เฉลี่ยเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ 2	-แบบบันทึกผลการ ทดสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน ชั้น ม.3 และ ชั้น ม.6	- กลุ่มบริหาร วิชาการ	- ค่าเฉลี่ย ร้อยละ
	5.3 สมรรถนะ นักเรียนตามหลักสูตร สถานศึกษา ปีการศึกษา 2560	- อยู่ในระดับดี-ดีมาก \geq ร้อยละ 90	- แบบบันทึกผลการ ประเมินสมรรถนะ นักเรียน	- กลุ่ม บริหารงาน วิชาการ	- ร้อยละ - คุณภาพ
	5.4 คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ของนักเรียน	- อยู่ในระดับดี-ดีมาก \geq ร้อยละ 90	- แบบบันทึกผลการ ประเมินคุณลักษณะ นักเรียน	- กลุ่ม บริหารงาน วิชาการ	- ร้อยละ - คุณภาพ

การกำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมิน

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน 2 ระดับ และกำหนดค่าน้ำหนักคือ เป็นลักษณะผ่านหรือไม่ผ่าน ในลักษณะ 1 กับ 0 ถ้าตัวชี้วัดใดผ่านจะได้ 1 เมื่อไปคูณกับค่าน้ำหนักจะได้เต็ม ถ้าตัวชี้วัดใดไม่ผ่านจะได้ 0 เมื่อไปคูณกับค่าน้ำหนักจะได้ 0 โดยผู้รายงานได้นำประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการประเมินตัวชี้วัด กำหนดค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมิน แล้วนำมาพิจารณาความเหมาะสมของประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด พิจารณาค่าเฉลี่ยของค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงสรุปผลการพิจารณาเกี่ยวกับค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินของตัวชี้วัดแต่ละประเด็นการประเมิน

ประเด็นการประเมิน/ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน
ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ (15%)		
1. ความต้องการความจำเป็น	4	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
2. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	5	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
3. ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน	2	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
4. ความเป็นไปได้ของโครงการ	4	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (15%)		
1.ความพร้อมของบุคลากร	3	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
2. ความเพียงพอของงบประมาณ	3	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
3. ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์	3	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
4. ความเหมาะสมการบริหารจัดการ	3	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$
5.ผู้สนับสนุนโครงการ	3	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน/ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน
ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (20%)		
1. รู้จักปัญหาศึกษาบริบท	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
2. กำหนดเป้าหมาย	2	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
3. วางแผนออกแบบ	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
4. เรียนรู้สู่การปฏิบัติ	5	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
5. เรียนรู้สู่การสะท้อนผล	4	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
6. ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
ด้านผลผลิตของโครงการ (50%)		
1. คุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560	(20)	$\bar{X} \geq 3.50, S.D < 1$
2. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา	(10)	
2.1 การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้	2	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$
2.3 การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	2	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$
2.4 การวัดและประเมินผล	2	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$

ตาราง 7 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน/ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน
3. ความพึงพอใจ จำแนกเป็น	(10)	
3.1 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา	5	$\bar{X} \geq 3.50$, S.D < 1
3.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560	5	$\bar{X} \geq 3.50$, S.D < 1
4. คุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น	(10)	
4.1 ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา	2	ค่าเฉลี่ย GPA ≥ 2.00
4.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET)	2	คะแนนเฉลี่ยภาพรวม \geq ร้อยละ 2
4.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	3	ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90
4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3	ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90
รวม	100	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้ คะแนนรวมเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 95 คะแนน

3. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

3.1 ประชากร ประกอบด้วย

3.1.1 ครูผู้สอนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 62 คน

3.1.2 นักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

3.1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 15 คน

3.1.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,116 คน

3.1.5 คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

3.2 กลุ่มเป้าหมาย ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ผู้รายงานได้ศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

3.2.1 ครูผู้สอน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชุม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างครู ปีการศึกษา 2560 จำนวน 52 คน รายละเอียดปรากฏตามตาราง 8

ตาราง 8 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูปฏิบัติการสอน โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ครูปฏิบัติการสอน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	6	5
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	7	6
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	9	8
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	8	7
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	4	3
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	13	11
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	8	7
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3	2
รวม	62	52

3.2.2 นักเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (บุญชุม ศรีสะอาด. 2551 : 21-23) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามระดับชั้น แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน ปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน รายละเอียดปรากฏตามตาราง 9

ตาราง 9 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

นักเรียน	ปีการศึกษา 2560	
	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	289	188
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	243	158
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	232	151
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	117	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	116	76
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	119	78
รวม	1,116	727

3.2.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย ยกเว้นผู้บริหารสถานศึกษาและตัวแทนครู ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 13 คน

3.2.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนรัตภูมิวิทยา กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2560 จำนวน 727 คน

3.2.5 คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ศึกษาจากประชากรที่เป็น คณะกรรมการนิเทศภายในปีการศึกษา 2560 จำนวน 23 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 มีเครื่องมือที่ใช้และวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 จำนวน 11 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม เพื่อทราบเกี่ยวกับระดับความต้องการความจำเป็นในการดำเนินโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ ความสอดคล้องกับหน่วยงานต้นสังกัด และความเป็นไปได้ของโครงการ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง จำเป็น/เป็นไปได้/เหมาะสมน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า เพื่อทราบระดับความพร้อมและความเพียงพอของบุคลากร ความเพียงพอของงบประมาณ ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมการบริหารจัดการ และผู้สนับสนุนโครงการ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/มาก

ระดับ 3 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ความพร้อม/ความเพียงพอ/ความเหมาะสม/น้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการ เพื่อทราบระดับความเหมาะสมเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ รู้จักปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผน ออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน ประเมินไปปรับปรุง พัฒนา จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง การปฏิบัติ/คุณภาพมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การปฏิบัติ/คุณภาพมาก

ระดับ 3 หมายถึง การปฏิบัติ/คุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การปฏิบัติ/คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การปฏิบัติ/คุณภาพน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับด้านกระบวนการในการดำเนินโครงการ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามด้านผลผลิต เกี่ยวกับระดับคุณภาพการการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู มีโครงสร้างการประเมินครอบคลุมกิจกรรมตามโครงการ จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบสอบถามมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ระดับคุณภาพมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับคุณภาพมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับคุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน มีโครงสร้างการประเมินเกี่ยวกับ 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน 1. การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 4. ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปฏิบัติ/คุณภาพน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของผู้สอน

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามด้านผลผลิต เกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูแบบสอบถาม

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามด้านผลผลิต เกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา จำนวน 10 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560

ฉบับที่ 8 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง

ฉบับที่ 9 แบบบันทึกผลการทดสอบระดับขั้นพื้นฐาน (O-NET)

ฉบับที่ 10 แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา
ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง

ฉบับที่ 11 แบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง

5. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามการประเมินโครงการ โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน
รัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้
กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC

2. กำหนดแผนงานโครงการ

3. กำหนดกิจกรรมหรืองานที่ปฏิบัติในแต่ละขั้นตอน

4. สร้างแบบสอบถาม (ฉบับร่าง) โดยให้มีข้อความครอบคลุมวัตถุประสงค์ เนื้อหา
กิจกรรม หรืองานที่ได้ปฏิบัติตลอดโครงการ และจัดทำแบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียน (ระดับสถานศึกษา และระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) แบบบันทึกผลการประเมิน
สมรรถนะตามหลักสูตร และแบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้
เทคนิค Index of Item Objective Congruence IOC (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 124) ของเครื่องมือ
โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และปรับปรุงด้านภาษาให้สื่อความหมายได้ แล้วนำความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยเลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความ
สอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความของแบบสอบถามสอดคล้องกับประเด็นหลัก

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความของแบบสอบถามสอดคล้องกับประเด็นหลัก

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความของแบบสอบถามนั้นไม่สอดคล้องกับประเด็นหลัก

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ให้มีประสิทธิภาพ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (try-out) กับครู นักเรียน คณะกรรมการนิเทศภายใน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา และ โรงเรียนควนเนียงวิทยา ซึ่งมีบริบทหรือสภาพแวดล้อมการนิเทศภายในที่ใกล้เคียงกับ โรงเรียน รัตภูมิวิทยา เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ยูทช ไกยวรรณ. 2545 : 174) รายละเอียด ปรากฏดัง ตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจากการทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถาม	กลุ่มที่ทดลองใช้	ค่าความเชื่อมั่น
ฉบับที่ 1	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.906
ฉบับที่ 2	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.954
ฉบับที่ 3	ครู โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.940
ฉบับที่ 4	ครู โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.959
ฉบับที่ 5	คณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา และ โรงเรียนควนเนียงวิทยา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.975

ตาราง 10 (ต่อ)

แบบสอบถาม	กลุ่มที่ทดลองใช้	ค่าความเชื่อมั่น
ฉบับที่ 6	นักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.949
ฉบับที่ 7	ครู โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2 สงขลา รวมทั้งสิ้น 30 คน	.846

7. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้รายงานเก็บข้อมูลด้วยตนเอง กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดตามกรอบการประเมินดังนี้

1.1 ก่อนดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2560 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม และด้านปัจจัยนำเข้า ผู้รายงานได้ดำเนินการโดย จัดประชุมชี้แจง คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ด้วยตนเองและขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามระหว่างวันที่ 20 – 21 พฤษภาคม 2560

1.2 ระหว่างดำเนินการ ปีการศึกษา 2560 ด้านกระบวนการ ผู้รายงานได้ดำเนินการโดยจัดประชุมชี้แจงครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยตนเองและขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 13 -31 สิงหาคม 2560

1.3 หลังสิ้นสุดโครงการ ด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา สมรรถนะนักเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยมอบหมายให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนแบบสอบถามความพึงพอใจทุกฉบับผู้รายงานมอบหมายให้คณะกรรมการนิเทศภายใน เป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยผู้รายงานได้จัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม ก่อนมอบหมายความรับผิดชอบทุกฉบับ (ระหว่างวันที่ 20 – 31 มีนาคม 2561)

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อและรายด้านแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 158)

1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/เพียงพอ/การปฏิบัติ/คุณภาพในระดับน้อยที่สุด

- 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/เพียงพอ/การปฏิบัติ/คุณภาพในระดับน้อย
- 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/เพียงพอ/การปฏิบัติ/คุณภาพในระดับปานกลาง
- 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/เพียงพอ/การปฏิบัติ/คุณภาพในระดับมาก
- 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/เพียงพอ/การปฏิบัติ/คุณภาพในระดับมากที่สุด
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 158)
- 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด
- 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
- 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. หรือ σ) บอกลึกซึ้งความคิดเห็น ความพึงพอใจที่สอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน ถ้า S.D. หรือ σ มีค่าสูง แสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็น มีความพึงพอใจ แตกต่างกัน แต่ถ้า S.D. หรือ σ มีค่าต่ำ แสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็นมีความพึงพอใจ คล้อยตามกัน ถ้า S.D. หรือ σ มีค่า 0 แสดงว่ารายการสอบถามนั้นผู้ตอบมีความคิดเห็น ความพึงพอใจเหมือนกันทุกคน
4. บันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยนำมาคิดค่าเฉลี่ย GPA
5. ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ชั้น ม.3 และชั้น ม.6 ตามสภาพจริง
6. ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียน
7. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
8. ข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมิน โครงการจากแบบสอบถามปลายเปิด ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่แล้ววิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
9. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1-6 มาเทียบกับเกณฑ์เพื่อตัดสินผลการประเมินโครงการ

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

8.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (validity) ของแบบสอบถามโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการคำนวณได้จากสูตร IOC (Index of Objective Congruency) เพื่อวัดความเที่ยงตรง (validity) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเป็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

8.1.2 หาค่าตามเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่าใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัทซ์ (Cronbach. 1970 : 161) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 96)

$$\alpha = \frac{k-1}{k} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{\sum S^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 K แทน จำนวนข้อในแบบประเมิน
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

8.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

8.2.1 ค่าร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าข้อมูลที่เรากำลังศึกษาทั้งหมด เปลี่ยนให้มีฐานเป็น 100 หน่วย จำนวนข้อมูลที่เราสงใจศึกษาจะเป็นกี่หน่วย หากเทียบกับจำนวน 100 หน่วย ดังกล่าว (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

8.2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) หรือค่าเฉลี่ยของข้อมูล เป็นการหาค่ากลางเพื่อเป็นตัวแทนของชุดนั้น โดยนำเอาข้อมูลตัวเลขทั้งหมดมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนของข้อมูลที่มีทั้งหมด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูล

8.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวัดการกระจายของข้อมูล โดยการหาว่าข้อมูลแต่ละตัวห่างจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากน้อยเพียงใด (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

8.2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{N - 1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum (x - \bar{x})^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของผลต่าง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

8.2.5 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ของประชากร โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 10-81) ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ μ แทน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

8.2.6 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของประชากร โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 20-81) ดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (x - \mu)^2}{N - 1}}$$

เมื่อ σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum (x - \mu)^2$ แทน ข้อมูลแต่ละจำนวน
 N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการประเมินโครงการ

ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลผู้รายงานได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนของประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมิน

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง

μ แทน ค่าเฉลี่ยที่ศึกษาจากประชากร

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง

σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ศึกษาจากประชากร

การเสนอผลการประเมิน

ผู้รายงานเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำแนกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการการดำเนินโครงการ

ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย

4.1 ผลการประเมินระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.2 ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัศมีวิทยา

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัศมีวิทยา

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560

4.5 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา

4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ชั้น ม.6

4.5.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

4.5.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการประมวลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ รายละเอียดปรากฏ ดังตาราง 11-13

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (N = 13)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความต้องการความจำเป็น			
1. โครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนและชุมชน	4.77	0.44	มากที่สุด
2. โครงการ มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมและพัฒนาครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.54	0.52	มากที่สุด
3. โครงการมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.69	0.48	มากที่สุด
4. โครงการ มีความจำเป็นต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.46	0.52	มาก
เฉลี่ย	4.61	0.43	มากที่สุด
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์			
5. เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	4.54	0.52	มากที่สุด
6. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.38	0.52	มาก
7. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู	4.46	0.28	มาก
8. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการ	4.54	0.52	มากที่สุด
9. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนให้สูงขึ้น	4.38	0.77	มาก
เฉลี่ย	4.46	0.52	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน			
10. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน ต้นสังกัด	4.54	0.52	มากที่สุด
11. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน รัศมีวิทยา	4.54	0.52	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.54	0.52	มากที่สุด
ความเป็นไปได้ของการดำเนินการโครงการ			
12. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีความ เหมาะสมและเป็นไปได้	4.38	0.77	มาก
13. บรรยากาศและการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิด ความร่วมมือในการดำเนินการโครงการ	4.15	0.69	มาก
14. การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินตามกระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ตามโครงการมีความเหมาะสมและ เป็นไปได้	4.08	0.64	มาก
15. แนวทางในการดำเนินโครงการเหมาะสมกับบริบทหรือ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	4.31	0.75	มาก
เฉลี่ย	4.23	0.67	มาก
รวมเฉลี่ย	4.46	0.52	มาก

จากตาราง 11 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิตศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความต้องการความจำเป็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.43) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.67) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (N = 23)

รายการ	μ	σ	แปลผล
ความต้องการความจำเป็น			
1. โครงการสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนและชุมชน	4.70	0.48	มากที่สุด
2. โครงการ มีความจำเป็นต่อการส่งเสริมและพัฒนาครูให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.48	0.51	มาก
3. โครงการมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.65	0.49	มากที่สุด
4. โครงการมีความจำเป็นต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน	4.48	0.51	มาก
เฉลี่ย	4.58	0.37	มากที่สุด
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์			
5. เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	4.43	0.73	มาก
6. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.39	0.72	มาก
7. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครู	4.22	0.67	มาก
8. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการ	4.35	0.71	มาก
9. เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนให้สูงขึ้น	4.22	0.67	มาก
เฉลี่ย	4.35	0.68	มาก
ความสอดคล้องกับนโยบายหน่วยงาน			
10. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.48	0.66	มาก
11. โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนรัตภูมิวิทยา	4.39	0.66	มาก
เฉลี่ย	4.44	0.60	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการ	μ	σ	แปลผล
ความเป็นไปได้ของโครงการ			
12. กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มีความเหมาะสมและเป็นไปได้	4.35	0.71	มาก
13. บรรยากาศและการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินการโครงการ	4.09	0.60	มาก
14. การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ตามโครงการมีความเหมาะสมและเป็นไปได้	4.09	0.60	มาก
15. แนวทางในการดำเนินโครงการเหมาะสมกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	4.17	0.65	มาก
เฉลี่ย	4.17	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย	4.39	0.46	มาก

จากตาราง 12 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตนภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.46$) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความต้องการความจำเป็นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.60$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความความเป็นไปได้ของโครงการ ($\mu = 4.17$, $\sigma = 0.60$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน							
1. ความต้องการความจำเป็น	4	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.61	0.43	มากที่สุด	4	ผ่าน
2. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	5	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.46	0.30	มาก	5	ผ่าน
3. ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน	2	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.54	0.44	มากที่สุด	2	ผ่าน
4. ความเป็นไปได้ของโครงการ	4	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.23	0.67	มาก	4	ผ่าน
เฉลี่ย	15	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.46	0.52	มาก	15	ผ่าน
คณะกรรมการนิเทศภายใน							
1. ความต้องการความจำเป็น	4	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.58	0.37	มากที่สุด	4	ผ่าน
2. ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	5	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.35	0.68	มาก	5	ผ่าน
3. ความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน	2	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.44	0.60	มาก	2	ผ่าน
4. ความเป็นไปได้ของโครงการ	4	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.17	0.60	มาก	4	ผ่าน
เฉลี่ย	15	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.39	0.46	มาก	15	ผ่าน

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของ โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.52$) ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39, \sigma = 0.46$) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

ตอนที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ รายละเอียดปรากฏดังตาราง 14-16
 ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าโครงการ
 นิเทศภายในโรงเรียนรัตนคูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC
 ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (N = 13)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความพร้อมของบุคลากร			
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการ ต่อดำเนินการโครงการ	4.77	0.42	มากที่สุด
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวน เพียงพอ	4.85	0.38	มากที่สุด
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียน	4.69	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.77	0.39	มากที่สุด
ความเพียงพอของงบประมาณ			
4. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนิน โครงการ	4.62	0.65	มากที่สุด
5. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.38	0.87	มาก
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	4.54	0.66	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.51	0.66	มากที่สุด
ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์			
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.77	0.44	มากที่สุด
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและ ความจำเป็นในการดำเนินโครงการ	4.69	0.48	มากที่สุด
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ จากศึกษานิเทศก์	4.62	0.65	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.69	0.48	มากที่สุด

ตาราง 14 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ความเหมาะสมของการบริหาร			
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.77	0.44	มากที่สุด
11. จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบและเข้าใจในการดำเนินโครงการ	4.69	0.48	มากที่สุด
12. มีการนิเทศ ตามกระบวนการ PLC ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	4.62	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.69	0.44	มากที่สุด
ผู้สนับสนุนโครงการ			
13. การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	4.69	0.48	มากที่สุด
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.62	0.51	มากที่สุด
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.23	0.83	มาก
เฉลี่ย	4.51	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.64	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 14 ผลจากการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64, S.D. = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความพร้อมของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77, S.D. = 0.39$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสมของการบริหาร มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69, S.D. = 0.44$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความเพียงพอของงบประมาณ ($\bar{X} = 4.51, S.D. = 0.66$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมด้านปัจจัยนำเข้าโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (N = 23)

รายการ	μ	σ	แปลผล
ความพร้อมของบุคลากร			
1. บุคลากรรับผิดชอบโครงการมีความรู้ความเข้าใจในการ ต่อดำเนินการ โครงการ	4.65	0.57	มากที่สุด
2. บุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการโครงการ มีจำนวน เพียงพอ	4.74	0.54	มากที่สุด
3. บุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อกระบวนการนิเทศภายใน ของโรงเรียน	4.57	0.59	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.65	0.47	มากที่สุด
ความเพียงพอของงบประมาณ			
4. งบประมาณจากโรงเรียนมีความเพียงพอต่อการดำเนิน โครงการ	4.57	0.59	มากที่สุด
5. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.39	0.72	มาก
6. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น	4.39	0.72	มาก
เฉลี่ย	4.44	0.60	มาก
ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์			
7. วัสดุ อุปกรณ์มีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	4.65	0.57	มากที่สุด
8. วัสดุ อุปกรณ์มีความสอดคล้องกับความต้องการและความ จำเป็นในการดำเนินโครงการ	4.57	0.59	มากที่สุด
9. ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินโครงการ จากศึกษานิเทศก์	4.48	0.73	มาก
เฉลี่ย	4.56	0.51	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการ	μ	σ	แปลผล
ความเหมาะสมของการบริหาร			
10. คณะกรรมการดำเนินงานมีความเหมาะสมและเพียงพอ	4.65	0.57	มากที่สุด
11. จัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบและเข้าใจในการดำเนินโครงการ	4.57	0.59	มากที่สุด
12. มีแผนการตามกระบวนการ PLC ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและรายงานผลอย่างเป็นระบบ	4.48	0.59	มาก
เฉลี่ย	4.56	0.50	มากที่สุด
ผู้สนับสนุนโครงการโครงการ			
13. การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน	4.57	0.59	มากที่สุด
14. การสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.52	0.51	มากที่สุด
15. การสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด	4.04	0.82	มาก
เฉลี่ย	4.38	0.51	มาก
รวมเฉลี่ย	4.52	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 15 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมของการบริหารมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.50$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความเหมาะสมด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.51$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้สนับสนุนโครงการ ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.51$) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 16 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด คำนวณน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน							
1.ความพร้อมของบุคลากร	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.77	0.39	มากที่สุด	3	ผ่าน
2.ความเพียงพอของงบประมาณ	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.51	0.66	มากที่สุด	3	ผ่าน
3.ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.69	0.48	มากที่สุด	3	ผ่าน
4.ความเหมาะสมการบริหาร	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.69	0.44	มากที่สุด	3	ผ่าน
5.ผู้สนับสนุนโครงการ	3	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.51	0.48	มากที่สุด	3	ผ่าน
เฉลี่ย	15	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.64	0.45	มากที่สุด	15	ผ่าน
คณะกรรมการนิเทศภายใน							
1.ความพร้อมของบุคลากร	3	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.65	0.47	มากที่สุด	3	ผ่าน
2.ความเพียงพอของงบประมาณ	3	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.44	0.60	มาก	3	ผ่าน
3.ความเหมาะสมของวัสดุอุปกรณ์	3	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.56	0.51	มากที่สุด	3	ผ่าน
4.ความเหมาะสมการบริหาร	3	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.56	0.49	มากที่สุด	3	ผ่าน
5.ผู้สนับสนุนโครงการ	3	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.38	0.51	มาก	3	ผ่าน
เฉลี่ย	15	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.52	0.48	มากที่สุด	15	ผ่าน

จากตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

ตอนที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการการดำเนินโครงการตามความคิดเห็นของครู รายละเอียดปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการการดำเนินโครงการนิตศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
รู้จักปัญหาศึกษาริบท			
1. การศึกษาปัญหา และความต้องการจำเป็น	4.88	0.32	มากที่สุด
2. การวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา	4.83	0.38	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในการเสนอทางเลือกที่หลากหลาย	4.73	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.81	0.26	มากที่สุด
การกำหนดเป้าหมาย			
4. การมีส่วนร่วมของทีมเครือข่ายการเรียนรู้ในการกำหนดเป้าหมายของโครงการ	4.87	0.34	มากที่สุด
5. การส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.83	0.38	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.85	0.32	มากที่สุด
การวางแผน และออกแบบ			
6. ความหลากหลายของกิจกรรมการนิตศ	4.83	0.38	มากที่สุด
7. สื่อ และเครื่องมือการนิตศ	4.87	0.34	มากที่สุด
8. ปฏิทินปฏิบัติการนิตศ	4.90	0.30	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.87	0.29	มากที่สุด
เรียนรู้สู่การปฏิบัติ			
9. กิจกรรมพัฒนาครู “การออกแบบการเรียนรู้อิงมาตรฐาน”	4.85		มากที่สุด
10. กิจกรรมพัฒนาครู “การนิตศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”	4.88		มากที่สุด
11. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.90		มากที่สุด
12. กิจกรรมนิตศภายในตามปฏิทินที่กำหนด	4.83		มากที่สุด
13. การสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	4.75		มากที่สุด
เฉลี่ย	4.86	0.36	มากที่สุด

ตาราง 17 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เรียนรู้สู่การสะท้อนผล			
14. กิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่การปรับปรุงแก้ไข	4.79	0.41	มากที่สุด
15. การนำผลเสวนาทางวิชาการไปปรับปรุงแก้ไข	4.75	0.43	มากที่สุด
16. การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามปฏิทินปฏิบัติงานที่กำหนด	4.52	0.50	มากที่สุด
17. การสรุปและรายงานผลการดำเนิน โครงการ	4.56	0.57	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.65	0.38	มากที่สุด
ใส่ใจพัฒนาผู้ความยั่งยืน			
18. การนำผลการประเมินไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.75	0.43	มากที่สุด
19. การเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน	4.79	0.41	มากที่สุด
20. การรายงานผลการประเมินโครงการให้ครู บุคลากรของโรงเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	4.52	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.69	0.38	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.79	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 17 ผลการประเมินระดับความเหมาะสมด้านกระบวนการการดำเนินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านวางแผนออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้สู่การสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.38) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิต รายละเอียดปรากฏดังตาราง 18

4.1 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียน รัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู รายละเอียดปรากฏดังตาราง 18

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)	4.92	0.27	มากที่สุด
2. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้ และร่วมศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียน	4.87	0.34	มากที่สุด
3. ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร	4.90	0.30	มากที่สุด
4. ผู้บริหาร และครู รู้ชัดในปัญหา การจัดกระบวนการเรียนรู้สู่คุณภาพผู้เรียน	4.73	0.56	มากที่สุด
5. ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สู่คุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ	4.83	0.34	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. การมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลง หรือการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ	4.73	0.56	มากที่สุด
7. ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการนิเทศภายใน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ การฝึกอบรม และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นต้น	4.67	0.47	มากที่สุด
8. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศ มีอิสระในการคิด และสร้างสรรค์ชิ้นงาน	4.58	0.45	มากที่สุด
9. การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาสื่อ เครื่องมือ และเทคนิค วิธีการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมการมีภาวะผู้นำในการจัดการเรียนรู้ของครู	4.62	0.49	มากที่สุด
10. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน และห้องเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู	4.44	0.61	มาก
11. ผู้นิเทศมีการรวบรวมความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของคณะครู เพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	4.85	0.36	มากที่สุด
12. มีการสร้างเครือข่ายการพัฒนาทั้งใน และนอกโรงเรียน เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติ	4.75	0.43	มากที่สุด
13. การสร้างโอกาส และวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ครูได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างเปิดเผย	4.79	0.41	มากที่สุด
14. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามปฏิทินที่กำหนด	4.50	0.50	มาก
15. ฝ่ายบริหารมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก และสนับสนุนปัจจัยเอื้อ	4.67	0.55	มากที่สุด

ตาราง 18 (ต่อ)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
16. มีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังกัดชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง	4.42	0.63	มาก
17. ส่งเสริมให้ครูมีเวลา หรืออำนวยความสะดวกให้ครูได้ พบปะ เพื่อสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.44	0.67	มาก
18. มีการประกาศเกียรติคุณ และเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ นิเทศ และผู้รับการนิเทศ	4.56	0.57	มากที่สุด
19. มีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practices) ของครูผู้สาธิตฯ	4.56	0.57	มากที่สุด
20. การนำเสนอผลงาน/ผลการปฏิบัติงานที่ดีของครู โดยใช้ วิธีการที่หลากหลาย เช่น นำเสนอต่อที่ประชุมจัดพิมพ์ เอกสารเผยแพร่ และนำเสนอทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน เป็นต้น	4.52	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.66	0.37	มากที่สุด

จากตาราง 18 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัต
ภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของ
ครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.37) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา
แต่ละรายการพบว่า รายการผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงาน
ต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.27) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายการผู้บริหาร ครู
และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับ
สถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร และ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.90$, S.D.= 0.30) อยู่ในระดับมากที่สุด
ส่วนรายการมีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังกัดชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.42$,
S.D.= 0.63) อยู่ในระดับมาก

4.2 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ตามความคิดเห็นคณะกรรมการนิเทศภายใน รายละเอียดดังปรากฏในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายใน (N = 23)

รายการ	μ	σ	แปลผล
การวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้			
1. ครูมีการวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	4.61	0.50	มากที่สุด
2. ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET)	4.70	0.47	มากที่สุด
3. ครูวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.61	0.50	มากที่สุด
4. ครูเตรียมสื่อ แหล่งเรียนรู้ และเครื่องมือประเมินผล การเรียนรู้	4.39	0.72	มาก
เฉลี่ย	4.57	0.47	มากที่สุด
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.70	0.47	มากที่สุด
6. ครูจัดกิจกรรมที่สอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ข้อคิดในการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม	4.74	0.45	มากที่สุด
7. ครูจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออกทางความคิดอย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.78	0.42	มากที่สุด
8. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนให้รู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.39	0.72	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	μ	σ	แปลผล
9. ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยการเรียนรู้ได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.65	0.49	มากที่สุด
10. ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การทำโครงการ	4.61	0.50	มากที่สุด
11. ครูมีการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายมีเกณฑ์ที่ชัดเจน	4.43	0.66	มาก
12. ครูมีการแจ้งผลการประเมินการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และ ผู้ปกครองทราบ	4.39	0.72	มาก
เฉลี่ย	4.59	0.45	มากที่สุด
การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้			
13. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้หลากหลายและเชื่อมโยง ประสบการณ์กับชีวิตจริง	4.39	0.72	มาก
14. การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาและ กิจกรรมการเรียนรู้	4.65	0.49	มากที่สุด
15. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้และประเมินผล การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.57	0.51	มากที่สุด
16. ครูบูรณาการการเรียนรู้กับการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยการเรียนรู้ได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.61	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.55	0.48	มากที่สุด
การวัดและประเมินผล			
17. การประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Rubrics)	4.65	0.49	มากที่สุด
18. การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล เกณฑ์ที่ชัดเจนแจ้งให้ผู้เรียน และผู้ปกครองรับทราบ	4.39	0.72	มาก
19. เครื่องมือการวัดและประเมินผลมีความหลากหลาย มีคุณภาพตรงตามตัวชี้วัดและเหมาะสมกับผู้เรียน	4.35	0.77	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

รายการ	μ	σ	แปลผล
20. นำผลการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงมาพัฒนาผู้เรียนรายบุคคล	4.61	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.50	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.47	มากที่สุด

จากตาราง 19 ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยตามความคิดเห็นของคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพสูงสุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยคุณภาพต่ำสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.53$) อยู่ในระดับมาก

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยตามความคิดเห็นของนักเรียน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 20-22

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยตามความคิดเห็นของนักเรียน (N = 727)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.67	0.47	มากที่สุด
2. ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน	4.72	0.45	มากที่สุด
3. ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน	4.76	0.42	มากที่สุด
4. ครูสร้างความพร้อมและเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง	4.48	0.50	มาก
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง	4.36	0.69	มาก
6. ครูสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง	4.44	0.57	มาก
7. ครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง	4.74	0.44	มากที่สุด
8. ครูใช้สื่อการเรียนเพื่อรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม	4.82	0.39	มากที่สุด
9. ครูวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงาน	4.39	0.64	มาก
10. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง	4.58	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.60	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 20 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยาลัยตามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการครูใช้สื่อการเรียนเพื่อรู้กระตุ้นให้

ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.39) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายการครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.96) อยู่ในระดับมาก

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง (N = 727)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ครูมีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.66	0.47	มากที่สุด
2. ครูจัดเตรียมสื่อวัสดุการเรียนการสอนมีความเพียงพอสำหรับผู้เรียน	4.59	0.49	มากที่สุด
3. ครูจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียน	4.71	0.46	มากที่สุด
4. ครูสร้างความพร้อมและเร้าความสนใจของผู้เรียนก่อนจัดกิจกรรมทุกครั้ง	4.46	0.57	มาก
5. ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง	4.41	0.64	มาก
6. ครูสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง	4.43	0.61	มาก
7. ครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง	4.68	0.47	มากที่สุด
8. ครูใช้สื่อการเรียนเพื่อรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและพัฒนาศักยภาพได้อย่างเหมาะสม	4.62	0.49	มากที่สุด
9. ครูวัดและประเมินผลได้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงาน	4.44	0.60	มาก
10. ครูนำผลการประเมินผู้เรียนมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของตนเอง	4.56	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.56	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 19 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิ
วิทยา ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D.
= 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการครูจัดบรรยากาศการ
เรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมาก
ที่สุด รองลงมาคือ รายการครูใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนลงมือ
ปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ
ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริงและประสบการณ์จริง ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.64) อยู่ในระดับ
มาก

ตาราง 22 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียน
 รัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน ประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก
 และเกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่า น้ำหนัก (%)	เกณฑ์การ ประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ ได้	สรุป
			\bar{X}	S.D.	แปลผล		
ความพึงพอใจต่อการ จัดการเรียนการสอน ของครู							
- นักเรียน	5	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1	4.60	0.41	มากที่สุด	5	ผ่าน
- ผู้ปกครอง	5	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1	4.56	0.46	มากที่สุด	5	ผ่าน
รวมเฉลี่ย	5	$\bar{X} \geq 3.50$ S.D. < 1	4.57	0.43	มากที่สุด	5	ผ่าน

จากตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า ทั้งสอง
 กลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และ
 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$,
 S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ปกครองมีความ
 พึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย
 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิ
 วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community)
 ปีการศึกษา 2560 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 23

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการ
 นิเทศภายในโรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC
 ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู (N = 52)

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย การเรียนรู้ของครู	4.42	0.50	มาก
2. กำหนดค่านิยมร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียน การสอนของครู	4.67	0.47	มากที่สุด
3. การสร้างแรงบันดาลใจและการเหนี่ยวนำของครู	4.48	0.50	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	4.33	0.55	มาก
5. การสนับสนุนให้ครูใช้ภาวะผู้นำหรือการปรับปรุงโรงเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	4.62	0.49	มากที่สุด
6. การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบทีม	4.25	0.56	มาก
7. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้	4.69	0.47	มากที่สุด
8. การแสวงหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.62	0.56	มากที่สุด
9. การสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระบบการทำงานกับ เทคโนโลยีเพื่อให้ครูสามารถใช้งานได้ทันต่อความต้องการ	4.29	0.60	มาก
10. สมรรถนะและศักยภาพความพร้อมของโครงสร้าง ทางกายภาพ	4.77	0.42	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.51	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 23 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินโครงการนิเทศภายใน
 โรงเรียนรัศมีวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตาม
 ความคิดเห็นของครูพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อ
 พิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการสมรรถนะและศักยภาพความพร้อมของโครงสร้างทางกายภาพ
 มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายการการประสาน
 ความร่วมมือในการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด
 ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบทีม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.56)
 อยู่ในระดับมาก

4.5 ผลการประเมินด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาตามสภาพจริง รายละเอียดปรากฏดังตาราง 24

ตาราง 24 แสดงคะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ระดับชั้น	กลุ่มสาระการเรียนรู้								GPA
	สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	ภาษาต่าง ประเทศ	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ศิลปะ	สุขศึกษาและ พลศึกษา	การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	ภาษาไทย	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.33	2.34	1.89	2.20	2.36	3.33	2.94	2.24	2.45
มัธยมศึกษาปีที่ 2	2.55	1.62	1.77	2.26	2.27	3.12	2.58	2.41	2.32
มัธยมศึกษาปีที่ 3	2.70	1.84	2.07	2.41	2.94	3.18	3.14	2.55	2.60
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.07	2.41	2.30	2.48	3.03	3.73	3.23	2.35	2.83
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.35	2.41	1.81	2.12	3.50	3.98	3.42	2.98	2.95
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.45	2.38	2.72	2.31	3.35	3.64	3.62	2.92	3.05
เฉลี่ย									2.70

จากตาราง 24 คะแนนเฉลี่ย GPA ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.70 เมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับชั้นพบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 3.05 รองลงมาได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ย GPA เท่ากับ 2.95 ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย GPA ต่ำสุด เท่ากับ 2.32

4.5.2 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 25

ตาราง 25 แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2559-2560

กลุ่มสาระการเรียนรู้ (ที่ทดสอบ)	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3			ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6		คะแนนร้อยละ ปีการศึกษา 2559
	คะแนนร้อยละ		ค่าพัฒนา (+ เพิ่ม – ลบ)	คะแนนร้อยละ		
	ปีการศึกษา 2559	ปีการศึกษา 2560		ปีการศึกษา 2559	ปีการศึกษา 2560	
ภาษาไทย	46.54	46.38	-0.16	52.69	43.59	-9.10
สังคมศึกษาฯ	48.77	ไม่ทดสอบ	ไม่ทดสอบ	36.53	33.17	-3.36
ภาษาอังกฤษ	28.22	26.06	-2.16	25.07	23.31	-1.76
คณิตศาสตร์	28.57	22.87	-5.70	20.99	17.65	-3.35
วิทยาศาสตร์	34.07	30.61	-3.46	29.70	25.99	-3.71
รวมเฉลี่ยร้อยละ	37.23	31.48	-5.75	33.00	28.74	-4.26

จากตาราง 25 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.23 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.48 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง - 5.75 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลง โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ลดมากที่สุด เท่ากับ -5.70 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ลดลงเท่ากับ -3.46 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดน้อยที่สุด เท่ากับ -0.16

ส่วนผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.00 และปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 28.74 โดยภาพรวม ค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง- 4.26 เมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยลดลงเช่นกัน โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยลดมากที่สุด เท่ากับ-9.10 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ลดลง เท่ากับ -3.71 ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ลดลงน้อยที่สุด เท่ากับ -1.76

4.5.3 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 รายละเอียดปรากฏดังตาราง 26

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
1. ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ / ส่งสาร	218	19.53	41	3.68	2	0.18	1	0.09	262	23.48
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิดความจำเป็นของตนเองโดยใช้ภาษาอย่างเหมาะสม	185	16.57	35	3.14	2	0.18	1	0.09	223	19.98
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ	179	16.04	36	3.22	2	0.18	1	0.09	218	19.53
	1.4 วิเคราะห์แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	181	16.23	32	2.87	1	0.09	-	-	214	19.19
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง	164	14.69	34	3.04	1	0.09	-	-	199	17.82
สรุป		927	83.06	178	15.95	8	0.72	3	0.27	1,116	100
2. ความการคิดสามารถใน	2.1 มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้	151	13.53	31	2.78	15	1.34	4	0.36	201	18.01
	2.2 มีทักษะการคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์	142	12.72	32	2.87	16	1.43	3	0.27	193	17.29
	2.3 สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ	186	16.67	49	4.40	14	1.25	5	0.45	254	22.77
	2.4 มีความสามารถคิดอย่างเป็นระบบ	171	15.32	38	3.40	18	1.61	4	0.36	231	20.69
	2.5 ตัดสินใจแก้ปัญหาเกี่ยวกับตนเองได้อย่างเหมาะสม	172	15.42	39	3.49	21	1.88	5	0.45	237	21.24
สรุป		822	73.66	189	16.94	84	7.51	21	1.89	1,116	100

ตาราง 26 (ต่อ)

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3.ความสามารถในการแก้ปัญหา	3.1 สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆที่เผชิญได้	176	15.76	39	3.50	4	0.36	2	0.18	221	19.80
	3.2 ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	174	15.60	40	3.58	4	0.36	2	0.18	220	19.72
	3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงในสังคม	174	15.60	39	3.50	6	0.54	2	0.18	221	19.82
	3.4 แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	175	15.68	41	3.67	5	0.44	3	0.26	224	20.05
	3.5 ตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตนเองและผู้อื่น	177	15.86	45	4.03	6	0.54	2	0.18	230	20.61
สรุป		876	78.50	204	18.28	25	2.24	11	0.98	1,116	100
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	4.1 เรียนรู้ด้วยตนเองได้เหมาะสมตามวัย	196	17.57	18	1.61	5	0.44	2	0.18	221	19.80
	4.2 สามารถทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่นได้	198	17.74	22	1.98	6	0.54	4	0.36	230	20.62
	4.3 นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	199	17.83	24	2.15	6	0.54	3	0.26	232	20.78
	4.4 มีวิธีแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม	182	16.31	19	1.70	7	0.63	2	0.18	210	18.82
	4.5 หลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น	195	17.43	18	1.67	8	0.72	2	0.18	223	19.98
สรุป		970	86.96	101	9.05	32	2.87	13	1.16	1,116	100

ตาราง 26 (ต่อ)

สมรรถนะ	รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ								สรุป	
		ดีมาก		ดี		พอใช้		ปรับปรุง		จำนวน	ร้อยละ
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม	193	17.30	21	1.88	5	0.45	4	0.36	223	19.99
	5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี	190	17.03	22	1.98	4	0.36	4	0.36	220	19.73
	5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง	187	16.75	20	1.79	4	0.36	3	0.27	214	19.17
	5.4 ใช้เทคโนโลยีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	186	16.66	21	1.88	6	0.53	3	0.27	216	19.33
	5.5 มีคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	205	18.37	26	2.33	8	0.72	4	0.36	243	21.78
สรุป		961	86.11	110	9.86	27	2.42	18	1.62	1,116	100
		95.67				4.33					

จากตาราง 26 ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมสมรรถนะนักเรียนทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับดีและระดับดีมาก ร้อยละ 95.67 อยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ร้อยละ 4.33

4.5.4 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนเกี่ยวกับผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

ตาราง 27 แสดงผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560

รายการ	ระดับคุณภาพ / ร้อยละ									ร้อยละ
	ดีเยี่ยม	ร้อยละ	ดี	ร้อยละ	พอใช้	ร้อยละ	ปรับปรุง	ร้อยละ	รวมสรุป	
1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	897	80.37	177	15.87	35	3.13	7	0.63	1,116	100
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	831	74.46	179	16.04	73	6.54	33	2.96	1,116	100
3. มีวินัย	780	69.90	220	19.71	82	7.34	34	3.05	1,116	100
4. ใฝ่เรียนรู้	740	66.49	298	17.74	25	11.20	51	4.57	1,116	100
5. อยู่อย่างพอเพียง	834	74.73	205	18.39	58	5.18	19	1.70	1,116	100
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	760	68.10	303	19.99	15	8.51	38	3.40	1,116	100
7. รักความเป็นไทย	882	79.03	190	17.03	26	2.33	18	1.61	1,116	100
8. มีจิตสาธารณะ	844	75.63	175	15.68	53	4.75	44	3.94	1,116	100
รวมเฉลี่ย	6,570	73.59	1,772	19.85	342	3.83	259	2.73	8,928	100
	93.44				6.56					

จากตาราง 27 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 รายการอยู่ในระดับดีและระดับดีมากร้อยละ 93.44 อยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุง ร้อยละ 6.56

ตาราง 28 สรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
1. ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	(15)						
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.44	0.34	มาก	15	ผ่าน
คณะกรรมการนิเทศภายใน	15	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.39	0.46	มาก	15	ผ่าน
สรุปด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม	15	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$	ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด			15	ผ่าน
2. ด้านปัจจัยนำเข้า	(15)						
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	15	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.64	0.45	มากที่สุด	15	ผ่าน
คณะกรรมการนิเทศภายใน	15	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.52	0.48	มากที่สุด	15	ผ่าน
สรุปด้านปัจจัยนำเข้า	15	$\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด			15	ผ่าน
3. ด้านกระบวนการ	(20)						
ครู	20	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.79	0.41	มากที่สุด	20	ผ่าน
สรุปด้านกระบวนการ	20	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด			20	ผ่าน

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
4. ด้านผลผลิต	(50)						
4.1 คุณภาพการนิเทศภายใน โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	(20)						
ครู	20	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.66	0.37	มากที่สุด	20	ผ่าน
4.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	(10)						
คณะกรรมการนิเทศภายใน	10	$\mu \geq 3.50, \sigma < 1$	4.56	0.47	มากที่สุด	10	ผ่าน
4.3 ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา	(5)						
นักเรียน ผู้ปกครอง	5	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.57	0.43	มากที่สุด	5	ผ่าน

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
4.4 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการดำเนินการโครงการ โรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	(5)						
ครู	5	$\bar{X} \geq 3.50, S.D. < 1$	4.51	0.33	มากที่สุด	5	ผ่าน
4.5 คุณภาพผู้เรียนจำแนกเป็น	(10)						
4.5.1 ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา	2	ค่าคะแนนเฉลี่ย GPA ≥ 2.00	ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมของโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย GPA ร้อยละ 2.70			2	ผ่าน
4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6	2	ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ≥ 2.00	โดยรวมคะแนนเฉลี่ย (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด			0	ไม่ผ่าน
4.5.3 สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	3	ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90	ระดับดีและระดับดีมากร้อยละ 95.67			3	ผ่าน
4.5.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	3	ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90	ระดับดีและระดับดีมากร้อยละ 93.44			3	ผ่าน

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
สรุป	10	ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมของโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย GPA ≥ 2.00 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานชั้น ม.3 และ ม.6 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับดี-ดีมาก \geq ร้อยละ 90				8	ผ่าน

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
สรุปด้านผลผลิตของโครงการ	50	<ul style="list-style-type: none"> - $\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$ ด้านคุณภาพผู้เรียนจำแนกเป็น - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวม ค่าเฉลี่ย GPA ≥ 2.00 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด - สมรรถนะนักเรียน ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90 - คุณลักษณะอันพึงประสงค์ \geq ร้อยละ 90 	<p>ทุกประเด็นตัวชี้วัดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>ยกเว้นผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด</p> <p>ไม่ผ่าน</p>	<p>ทุกประเด็นตัวชี้วัด</p> <p>S.D., $\sigma < 1$</p>	ผ่าน	48	ผ่าน

ตาราง 28 (ต่อ)

ประเด็นการประเมิน / ตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนัก (%)	เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน			คะแนนที่ได้	สรุป
			\bar{X}, μ	S.D., σ	แปลผล		
สรุปผลการประเมินโครงการ 4 ด้าน	100	<ul style="list-style-type: none"> - $\bar{X}, \mu \geq 3.50, S.D., \sigma < 1$ - ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมของโรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ย GPA \geq ร้อยละ 2.00 - ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้น ม.3 และ ม.6 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด - สมรรถนะนักเรียน ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90 - คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระดับดี – ดีมาก \geq ร้อยละ 90 	<p>ทุกประเด็นตัวชี้วัดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 98 ยกเว้น ผลผลิตมิติ (O-NET) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ผ่าน</p>			98	ผ่าน

จากตาราง 28 สรุปผลการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 จำแนกตามประเด็นตัวชี้วัด ค่าน้ำหนักและเกณฑ์การประเมินพบว่า

ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ ค่าน้ำหนัก 15 ผลการประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนเฉลี่ย 15 คะแนน

ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการค่าน้ำหนัก 15 ผลการประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนเฉลี่ย 15 คะแนน

ด้านกระบวนการของโครงการค่าน้ำหนัก 20 ผลการประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนเฉลี่ย 20 คะแนน

ด้านผลผลิตของโครงการ ค่าน้ำหนัก 50 ผลการประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นคุณภาพผู้เรียนมิติ (O-NET) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวมด้านผลผลิตเฉลี่ย 48 คะแนน (จาก 50 คะแนน)

สรุปรวมทั้ง 4 ด้านของโครงการ ค่าน้ำหนัก 100 ผลการประเมินเมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยภาพรวมทุกกลุ่มที่ประเมินและทุกประเด็นตัวชี้วัดที่ประเมินผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นคุณภาพผู้เรียนมิติ (O-NET) ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้คะแนนรวม 4 ด้าน 98 คะแนน (จาก 100 คะแนน)

ตอนที่ 5 ผลการประมวลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคามปลายเปิด (ข้อเสนอแนะ , ปัญหาอุปสรรค) จากความคิดเห็นของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 29

ตาราง 29 แสดงค่าความถี่ประเด็นข้อเสนอแนะของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากแบบสอบถามปลายเปิด

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูที่มีการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เช่น นักเรียนได้รับรางวัลการแข่งขันทักษะวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการแข่งขัน ควรมีการมอบเกียรติบัตรเพื่อยกย่องนักเรียนที่มีผลการเรียนสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	10
2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลสำเร็จที่เกิดกับนักเรียน ครู และโรงเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น	14

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโดยประเมิน 4 ด้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการดำเนินโครงการและด้านผลผลิตของโครงการประกอบด้วย 1) ระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC 2) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา 3) ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา 4) ความพึงพอใจของครูต่อการดำเนินโครงการ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 6) ผลทดสอบระดับชาติ (O-NET) 7) สมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาและ 8) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 52 คน กลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 727 คน กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 727 คน และศึกษาจากประชากรคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมีจำนวน 11 ฉบับ มี 2 ลักษณะ ซึ่งลักษณะที่ 1 มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบทหรือสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัยนำเข้า ฉบับที่ 3 แบบสอบถามด้านกระบวนการ ฉบับที่ 4 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ฉบับที่ 5 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ฉบับที่ 6 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ฉบับที่ 7 แบบสอบถามด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการ ทุกฉบับมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .83 - .95 แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง แบบบันทึกผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) แบบบันทึกผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง และแบบบันทึกผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง สถิติที่ใช้ใน

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ นิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) ในระดับมาก ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.46$) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านกระบวนการของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้สู่การสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.65$,

S.D. = 0.38) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ได้แก่

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\bar{X}=4.66, S.D.=0.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\bar{X}= 4.66 , S.D.= 0.37$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}= 4.92 , S.D.= 0.27$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายการผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียน ในมิติต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร ($\bar{X}= 4.90 , S.D.= 0.30$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการมีกิจกรรม Coaching & Mentoring ตั้งเขตชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}= 4.42 , S.D.= 0.63$) อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยาดำเนินการตามความคิดเห็นคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\mu = 4.56 , \sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 10 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพสูงสุด ($\mu = 4.59 , \sigma = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4 ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านการวางแผน และการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.57 , \sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.50 , \sigma = 0.47$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนรัตภูมิวิทยาพบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}= 4.60 , S.D. = 0.41$) อยู่ในระดับ

มากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษา 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ย GPA ร้อยละ 2.70 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 37.23 ปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ย 31.48 โดยภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -5.75 และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 33.00 ปีการศึกษา 2560 มีค่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 28.74 โดยภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -4.26 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 0 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี - ดีมาก ร้อยละ 95.67 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4.5.4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560 ตามสภาพจริง โดยภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับดี - ดีมาก ร้อยละ 93.44 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สรุปผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ปีการศึกษา 2560 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) คำนวณน้ำหนัก 100 ได้คะแนนเฉลี่ย 98

ผลการประเมินด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ค่าน้ำหนัก 15 ได้คะแนน 15 ผ่านเกณฑ์
 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ค่าน้ำหนัก 15 ได้คะแนนเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์
 ผลการประเมินด้านกระบวนการ ค่าน้ำหนัก 20 ได้คะแนนเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์
 ผลการประเมินด้านผลผลิต ค่าน้ำหนัก 50 ได้คะแนนเฉลี่ย 48 ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการ
 ประเมินครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ค่าน้ำหนัก 100 ได้คะแนนเฉลี่ย 98 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

อภิปรายผล

การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ผู้รายงานมีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.52) อยู่ในระดับมาก ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนคณะกรรมการนิเทศภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.46$) อยู่ในระดับมากเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

ที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของนักเรียนและของครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้จากการสำรวจความต้องการและความสนใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องจึงให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในที่จะเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเน้นการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีความสามารถ (คนเก่ง) และมีความสุข และสอดคล้องกับความเห็นของอรรถพล ปิ่นมั้น (2550 : 25) กล่าวถึงความจำเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นความจำเป็นสำหรับสถานศึกษา เพราะการเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และบุคคลภายในขาดประสบการณ์ไม่มีโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ความสามารถทันกับ

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกทั้งการนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์ของผู้บริหารในการแก้ไข ปรับปรุง และเพิ่มพูนประสิทธิภาพของบุคลากรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสุรศักดิ์ ศิริ (2550 : 65) ที่ได้กล่าวว่าการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จึงส่งผลให้ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน ปีการศึกษา 2556 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทุกตัวชี้วัด สอดคล้องกับแนวคิดของพัชรี สานติอาวรณ์ (2552 : 12) กล่าวว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากร โดยการระดมสรรพกำลัง สนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และตรงกับงานวิจัยของจิรพรรณ คชสวัสดิ์ (2551 : บทคัดย่อ) การประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียน ของโรงเรียนวัดห้วยไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ผลการประเมินพบว่า การประเมินบริบท พบว่า บริบทสภาพของโรงเรียนในด้านความเชื่อ ความรู้ ความเข้าใจ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพ การบริหาร โรงเรียน ความต้องการและความจำเป็นของโครงการมีความสำคัญเป็นอันดับแรกของโรงเรียนและงานวิจัยของสุดใจ ฝูงใหญ่. (2556 : 62-64) ได้ศึกษาโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับโครงการนิเทศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากอันดับแรกคือโครงการมีความจำเป็นและความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา วัตถุประสงค์โครงการที่ระบุถึงการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และ โครงการนิเทศภายในเป็นภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนตามลำดับ

2. ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ด้านปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการนิเทศภายใน พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การ ประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ คิดเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) ในระดับมากที่สุด ส่วนคณะกรรมการนิเทศ ภายในมีความเห็นโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.48$) อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นกัน ได้คะแนน รวมเฉลี่ย 15 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวมและทุกประเด็นตัวชี้วัด

ที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนรัตภูมิวิทยา มีความตั้งใจ ความมุ่งมั่น และมีความตระหนักในการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตาม เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ครู และนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีการจัดระบบการบริหารที่เน้นการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นทีม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความเหมาะสมทั้งความรู้ความสามารถ มีจิตอาสาในการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและเป็นบุคคลที่ทุกคนให้การยอมรับและเชื่อมั่น มีการติดตามและรายงานผลตามปฏิทินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรหรือผู้รู้ด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเพียงพอ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ พันธุ์ทิพย์ มิ่งขวัญ (2546 : 25) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศภายในโรงเรียนว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาทตั้งแต่การริเริ่ม การสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ในการที่จะต้องปรับปรุงพัฒนาาร่วมกันในระหว่างการค้าเนินการนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคอยช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ตลอดจนอำนวยความสะดวกและประสานงานฝ่ายต่าง ๆ และเมื่อดำเนินการแล้ว จะต้องติดตามประเมินผล และหาแนวทางร่วมกันปรับปรุง แก้ไข พัฒนารูปแบบและกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น พร้อมทั้งส่งเสริมให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงานในโอกาสต่างๆ และวิเศษ ภูมิวิชัย (2552 : 303) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในสถานศึกษามี 12 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา ลักษณะกรรมการสถานศึกษาแรงจูงใจในการทำงานและความผูกพันต่อสถานศึกษา สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการหลักสูตร สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โครงสร้างสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากร มาตรฐานในการทำงานของครู และการมอบหมายงานที่ชัดเจนและจากรายงานประเมินโครงการของจิรพรรณ คชสวัสดิ์ (2551 : บทคัดย่อ) การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนวัดห้วยไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรีเขต 1 ผลการประเมินพบว่า การประเมินปัจจัยเบื้องต้น พบว่าประสพการณ์ของ วิทยากร ความพร้อมของครู การจัดอบรมให้ความรู้เทคนิคการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครู เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าและงบประมาณมีเพียงพอและงานวิจัยของสุคใจ ผุ่่งใหญ่ (2556 : 62-64) ด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ลำดับแรกคือ มีการประชุมชี้แจง นโยบายของผู้บริหาร สถานที่ที่ใช้ในการนิเทศภายในมีความเหมาะสมและรูปแบบในการ ปฏิบัติการนิเทศภายในมีความชัดเจน

3. ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด

ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดแต่ละด้าน พบว่า ด้านการวางแผนออกแบบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.29) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ย 3 ผ่านเกณฑ์การประเมิน รองลงมาคือ ด้านเรียนรู้สู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการเรียนรู้สู่การสะท้อนผล ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.38) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 4 ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งภาพรวม และทุกประเด็นตัวชี้วัด

ที่ผลปรากฏเช่นนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหาร และครูให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่จะเป็นวิธีการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู เพราะกระบวนการนิเทศจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้นั้นต้องอาศัยกระบวนการหรือขั้นตอนการทำงานที่เป็นระบบและต่อเนื่องในการยึดถือเป็นแนวทางให้นำไปสู่เป้าหมายตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 รู้จักปัญหาศึกษาบริบท ขั้นตอนที่ 2 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 3 วางแผนออกแบบ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้สู่การปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 5 เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และขั้นตอนที่ 6 ใส่ใจพัฒนาสู่ความยั่งยืน ส่งผลให้ให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับแนวคิดของแฮริส (Harris, 1963 : 14-15) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้เรียกว่า“Harris’ POLCA” ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ 1). ขั้นการวางแผน (planning) เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศต้องคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการ และความจำเป็นในการนิเทศเพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกัน โดยต้องคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินการ โครงการและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน 2). ขั้นการจัดองค์การ (organizing) เป็นขั้นตอนที่กำหนดโครงการของคณะทำงานตั้งเกณฑ์มาตรฐานการรวบรวมทรัพยากรที่มีทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ การมอบหมายงาน การประสานงานการกระจายอำนาจหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานต่างๆ 3). ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ (leading) เป็นขั้นตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศ กำหนดวิธีการในการนิเทศกระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงานการแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ 4). ขั้นการควบคุม (controlling) เป็นขั้นที่ผู้รับผิดชอบต้องควบคุม กำกับติดตามดูแลให้กระบวนการนิเทศดำเนินไปตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในบางครั้งอาจมีการชี้แนะเสริมความคิดหรือแทรกแซงเพื่อปรับทิศทางและกระบวนการดำเนินงาน 5). ขั้นการประเมินผล (assessing) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกันประเมินผลการนิเทศว่า สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรง และอาจจัดทำการวิจัยประเมินผลร่วมด้วยและสอดคล้องกับแนวคิดของ

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 25-26) ได้ให้ความเห็นกระบวนการนิเทศภายในต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่องสัมพันธ์กัน โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1).การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศสภาพที่เป็นจริงตามตัวบ่งชี้ด้านต่างๆของโรงเรียนในขณะนั้น มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพด้านต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู จัดลำดับความสำคัญของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุ กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาและการดำเนินการตามความต้องการ 2).วางแผนการนิเทศ เป็นการนำข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา สาเหตุของปัญหาและความต้องการมากำหนดกิจกรรมและแนวทางการปฏิบัติการนิเทศ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นขั้นตอนที่นำเอาทางเลือกที่จะดำเนินการมารวมกัน กำหนดรายละเอียดกิจกรรมและจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ เขียนเป็น โครงการนิเทศภายในโรงเรียน 3).ปฏิบัติการนิเทศ เป็นการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนดในโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศ จะต้องนำหลักการนิเทศและเทคนิค ทักษะ สื่อ กิจกรรมและเครื่องมือการนิเทศไปใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคลากรผู้รับการนิเทศเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยผู้บริหารและผู้ดำเนินการนิเทศควรเตรียมความพร้อมก่อนการนิเทศแล้ว จึงปฏิบัติการนิเทศเพื่อเสริมแรงให้กำลังใจ รับทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศแล้ว นำปัญหาความต้องการนั้นมาพิจารณาหาทางช่วยเหลือสนับสนุน 4).การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ประเมินความคิดเพื่อทราบความพึงพอใจของผู้รับการนิเทศ ประเมินกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปรวมผลการประเมินเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการปฏิบัติงานในอนาคตต่อไปและจากรายงานงานโครงการของลัด ตีบทกลาง (2553 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมิน โครงการนิเทศภายในโรงเรียนประชาสรรค์รังสิต โดยใช้รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร ครูปฏิบัติหน้าที่สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ผลการประเมินสรุปได้ว่าประเด็นกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและชำนาญ ยอดศักดิ์แก้ว (2555 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเทพนิมิต โดยใช้รูปแบบประเมินโครงการแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย บุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนใน 4 ด้านคือ ด้านบริบทของโครงการ (Context) ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input) ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process) และด้านผลผลิตของโครงการ (Product) ผลการประเมินพบว่าด้านกระบวนการดำเนินโครงการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการได้แก่

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในของโครงการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\bar{X} = 4.66$, S.D.=0.37) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 20 ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิตเกี่ยวกับระดับคุณภาพการนิเทศภายในโรงเรียนรัตภูมิวิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของครู พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\bar{X} = 4.66$, S.D.= 0.37) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละรายการพบว่า รายการผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง เรียนรู้ และรับทราบนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.92$, S.D.= 0.27) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ รายการผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียนในมิติต่างๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ระดับสถานศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตร ($\bar{X} = 4.90$, S.D.= 0.30) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการมีกิจกรรม Coaching & Mentoring สังเกตชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.42$, S.D.= 0.63) อยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน

ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้เพราะว่ามีการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร โรงเรียนรัตภูมิวิทยา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ส่งคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชนสอดคล้องกับแนวคิดของสตอลล์ และ หลุยส์ (Stoll and Louis, 2007 : 115) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC หมายถึงกลุ่มของครูที่ร่วมกันทำงานและวางเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการสะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อมุ่งเน้นและส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ และตรงกับแนวคิดของ บุตรี ถิ่นกาญจน์ (2552 : 43) ที่กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ว่าหมายถึงชุมชนนักปฏิบัติ เป็นกลุ่มคนที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น ส่วนใหญ่การรวมตัวกันในลักษณะนี้มักจะมาจากคนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือมีความสนใจในเรื่อง

เดียวกันหรือมีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันจะเป็นสิ่งสำคัญและ วิจารณ์ พานิช. (2555 : 136) ได้กล่าวว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ช่วยให้เกิดการรวมตัวกันเรียนรู้ของกลุ่มครูและมีบรรยากาศการเรียนรู้ในการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตรและพึ่งพาอาศัยกัน จนเกิดเป็นวงจรการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทำงานที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดการมองเห็นงานของตนจากการเรียนรู้การทำงานของคนอื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการปฏิบัติโครงสร้าง ระบบการทำงานและวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน จากระบบตัวใครตัวมันมาเป็นระบบทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่ (Collective culture) โครงสร้างของระบบงาน ระบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการช่วยกัน ดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนตามเพื่อนทัน โดยที่การช่วยเหลือนั้นทำเป็นทีม มีหลายฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกันและทำอยู่ภายในเวลาปฏิบัติงานปกติของโรงเรียน ไม่ใช่สอนนอกเวลา ทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนคุณภาพผลผลิตของโรงเรียนและสร้างสรรค้ให้โรงเรียนเป็นสถานที่อยู่แล้วมีความสุข (Happy workplace) ทั้งของนักเรียน ครู ผู้บริหารแล้วดำเนินการต่อเนื่องยั่งยืนเป็นวงจรไม่รู้จบ ทำให้โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization) สอดคล้องกับงานวิจัยของสิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2554 : 115-127) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันศึกษาดุสิตศึกษาคาทอลิก มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 3 ประการ คือ มีการแบ่งปันอำนาจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร 3) การเรียนรู้ร่วมกันและประยุกต์การเรียนรู้ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีการประยุกต์เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน 4) สภาพการณ์ที่สนับสนุนซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีโครงสร้างทางกายภาพและมีโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล 5) แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกันซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการคือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีและมีการใช้ข้อมูลย้อนกลับ และ 6) ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้นมี 2 ประการ คือ มีการพัฒนามิติบุคคลและมีการพัฒนามิติทางสังคม

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ตามความคิดเห็นคณะกรรมการนิเทศภายในพบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยคุณภาพ ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยคุณภาพสูงสุด ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.45$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการวางแผนและการเตรียมการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\mu = 4.57$, $\sigma = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.47$) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก

ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้เพราะว่าครูทุกคนจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีต่างๆ อย่างหลากหลายและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมีนิสัยเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงการพัฒนาตนและสังคมคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมของประเทศชาติสอดคล้องกับแนวคิดของประเวศ วะสี (2543 : 4) ให้กล่าวว่าการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เอาชีวิตจริงของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เรียนรู้เพื่อสร้างปัญญาให้รู้จักตนเอง รู้จักโลก สามารถพึ่งตนเองได้ทั้งทางเศรษฐกิจ จิตใจ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องมีความสุข สนุกสนานและเกิดจินตนาการในการเรียนรู้และแนวคิดของทิสนา แจมมณี (2548 : 120) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้งโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐ คำมูล (2552 : บทคัดย่อ) พบว่าสภาพการสอนของครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและปฏิบัติการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล ก็ได้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงมีการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองและผู้เรียนและนำผลการพัฒนาไปปรับใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มความสามารถ เต็มศักยภาพและสอดคล้องกับผลการวิจัยของธนพร แก้วชารุณ (2551 : 49-52) ได้ศึกษาทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานเทศบาลนครอุดรธานีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กล่าวคือ การจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อสนับสนุนภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีทัศนคติระดับมากอันดับแรกคือ การกำหนดนโยบายการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ กำหนดนโยบายให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและแจ้งนโยบายการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้บุคลากรทราบตามลำดับ ส่วนแผนงาน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/กลุ่มสนใจหลากหลายมี

พรรคณะเป็นอันดับสุดท้าย เป็นเพราะว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสิ่งที่ครูจะต้องรับรู้และปฏิบัติตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่ครูจะได้รับทราบถึงวิธีการและประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อนำมาใช้กับนักเรียนรวมถึงการที่โรงเรียนได้มีการนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนแล้ว ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมกับการเรียน และให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม มีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตัวเองและมีความคิดที่จะพัฒนาสิ่งใหม่ๆ มากขึ้น และถ้าหากว่าครูในโรงเรียนต่างๆ เห็นความสำคัญการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำมาประยุกต์ใช้กับนักเรียน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างมากและด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอันดับแรก คือ จัดหาเอกสารหนังสือประกอบการเรียนการสอน รองลงมาคือ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่สนับสนุนการผลิตสื่อและสนับสนุน กระตุ้นให้ครูผลิตสื่อด้วยตนเอง ตามลำดับเป็นเพราะว่า สื่อ วัสดุ อุปกรณ์มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะครูและนักเรียนจะต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน และเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

4.3 ผลการประเมินด้านผลผลิตโครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ตามความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครอง พบว่า ทั้งสองกลุ่มที่ประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาแต่ละกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.41) อยู่ในระดับมากที่สุด ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจโดยรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.46) อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 5 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้เพราะว่า ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในห้องเรียน ที่ช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลายประการ เช่น ได้พูดคุย ถกเถียง อย่างมีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครูเป็นทั้งผู้ดำเนินกิจกรรมและผู้ร่วมกิจกรรม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพ กล้าแสดงออก นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครูอย่างใกล้ชิดขึ้น เพราะครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และดึงศักยภาพของผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจในการเรียน ไม่ใช่ครูที่ยืนสอนบอกความรู้ให้นักเรียนเป็นผู้รับความรู้อยู่หน้ากระดานเช่นเดิม และที่สำคัญนักเรียนได้ใช้เครื่องมือที่ทันสมัยคือ เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตและสังคมออนไลน์ ผู้เรียนสามารถศึกษา ค้นคว้าเรียนด้วยตนเองได้อย่างอัตโนมัติ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่ครูต้องการให้

เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะเรียน มีความเป็นอิสระในการเรียนรู้และมีความสุขสนุกสนานกับการเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของสุกัญญา ปัญญาวิศิษฎ์กุล (2558 : 31) หากสามารถจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจและมีพฤติกรรมที่ตอบสนองความต้องการของตนเองตามเป้าหมายที่ผู้สอนได้วางไว้ จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ผู้สอนจึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้และตรวจสอบความพึงพอใจของผู้เรียน เพื่อให้สามารถหากกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นได้และมนชัย อรพิมพ์ (2550 : 10) ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่งความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนองสอดคล้องกับงานวิจัยของสุคาร์ตัน อะห์ลิเอ (2558 : 103-104) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมจากผลการวิจัยยังพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม ในองค์ประกอบด้านบทบาทผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ส่งผลให้ผู้เรียนทุกคนมีการพัฒนาการทางการเรียน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มได้อย่างอิสระ ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยสามารถให้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดลอง การลงพื้นที่จริง เพื่อทำการสำรวจสภาพปัญหา เป็นต้น การทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการช่วยเหลือกันในการเรียนด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักในคุณค่าของสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว ได้ฝึกตนเองในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การแสวงหาความรู้และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตจริง สร้างความกระตือรือร้นและความสนุกสนานกับการเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกออกแบบการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง และส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกในกลุ่มให้การช่วยเหลือกัน ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะแนวทางการวัดและประเมินผล ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตั้งใจ ตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การประเมินผลที่ตนเองได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์

4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ตามความเห็นของครูพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.33) อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า รายการการนำผลการนิเทศภายในมาปรับปรุงวิธีการสอนของครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.42) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ รายการวิธีการนิเทศภายในมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายการกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนปฏิบัติงานการนิเทศภายในอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.56) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมาก

ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้เพราะว่า จากการดำเนิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียนรัศมิ์วิทยาโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 เนื่องจากการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยมีผู้บริหารให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองซึ่งมีเป้าหมายคือ การสร้างลูกศิษย์ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย และเป็นพลโลกที่มีคุณค่า ตรงกับแนวคิดของ กรองทอง จิระเดชากุล (2550 : 3) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายในมีจุดหมายทั่วไปเพื่อพัฒนาความสามารถของครู ช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือสื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้และทำให้ครูมีความองงามทางวิชาชีพและวิจาร์ณ พานิช. (2555 : 136) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ช่วยให้เกิดการรวมตัวกันเรียนรู้ของกลุ่มครูและมีบรรยากาศการเรียนรู้ในการเรียนรู้ที่เป็นกัลยาณมิตรและพึ่งพาอาศัยกัน จนเกิดเป็นวงจรการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทำงานที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในลักษณะนี้ จะช่วยให้เกิดการมองเห็นงานของตนจากการเรียนรู้การทำงานของคนอื่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการปฏิบัติโครงสร้าง ระบบการทำงานและวัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียน จากระบบตัวใครตัวมันมาเป็นระบบทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่ (Collective culture) โครงสร้างของระบบงาน ระบบการจัดการเรียนการสอนจะต้องปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการช่วยกัน ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนตามเพื่อนทัน โดยที่การช่วยเหลือนั้นทำเป็นทีม มีหลายฝ่ายเข้ามาร่วมมือกันและทำอยู่ภายในเวลาปฏิบัติงาน

ปกติของโรงเรียน ไม่ใช่สอนนอกเวลา ทำให้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่ขับเคลื่อนคุณภาพผลผลิตของโรงเรียน และสร้างสรรค์ให้โรงเรียนเป็น สถานที่อยู่แล้วมีความสุข (Happy workplace) ทั้งของนักเรียน ครู ผู้บริหารแล้วดำเนินการต่อเนื่องยั่งยืนเป็นวงจรไม่รู้จบ ทำให้โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์กรการเรียนรู้ (Learning Organization และศักดิ์ชัย ภูเจริญ (2556 : 36) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะการศึกษาของเด็กไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม เด็กมีสิทธิ์และโอกาสที่จะรับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ในอดีตหน้าที่ของผู้สอนหรือครู มีบทบาทในด้านการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นผู้พูด นักเรียนเป็นผู้ฟัง ครูต้องเป็นคนสั่งนักเรียนต้องทำตาม แต่ในยุคศตวรรษที่ 21 หากครูรู้จักนักเรียนของตนเองมากเท่าไร ครูยิ่งช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เร็วมากเท่านั้น ซึ่งครูเป็นที่ต้องการของนักเรียนคือครูมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนวัตกรรมหรือสื่อในการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของฮอร์ด (Hord, 1997 : 476-661) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับผลผลิตของโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ กับ โรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบผลดีต่อครูคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอน เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจเพิ่มความพึงพอใจ ขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์เดชะเมา (2552 : 65-66) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศภายใน ในกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อการนิเทศภายในของครูในกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาทักษะในการทำงานงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาคูณาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน ด้านการศึกษาเชิงปฏิบัติการ

4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน จำแนกเป็น

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลผลิตของโครงการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาตามสภาพจริง โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมค่าเฉลี่ย 2.70 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ≥ 2.00

4.5.3 ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีและระดับดีมาก ร้อยละ 95.67 ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ≥ 90

4.5.4 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียน โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีและระดับดีมากร้อยละ 93.44 ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ≥ 90

ที่ผลปรากฏเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนิน โครงการนิเทศภายใน โรงเรียน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ปีการศึกษา 2560 ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในทุกชั้นตอน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือครูในทุกด้านเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพ เช่น การติดตามและดูแลช่วยเหลือครูในด้านบุคลากรที่จะให้ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ การช่วยเหลือในด้านงบประมาณ การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน การสนับสนุนสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสถานศึกษาสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเซอร์จิโอแวนนี และ สตาร์แรทท์ (Sergiovanni and Starratt, 2007 : 3) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่าเป็น การช่วยเหลือสถานศึกษาโดยเพิ่มโอกาสและความสามารถของสถานศึกษา เพื่อให้มีการดำเนินการที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้นในการส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน สักคีชัย ภูเจริญ (2556 : 36) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 เพราะการศึกษาของเด็กไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้อง เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสม เด็กมีสิทธิ์และโอกาสที่จะรับการศึกษาอย่าง ทัวถึงและมีคุณภาพในอดีตหน้าที่ของผู้สอนหรือครู มีบทบาทในด้าน การเป็นศูนย์กลางแห่งการ เรียนรู้ ครูเป็นผู้พูด นักเรียนเป็นผู้ฟัง ครูต้องเป็นคนสั่งนักเรียนต้องทำตาม แต่ในยุคศตวรรษที่ 21 หากครูรู้จักนักเรียนของตนเองมากเท่าไร ครูยิ่งช่วยให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้เร็วมาก เท่านั้น ซึ่งครูเป็นที่ ต้องการของนักเรียนคือครูมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีนวัตกรรมหรือสื่อใน การเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนดีขึ้นและจินแฮน ูปาทั้ง (2551 : 21) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน โดยเฉพาะครูให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพทางด้าน วิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น รวมทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ดีขึ้นตามไปด้วยสอดคล้องกับงานวิจัยของเบอร์เน็ตท์ (Burnette. 2004 : 15) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียน Boones Mill Elementary, Virginia สูงขึ้นจากการนำ PLC มาใช้ จากการวิจัยเป็นเวลากว่าทศวรรษที่ผ่านมา ทำให้การจัดการ การศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพ จากการทำงานอย่างมุ่งมั่นของครูที่ต้องการทำให้บรรลุ เป้าหมาย และต้องการทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง การทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานของรัฐ

พบว่าวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 85 ถึงร้อยละ 91 วิชาคณิตศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 87 ถึง ร้อยละ 97 วิชาวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 91 ถึงร้อยละ 93 และวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้นร้อยละ 79 ถึง ร้อยละ 96 และทรงชัย สัตตพงษ์ (2552 : บทคัดย่อ) รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายใน โรงเรียนสุเหร่าทาบข้างคลานบน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ปีการศึกษา 2550 นักเรียนทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปีการศึกษา 2549 ในทุกวิชา สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

4.5.2 ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนรัตภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2560 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -5.75 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวมค่าคะแนนเฉลี่ยลดลง -4.26 ได้คะแนนรวมเฉลี่ย 0 ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ที่ผลปรากฏเช่นนี้ น่าจะเกิดมาจากปัจจัย 3 ประการได้แก่ **ประการที่ 1** จากข้อมูลตามสภาพจริงที่โรงเรียนรัตภูมิวิทยาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 (ตั้งแต่วันที่ 30 กันยายน 2560 เป็นต้นมา โรงเรียนประสบปัญหาครูเกษียณอายุราชการพร้อมกันจำนวน 6 คน ลาออกจากราชการจำนวน 1 คน ครอบครัว 5 สาระการเรียนรู้หลัก และตำแหน่งรองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ ที่โรงเรียนอื่น พร้อมกันรวม 10 อัตรา และไม่มีรองผู้อำนวยการเหลืออยู่เลยจนถึงปัจจุบัน ทั้งๆ โรงเรียนรัตภูมิวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการจึงต้องแก้ปัญหาโดยเพิ่มภาระงานสอน และงานบริหาร บางส่วนให้ครูปฏิบัติการสอนทำหน้าที่ไปพลางๆ ก่อน ทำให้ครูที่มีอยู่เดิมเพิ่มภาระมากขึ้น ทั้งในส่วนของงานสอน และการช่วยงานด้านการบริหารจัดการ ของโรงเรียน ไปจนกว่าจะสิ้นภาคเรียนที่ 2/2560 และในการแก้ปัญหาข้างต้น โรงเรียนก็มีครูไม่ครบสาระการเรียนรู้หลัก แต่ต้องช่วยสอนในสาขาที่ตนเองไม่มีความถนัด และเชี่ยวชาญ การจ้างครูอัตราจ้างระหว่างปี ก็ดำเนินการไม่ได้ จึงต้องใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อแก้ปัญหาไปก่อนจนสิ้นภาคเรียนที่ 2/2560 จากสภาพปัญหาที่โรงเรียนประสบข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาด้านบุคลากร และการวางแผนด้านอัตรากำลังต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะครูสอนไม่ตรงสาขาหรือสอนไม่ตรงวุฒิระดับมัธยมศึกษา และการขาดแคลนครู จะส่งผลให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่อิงมาตรฐาน และตัวชี้วัดตามหลักสูตรอ่อนด้อยลงในภาคเรียนที่ 2/2560 จึงน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบกับผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในปีการศึกษา 2560 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ลดลง

ประการที่ 2 จากข้อมูลตามสภาพจริงผลการทดสอบ (O-NET) ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับสังกัด (สพฐ) ลดลงทุกระดับ สอดคล้องกับ รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (สทศ) 2560 พบว่า ผลการทดสอบ ระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ภาพรวมปีการศึกษา 2560 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ลดลงมากกว่า ปีการศึกษา 2559 ดังนี้ **ระดับประเทศ** ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.29 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.33 โดยภาพรวมลดลง -3.96 ระดับภาค ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.23 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.42 โดยภาพรวมลดลง -3.81 **ระดับสังกัด (สพฐ)** ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.44 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.48 โดยภาพรวมลดลง -3.96 อีกทั้งผลการทดสอบระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งระดับประเทศ ระดับภาค และระดับสังกัด (สพฐ) ก็ลดลงทุกระดับ เช่นกัน ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.49 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.23 โดยภาพรวมลดลง -1.26 ระดับภาค ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.16 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.89 โดยภาพรวมลดลง -1.27 ระดับสังกัด (สพฐ) ปีการศึกษา 2559 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.66 ปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.41 โดยภาพรวมลดลง -1.25 จึงน่าจะส่งผลกระทบต่อผลการทดสอบระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียน อันเนื่องมาจาก ในปีการศึกษา 2560 ข้าราชการครูทั่วประเทศเกษียณอายุราชการมากถึง 22,999 คน จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ ผลการทดสอบระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ทุกระดับลดลง จากข้อมูลตามสภาพจริงข้างต้นชี้ให้เห็นว่าปัจจัยด้านบุคลากรอันเนื่องมาจากครูเกษียณช่วงภาคเรียนที่ 2/2560 โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ได้แก่ ภาษาไทย สังคมศึกษาฯ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับประเทศ และจากรายการจำนวนข้าราชการที่เกษียณ ในปีการศึกษา 2560 มีจำนวนมากถึง 22,999 คน ที่ส่งผลกระทบต่อผลการทดสอบระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ลดลงทั้งระดับประเทศ ระดับภาค ระดับสังกัด และระดับโรงเรียน

ประการที่ 3 จากบทเรียนที่ผิดพลาดด้านการวางแผนอัตรากำลังทั้งระบบ ผู้รายงานมีความเชื่อว่า 1) ครูทุกคนมีความแตกต่างกัน 2) ครูทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้ 3) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และสถานที่กระบวนการนิเทศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เป็นกระบวนการพัฒนาครู ผู้คุณภาพ ผู้เรียน เนื่องมาจากชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เป็นการรวมตัวกันโดยมีนัยยะ แสดงถึงความ เป็นผู้นำร่วมกันของครู หรือเปิดโอกาสให้ครูเป็น “ประธาน” ในการเปลี่ยนแปลงตามนิยามของ ฮาร์ด (Hord, 1997 : 476) สอดคล้องกับนิยามของสตอลล์ และหลุยส์ (Stoll and Louis, 2007 : 115) กล่าวว่ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เป็นการรวมกลุ่มที่ร่วมกันทำงาน และวางเป้าหมาย

ร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งมีการสะท้อนการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งมั่น และส่งเสริมพัฒนาการ และการเจริญเติบโตทางวิชาชีพ

ดังนั้น ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนได้นำผลจากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล และคลี่คลายพัฒนาสู่ความยั่งยืน ตามกระบวนการของโครงการ ชั้นที่ 4,5, และ 6 อย่างต่อเนื่อง โดย 1. การจ้างครูในสาระการเรียนรู้ที่ขาดแคลน จำนวน 3 อัตรา/คน 2. หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรตำแหน่งครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ และครุคณิตศาสตร์ มาให้ 2 ตำแหน่ง (ในภาคเรียนที่ 1/2561) ด้วยความเชื่อในหลักการของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ของโรงเรียนรัตนภูมิวิทยา และดำเนินโครงการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ตามกระบวนการ 6 ขั้นตอน ได้แก่ รู้ชัดปัญหาศึกษาบริบท กำหนดเป้าหมาย วางแผนออกแบบ เรียนรู้สู่การปฏิบัติ เรียนรู้สู่การสะท้อนผล คลี่คลายพัฒนาสู่ความยั่งยืน ต่อเนื่องปีการศึกษา 2561 ส่งผลให้ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) โรงเรียนรัตนภูมิวิทยา ปีการศึกษา 2561 ชั้น ม.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพิ่มขึ้น +8.29 ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น +0.49 คณิตศาสตร์เพิ่มขึ้น +4.27 และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น +5.38 และโดยภาพรวมของโรงเรียนชั้น ม.3 เพิ่มขึ้น +4.61 ชั้น ม.6 ภาษาไทยลดลง -0.08 สังคมศึกษาฯ เพิ่มขึ้น +1.22 ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น +2.18 คณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น +4.63 วิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น 2.47 และโดยภาพรวมของโรงเรียน ชั้น ม.6 เพิ่มขึ้น +2.08 จึงน่าจะพิสูจน์ได้ว่าการดำเนินโครงการใดๆ ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 2 ปีการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอร์ด (Kord,1997) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับผลดีของโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ กับโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบผลดีต่อครูดังนี้ 1) ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการสอน 2) เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจ 3) เกิดความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบต่อการพัฒนาการโดยรวมของนักเรียน และร่วมกันรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของนักเรียน 4) เกิด“พลังการเรียนรู้ (Powerful Learning)” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนมีผลดียิ่งขึ้น คือ มีการค้นพบความรู้ ความเชื่อใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนซึ่งตนไม่เคยสังเกตหรือสนใจมาก่อน 5) เข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องทำการสอนแตกฉานยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองควรแสดงบทบาทและพฤติกรรมในการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้แก่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามเกณฑ์ที่คาดหมาย 6) รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา 7) เกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้แก่แก่นักเรียนต่อไป 8) เพิ่มความพึงพอใจ ขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้น และลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง 9) มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียน ได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็ว 10) มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน และ 11) มีความประสงค์ที่จะ

ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต่อปัจจัยพื้นฐานด้านต่างๆ ส่วนผลดีต่อนักเรียนคือ

- 1) ลดอัตราการตกซ้ำชั้น
- 2) ลดอัตราการขาดเรียน
- 3) ผลการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเด่นชัด โดยเฉพาะในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
- 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด และ
- 5) ความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1.1 โรงเรียนควรนำผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา เพื่อกำหนดรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาโครงการนิตศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ควรจัดให้มีโครงการนิตศภายใน โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) เป็นโครงการต่อเนื่องอย่างน้อย 2 ปีการศึกษา

1.3 ควรนำผลการประเมินโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

1.4 โรงเรียนควรพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวิถีของโรงเรียนที่มีความเด่นชัด และมีอัตลักษณ์เป็นของตนเองสามารถเป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่นได้

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการ หรือการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการต่างๆ ในระดับหน่วยงานหรือกลุ่มงานย่อยทุกโครงการ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในโรงเรียนและองค์กรเครือข่ายความร่วมมือจากกลุ่ม หรือหน่วยงานต่างๆ ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2.3 ควรมีการวิจัยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ มีผลต่อการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ จันทร์เจริญชัย. (2553). การเตรียมและประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
 เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมวิชาการ. (2544). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวทางสู่การปฏิบัติ เอกสาร
 ชุดปฏิรูปการเรียนรู้ลำดับที่ 2 โครงการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว.
- _____. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :
 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรองทอง จิระเชชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- กฤษฎา สิงขร. (2552). ความต้องการในการรับการนิเทศของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
 การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- กัมพล ไชยนันท์. (2554). ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานใน
 ภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาสังคม
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เกรียงศักดิ์ แสงเรือง. (2550). การศึกษาระดับปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
 ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เกียรติชัย ศรีนวกุล. (2550). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนวัดบางประทุนนอก.
 กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตจอมทอง.
- จรัญ โพธิ์จันทร์. (2553). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในภาคเหนือ.
 วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- จันทิมา เมฆประโคน. (2555). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในวิชาศิลปะ
 เรื่อง การสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้ด้วย
 การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จามจุรี จำเมือง. (2555). การประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2560, จาก
http://www.bmasmartschool.com/watthongthammachart/doc/2555_1.

- จิณห์ชานี อุปาทั้ง. (2551). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ได้รับการรับรอง
มาตรฐานการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและพัฒนาลักษณ์ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิระพรรณ คชสวัสดิ์. (2551). การประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนวัดห้วยไผ่.
ราชบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรีเขต 1
- จิระศักดิ์ สารรัตน์. (2551). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองและปฏิบัติการ : การประเมินโครงการ.
กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- จุลดี ศรียะโคตร. (2557). บรรยายการองค์การที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูใน
สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ คม.ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉวีวรรณ พันวัน. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 .
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชนิดา วิสะมิตนันท์. (2555). คู่มือการนิเทศภายนอกเพื่อประสานให้เกิดการนิเทศภายใน.
สงขลา : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 16.
- ชารี มณีศรี. (2548). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.
- ชำนาญ ขอดฝึกแว่น. (2555). รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านเทพนิมิต
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 . นครราชสีมา :
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 3.
- เชาว์ อินใย. (2553). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณพิชญ์ จักรทิพย์. (2552). ทฤษฎีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ : ธนาพรส.
- ณรงค์ชัย ศรีศัลย์ชัย. (2553). การนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มบางเลน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครปฐม เขต 2. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐ คำมูล. (2552). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กในเขต
อำเภอปาง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย.
- ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. (2559). รายงาน : จากคะแนน PISA ถึงวิกฤตความสามารถในการ
คิดวิเคราะห์เด็กไทย. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2560, จาก <http://knowledgefarm.in.th/from-pisa-to-thai-education-crisis/>

- ถวัลย์ มาศจรัส, เซาว์ฤทธิ์ จงเกษกรณ์. (2547). **นวัตกรรมการศึกษา ชุด การนิเทศเพื่อปฏิรูป การศึกษาและพัฒนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- ทรงชัย สันตพงษ์. (2552). **รายงานการประเมินผลโครงการนิเทศภายในโรงเรียนสุเหร่าทับช้าง คลองบน**. สำนักงานเขตสะพานสูง. กรุงเทพฯ : บทคัดย่อ.
- ทองใบ ทองมาก. (2555). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ .ค.ค. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทิสนา แวมมณี. (2548). **การเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนพร แก้วชาธูณ. (2551). **พรรณนะของครูสังกัดสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุดรธานีต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ชเนศ ขำเกิด. (2556). **คุยเฟื่องเรื่องนิเทศ 5 : การนิเทศภายนอกกับการนิเทศภายในสถานศึกษา**. วิทยาจารย์. 112(5), 30 – 32.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. (2550). **การนิเทศภายในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ : ธารจักรพิมพ์.
- ธีรศักดิ์ อุ่ณอารมณ์เลิศ. (2556). **การวัดและประเมินผลการศึกษา**. ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพชร.
- นภัสดล ขจรเรืองกุล. (2554). **วิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อการบริการอย่างไร**. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.guru.google.co.th/guru/thread?tid=7a86f7cdef05e116>.
- นันทวัน จันทร์กลั่น. (2557). **การศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพในการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนบ้านเนินมะปรางสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นีออน พิณประดิษฐ์และคณะ. (2551). **การพัฒนาเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2550). **“การจัดการสำนักงาน : Office Management.”** กรุงเทพฯ : บริษัท เซ็นทรัลเอ็กเพรส จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2551). วิธีการสถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กอพลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาดและคณะ. (2551). วิธีการสถิติทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กอพลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- บุญรุ่ง จันทวงษ์วณิชย์. (2549). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญศรี ใสจำเพาะ. (2551). สภาพการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุตรี ถิ่นกาญจน์. (2552). บรรยากาสองคัครที่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้กรณีศึกษาหน่วยงานผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี.
ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา
- ประทุม รอดประเสริฐ. (2547). นโยบายและการวางแผนงานหลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 8. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเวศ วะสี. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประสาทพร สมิตะมาน. (2552). มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552: ความสำคัญและเหตุผลที่ต้องดำเนินการ. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.camt.cmu.ac.th/document/doc/A2.ppt>
- ปราณี วัฒนกุล. (2548). การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
_____. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัฐมาภรณ์ อุทัยอมฤตวารี. (2551). การพัฒนาระบบนิเทศภายในโรงเรียนภูดินพัฒนา ตำบลบักคอง อำเภอขุนหาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จังหวัดศรีสะเกษ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เผชิญ กิจระการ. (2554). การวิเคราะห์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา. มหาสารคาม : ภาควิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พงษ์เทพ จิระโร. (2554). การประเมินโครงการ (Project Evaluation). พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2554 เล่ม 1 (หน่วยที่ 1-7) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พัชนี ธารเสนา. (2551). องค์การแห่งการเรียนรู้. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.inside.com.mahidol.ac.th/mkt/images/articie/PDF/Lo1.pdf>
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554). การศึกษาการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน วัดประดู่ฉิมพลี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรี สานติอารณ์. (2552). สภาพการนิเทศภายในของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่नावาง อำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการศึกษาแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พันทิพย์ มิ่งขวัญ. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านการนิเทศภายในโรงเรียนนารีกุล จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิจรรณ. (2555). เทคนิคการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มีสท์.
- พิทักษ์ ชมชื่น. (2549). การประเมินผลโครงการหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม โรงเรียนบ้านตูลอย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5. เชียงใหม่ : จรัสธุรกิจ 2549
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทพอเพอร์ดีจำกัด.
- _____. (2553). การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2554). การเขียนรายงานประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : ต้นแก้ว.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2556). เปิด 6 อุปสรรคการทำงานครูไทย สอนหนัก ขาดจิตวิญญาณ ไร้ทักษะ ICT. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <http://www.enn.co.th/5942>
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2545). การวางแผนและการบริหารโครงการ. เอกสารประกอบการสอน คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ภัทรา เสงี่ยมในเมืองและคณะ. (2552). รายงานวิจัยความคิดเห็นต่อการสร้างชุมชนแห่ง
การเรียนรู้: การพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต. นครราชสีมา: วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนีนครราชสีมา.
- มนชัย อรพิมพ์. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ
กรมการค้าต่างประเทศ. กระทรวงพาณิชย์.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2552). พระบรมราชโฆษาท พระราโฆษาท พระโอบาทพิธิ
พระราชทานปริญญาบัตรกิตติมศักดิ์และปริญญาบัตรวิทยาลัยการศึกษาและ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช 2502-2551. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). การจัดระบบการศึกษา. หน่วยที่ 7-10. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เขาวดีรางชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2549). การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2551). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โยธิน แสงวดี. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ (ฉบับราชบัณฑิตยสถาน). กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2556). “แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู (PLC
for Teacher Professional Development)”. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์. ปีที่10 ฉบับที่1 กันยายน2556: 34-46
- โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. (2559). รายงานประจำปีการศึกษา 2559 โรงเรียนรัตภูมิวิทยา. สงขลา:
โรงเรียนรัตภูมิวิทยา
- ลัด ตีบกลาง. (2553). รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนประภัสสรรังสิต
อำเภอเมืองพัทลุง. พัทลุง : โรงเรียนประภัสสรรังสิต.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2556). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่21. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โอเพ่นเวิลด์ส์ พับลิชชิ่ง เฮาส์.

- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). **รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก**. ดุษฎีนิพนธ์
สาขาบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ ชูสังข์ทอง. (2557). “โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ครูเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ”. **วารสารวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 25(1), 95-96
- วรางคณา ทองนพคุณ. (2556). **ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ความท้าทายในอนาคต 21 st Century
Skills:The Challenges Ahead**. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2561, จาก
<http://www.education.pkur.th>
- วัชรรา เล่าเรียนดี. (2550). **นิเทศการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 9. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- วันเพ็ญ ชคตุ้ย. (2555). การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. พิษณุโลก : สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **การสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายโรงพิมพ์
บริษัท ตาตาพับลิเคชั่น.
- _____. (2556). **สนุกกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มูลนิธิสตรี-สฤดิวังศ์**. กรุงเทพฯ : เอสอาร์
พรินติ้ง.
- _____. (2556). **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท
ตาตาพับลิเคชั่น.
- วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิมลสิทธิ์ ทรายงกูร. (2551). **พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเศษ ภูมิวิชัย. (2552). **องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
ดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2557). **เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารมืออาชีพ**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2556). กระบวนการเรียนการสอนแบบ PLC. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.kruinter.com>.
- ศิริพัฒน์ หลอดทอง. (2550). การพัฒนาระบบการนิเทศภายในบ้านหนองแ้วหนองบัวทองกิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. (2550). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ขาวประภาส. (2547). การวางนโยบาย โครงการ และการบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สังัด อุทรานันท์. (2548). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎี และปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สง่า ภูณรงค์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ และความพึงพอใจของข้าราชการสำนักงานศึกษานิเทศก์ในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สนธยา พลศรี. (2550). เครื่องมือการเรียนรู้ในงานพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2556). ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สมคิด พรหมชัย. (2550). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.
- _____. (2552). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- _____. (2554). การเขียนรายงานประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.
- _____. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : จตุพรดีไซน์.
- สมพิศ สุขแสน. (2545). เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องเทคนิคการวางแผนและการประเมินผล. อุดรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สมศักดิ์ วงศ์จำปา. (2551). คู่มือนิเทศ. นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1.
- สมหวัง กริมเขียว. (2551). รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สรชัย พิศาลบุตร. (2549). สำรวจความพึงพอใจผู้ใช้บริการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สวัสดี เตชะเมธา. (2552). **ความต้องการการนิเทศภายใน ในกลุ่มโรงเรียนปง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1. การศึกษาอิสระ** ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาราชภัฏเชียงราย.
- สายวรุฬ สมพงษ์. (2551). **การพัฒนากระบวนการนิเทศภายในวิทยาลัยสารพัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 . (2555). **การนิเทศภายนอกเพื่อประสานให้เกิดการนิเทศภายใน. สงขลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16**
- _____. (2559). **คู่มือ 7 คำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ผู้สถานศึกษา. สงขลา : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). **การนิเทศเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการ นิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.**
- สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. (2554). **คู่มือการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก**
http://www1.nrct.go.th/downloads/sci...manual_develop_community.pdf.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.sesa20.go.th2.../>.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญสุด. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี**
- _____. (2543). **รายงานผลการประเมินการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.**
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สป.ศช. (2556). **จำนวนนักเรียนในระบบโรงเรียนประเภท สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.). สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2561, จาก http://www.mis.moe.go.th/mod/mod_webdirectory/go.php**
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2558). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา(องค์กรมหาชน).**

- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2557). คำแถลงการณ์ของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : פריקหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2554). “รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพใน สถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก”. วารสารศึกษาศาสตร์, 22(2), 115-127.
- สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2553). รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพใน สถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุกัญญา ปัญญาวิศิษฎ์กุล. (2558). ผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้สองภาษาสื่อสารที่มีต่อผลสัมฤทธิ์วิชาชีพวิทยาและความพึงพอใจต่อการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเบตง “วีระราษฎร์ประสาน” จังหวัด ยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุดารัตน์ อะหลีแอ. (2558). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเคมี ความสามารถในการแก้ปัญหา และ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ การพัฒนา “ครูผู้มีอาชีพ”. สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กร อุดมศึกษาแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2556). ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.suthep.crru.ac.th/leader31.doc>.
- _____. (2556). ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 14 พฤษภาคม 2560, จาก <http://www.suthep.crru.ac.th/leader31.doc>.
- สุพัตร์ พิบูลย์. (2551). ชุดเสริมทักษะการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สุดใจ ผุงใหญ่. (2556). การศึกษาโครงการนิตศภายในโรงเรียนอนุบาลบางละมุง. ชลบุรี : โรงเรียนอนุบาลบางละมุง.

- สุพักตร์ พิบูลย์และกานดา นาคะเวช. (2545). “การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการใน
คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาการประเมินและจัดการโครงการประเมิน”. ประมวลสาร
ชุดวิชาการประเมินผลและการจัดโครงการประเมิน หน่วยที่ 6–10. (114–151). พิมพ์ครั้งที่ 2.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาพ ยืนคำพะเนาวิ. (2555). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาพ พิศาลบุตร. (2550). การวางแผนและการบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ :
บริษัทวิรัตน์ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.
- สุรพล ธรรมร่วมดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และคงกฤษ ไตรยวงศ์. (2553). อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัย
และการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา. โครงการเอกสารวิชาการเรียนรู้
สู่การแลกเปลี่ยน ลำดับที่ 8. นครปฐม : เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์.
- สุรพล สีขาวอ่อน. (2550). การดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความเห็นของบุคลากร
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
- สุรศักดิ์ ชะรัมย์รัมย์. (2556). บทบาทของผู้นำต่อการพัฒนาองค์กรสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้.
สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2560, จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/856\(500\)
Page4-56\(500\)html](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/856(500)Page4-56(500)html).
- สุรศักดิ์ ศิริ. (2550). รายงานการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- แสงหล้า เรื่องพยัคฆ์. (2555). สังคมแห่งการเรียนรู้สู่การปฏิรูป. สืบค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560,
จาก http://www.sps.lpru.ac.th/script/show_article.pl?mag_id=13&group_id=57
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2546). แนวทางการนิเทศการศึกษา กรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อภิรักษ์ สิริรัตนจินตต์. (2556). พฤติกรรมการใช้เวลาว่างของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
หาดใหญ่. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อรรถพล ปิ่นม้น. (2550). ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

- อัชลี เอื้อสุขนุกูล. (2545). **สภาพและปัญหาในกระบวนการนิเทศภายในเพื่อการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**
- อัญชลี ธรรมะวิฑูถ. (2552). **การประเมินโครงการ. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2560, จาก**
<http://www.panchalee.files.wordpress.com/2009/05/projectevaluation>
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2544). **หลักการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.**
- อำนาจ วัดจินดา. (2560). **การเรียนรู้เป็นทีม. สืบค้นเมื่อ 11 มิถุนายน 2560, จาก**
http://www.hrcenter.co.th/file/columns/hr_f_20170509_161549.pdf
- Beach Don M. and Reinhartz, Judy. (2000). **Supervision leadership : focus on instruction.** Boston: Allyn and Bacon.
- Burnette, D., Mui, A.C.; & B.D. Zodikoff. (2004). **Gender, Self-Care and Functional Status Among Older Persons with Coronary Heart Disease. A National Perspective.** Women & Health. 39(1).
- Dubrin, A.J. (2004). **Leadership : Research Findings, Practice, and Skills.** 4 th ed. Boston : Houghton Muffling.
- Dufour, R. (2007). **Schools as learning communities.** Bloomington IN : Solution Tree.
- Glickman, Carl D, Gordon Stephen P. and Ross-Gordon, Jovita M. (2004). **The basic guide to supervision and instructional leadership.** 2nd ed Boston: Pearson Education.
- Glickman, Carl D. (1985). **Developmental supervision : Alternative. Practice for Helping Instruction.** Washington d.c. : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Harris, Ben M. (1963). **Supervisory Behavior in Education.** Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall
- _____. (1985). **Supervisory Behavior in Education.** 3rd ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Herzberg F. et al. (1990). **The motivation to work.** U.S.A. : Transaction Publishers.
- Hord, S. M. (1997). **Professional Learning Communities : Communities of Continuous Inquiry and Improvement.** Austin TX : Southwest Educational Development Lab.
- Hoy, W.K. and Forsyth. (1986). **Effective Supervision. Theory into practice .** New York : Random House.

- Hoy, Wayne K. and Forsyth Patrick B. (1986). **Effective supervision: Theory into practice**. New York: Random House.
- Ireland, R. D. and Hitt, M. A. (1999). “**Achieving and Manintaining Strategic Compettiveness in the 21st Century : the Role of Strategic Leadership.**” *Academy of Management Excutive*. 13 (1) : 43 - 57.
- Lucio and Mc Nell. (1979). **Supervision in Thought and Action**. New York: McGraw-Hill.
- Matin M. (2011). **Professional Learning Communities. In Contemporary Issues in Learning and Teaching**. London : SAGE Publication Ltd.
- McClelland, David C. (1985). *The Achievement Society*. New York. : The Free Press.
- Peter Oliva and George Pawlas. (2004). **Supervision for today’s schools** .United State of America : Malloy Lithographing, Inc.
- _____. (2001). **Supervision for today’s schools**. 6thed. New York : JohnWiley and Sons.
- Rick, Beryl Louise. (1996). “Professional Development and Burnout for Social Workers in PrivatePracitce”. **Dissertation Abstracts International**, Unpublished.
- Robinson, Sylvia Grace. (2000). “Teacher Job Satisfaction and Level of Clinical Supervision in Elementary Schools”. **Dissertation Abstracts International**.
- Senge, Peter M. (1990). **The fiffh disclipline: The Art and practice of the learning organization**. New York : Doubleday.
- Sergiovanni J. Thomas and Starratt Robert. (1998). **Supervision : A Redefinition**, 5th ed. New York : McGraw-Hill, Inc.
- Sergiovanni, T. (1994). **Building community in schools**. San Francisco. CA : Jossey Bass.
- Sergiovanni, Thomas J. and Starratt, Robert J. (2007). **Supervision: A redefinition**. 8th. ed. New York: McGraw-Hill.
- Stoll, L, and Louis, K. S. (2007). **Professional learninig communities**: Elaborating new approaches. *Professional learning communities : Divergence, depth and dilemmas*.
- Tilahan, B. (1983). **The Kind of School Supervision Needed in Developing Countries :Case Study Ethiopian**. London : University Microfilms International.
- Wiles, kimball. (1983). **Supervision for Better School 3 ed Englewood**. Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Wolman, B. B. (1973). **Dictionary of Behavioral Science**. London : Litton Educational.